

การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนา
การสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของครูอนุบาลในโรงเรียน
ระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
อำพร ศรีประทุม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
มีนาคม 2546

การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง
ของครูอนุบาลในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
อำพร ศรีประทุม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
มีนาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง
ของครูอนุบาลในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
มีนาคม 2546

อำพร ศรีประทุม. (2545). การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของครูอนุบาลในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ, อาจารย์ ดร. ราชันย์ บุญธิมา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในของโรงเรียนกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของครูระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวม และจำแนกรายด้าน 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง 3) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ตามปัจจัยพื้นฐานของครู ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน ระดับชั้นที่สอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูที่สอนระดับก่อนประถมศึกษา มีประสบการณ์การสอนอย่างน้อย 1 ปี และกำลังสอนอยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มตามเขต 50 เขต เขตละ 1 โรงเรียน รวมทั้งหมด 50 โรงเรียน ด้วยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก และใช้จำนวนครูอนุบาลทั้งหมดจากโรงเรียนที่สุ่มได้ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนครู 308 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 50 เขต 50 โรงเรียน จำนวนครู 251 คน คิดเป็นร้อยละ 81.49

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามสร้างโดยผู้วิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่มีต่อการนิเทศภายในและการพัฒนาการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง มีค่าความเชื่อมั่น 0.87 และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูอนุบาลสังกัดกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นว่า ในโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่มีการปฏิบัติการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก เฉลี่ยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และครูมีความคิดเห็นต่อความสำคัญของการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางอยู่ในระดับมาก

2. ความคิดเห็นของครูอนุบาลสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางมีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับปานกลาง ($r = 0.601$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ครูมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในโดยจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และระดับชั้นที่สอนของครู ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นครูที่ได้รับการนิเทศจำนวนครั้งที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ครูมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางโดยจำแนกตามอายุ ประสบการณ์การสอน และระดับชั้นที่สอนของครู ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นครูที่วุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นด้านการนำนวัตกรรมมาใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูที่ได้รับการนิเทศจำนวนครั้งที่ต่างกันมีความคิดเห็นทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE OPINIONS ON CLOSED SUPERVISION AND CHILD-CENTERED TEACHING
DEVELOPMENT OF KINDERGARTEN'S TEACHER IN ELEMENTARY SCHOOLS
UNDER THE AUSPICES OF BANGKOK METROPOLIS

AND ABSTRACT
BY
AMPORN SRIPRATUM

Presented in partial fulfillment of the requirement
for the Master of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University
March 2003

Amporn Sripratum (2002). *The Opinions on Closed Supervision and Child-centered Teaching Development of Kindergarten's Teacher in Elementary Schools Under the Auspices of Bangkok Metropolis*. Master thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok: Graduate School. Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Dr. Kulaya Tantiphalachiva. Dr. Rachun Bunthima.

The purpose of this study is 1) to study the opinions of the pre-school teachers on Closed Supervision and Child-centered Teaching Development within classification. 2) to study the Relationship between the opinions of the pre-school teachers on Closed Supervision and Child-centered Teaching Development. 3) to compare the opinions of the pre-school teachers on Closed Supervision and Child-centered Teaching development classified by age, degree of education, teaching experience, grade level and amount of supervision.

Simple Random Sampling was used to select the 308 preschool teachers from 50 schools who have least one year's experience teaching pre-school in Elementary Schools Under the Auspices of Bangkok Metropolis. The returned rates of the mail questionnaires were 81.49 % (251).

The instruments used for collecting data were questionnaires, constructed by the researcher. The reliability of questionnaires was .87. The data was computed by SPSS program.

The findings of the research were :

1. Pre-school teachers have high opinions on Closed Supervision and Child-centered Teaching Development.
2. The relationship between the opinions of the pre-school teachers on Closed Supervision and Child-centered Teaching Development was that it is not significantly different at .01 level.
3. Pre-school teachers who are of different ages, degrees of education, teaching experience and grade level do not have significantly different opinions on Closed Supervision at .01 level but pre-school teachers who had amounts of supervision had opinions on Closed Supervision which were significantly different at .05 level.
4. Pre-school teachers who are of different age, teaching experience and grade level did not have significantly different opinions on Child-centered teaching development but pre-school teachers who had different degrees of education had significantly different opinions on Child-centered Teaching development at .05 level and pre-school teachers who had different amounts of supervisions opinions on Child-centered teaching development at .05 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง
ของครูอนุบาลในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ของ
นางอำพร ศรีประทุม

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ราชันย์ บุญธิมา)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัยพงศ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิริมา ภิญโญนนตพงษ์)

ประกาศคุณประการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ข้อคิดเห็นและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีมาตลอด ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ ที่ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์ อาจารย์เฟื่องฟ้า สมบัติพานิช อาจารย์บุญชู อังสวัสดิ์ อาจารย์สุวรรณ ไซยธนา อาจารย์อริภัทร์ สายนาคร ที่กรุณาให้คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้บริหาร และคณะครูทุกท่านของโรงเรียนกลุ่มทดลอง และโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือและกรุณาตอบแบบสอบถาม และรวบรวมแบบสอบถามจนครบสมบูรณ์อย่างดียิ่ง

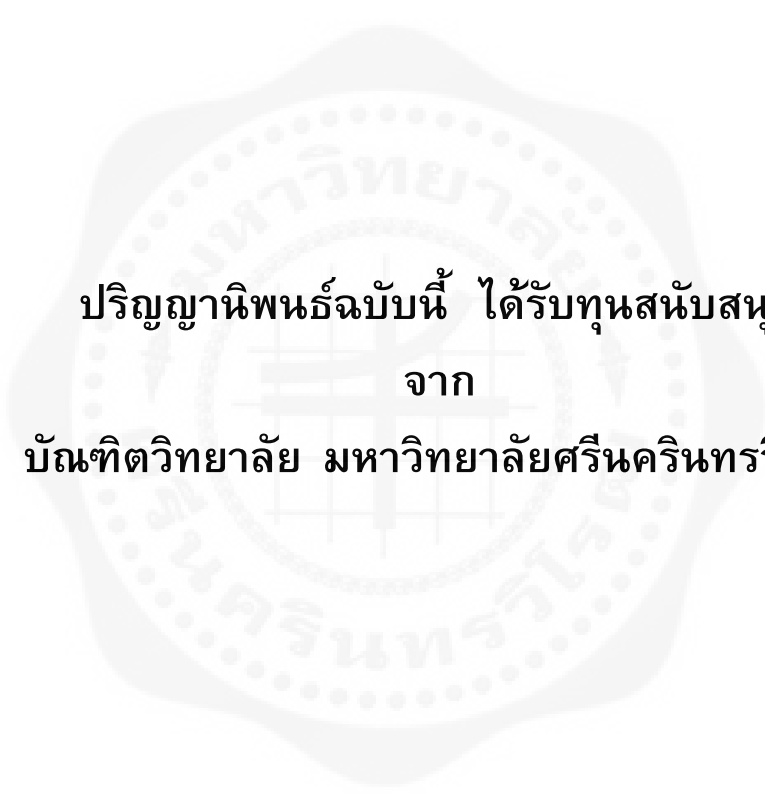
ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์แก่ผู้วิจัย จนทำให้ประสบผลสำเร็จในการศึกษา ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อไอลิ่ง แซ่ตั้ง คุณแม่จู้ แซ่จั่ว คุณสมชัย ตั้งชนอำรุง และญาติพี่น้องทุกคนที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และกำลังใจด้วยดีตลอดมา จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนทานตะวัน คุณขวัญทิพย์ ชินเศรษฐวงศ์ ที่กรุณาให้การสนับสนุนทุนการศึกษา และผู้จัดการนายนนา ขนนเวช ที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ และเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ด้วยดีเสมอมา

ขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท รุ่นที่ 16 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ขอขอบคุณ คุณอุไรวรรณ โชติชูชนะ คุณอมรา สุวรรณมณีแดง คุณศิริประภา พินิตตานนท์ คุณสายชน วงสานน คุณอำพวรรณ เนียมคำ คุณธนาภรณ์ ธนิตยธีรพันธ์ ที่เป็นกำลังใจ ให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ทุนสนับสนุนจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งช่วยให้งานวิจัยสำเร็จลงได้อย่างดียิ่ง คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชา บิฑามารดา ที่ได้อบรมเลี้ยงดู ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ที่ทรงคุณค่ายิ่ง

อำพร ศรีประทุม

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับทุนสนับสนุน
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
การศึกษาปฐมวัย.....	8
การสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง.....	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
การนิเทศภายในโรงเรียน.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	40
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4 ผลวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	69
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	69
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	69
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	70
อภิปรายผล.....	70

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5(ต่อ)ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	77
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	77
บรรณานุกรม.....	78
ภาคผนวก.....	86
ภาคผนวก ก.....	87
ภาคผนวก ข.....	89
ภาคผนวก ค.....	93
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	102

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม.....	48
2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติการณ์เทศภายในโดยรวม.....	49
3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการการนิเทศภายในที่ส่งผลต่อการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง.....	49
4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในและการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง.....	50
5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายใน จำแนกตามอายุ.....	51
6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายใน จำแนกตามวุฒิการศึกษา	52
7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายใน จำแนกตามประสบการณ์การสอน.....	53
8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายใน จำแนกตามระดับชั้นที่สอนของครู.....	54
9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายใน จำแนกตามจำนวนการนิเทศ	55
10 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายใน ด้านสนับสนุนการสอนจำแนกตามจำนวนการนิเทศเป็นรายคู่.....	56
11 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในด้านการส่งเสริมการสอน จำแนกตามจำนวนการนิเทศเป็นรายคู่.....	57
12 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในด้านการสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอน จำแนกตามจำนวนการนิเทศเป็นรายคู่.....	58
13 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในรวมทุกด้าน จำแนกตามจำนวนการนิเทศเป็นรายคู่	59
14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของครูที่มีต่อการการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง จำแนกตามอายุ.....	60
15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของครูที่มีต่อการการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	61
16 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางด้านการนำนวัตกรรมมาใช้จำแนกตามวุฒิการศึกษา เป็นรายคู่.....	62

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
17	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของครูที่มีต่อการการพัฒนา การสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง จำแนกตามประสบการณ์การสอน.....	63
18	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของครูที่มีต่อการการพัฒนา การสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง จำแนกตามระดับชั้นที่สอนของครู.....	64
19	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของครูที่มีต่อการการพัฒนา การสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง จำแนกตามจำนวนการนิเทศ	65
20	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาการสอน ของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามจำนวนการนิเทศเป็นรายคู่.....	66
21	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาการสอน ของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน จำแนกตามจำนวนการนิเทศเป็นรายคู่.....	67
22	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาการสอน ของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางรวมทุกด้าน จำแนกตามจำนวนการนิเทศเป็นรายคู่.....	68

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
2 แนวดำเนินการของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.....	16
3 แบบการประเมินตามสภาพจริง.....	19
4 รูปแบบของกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน.....	31

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาที่สังคมไทย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้ความสนใจ แต่ยังไม่อาจกล่าวได้ว่าให้ความสำคัญ เพราะการศึกษาปฐมวัยยังไม่ได้เป็นการศึกษาภาคบังคับ การจัดการศึกษา ยังคงเป็นอิสระขึ้นอยู่กับความต้องการของสังคมและชุมชน ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาระดับอื่น ๆ ทั้งที่การศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาเพื่อสร้างเสริมศักยภาพและวุฒิภาวะที่จำเป็นสำหรับเด็ก (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 9 – 13) ดังนั้นการจัดการศึกษาปฐมวัยจึงกระจายไปภายใต้สังกัดหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน ต่างมีระเบียบวิธีการและการจัดการที่ต่างกันไปตามจุดประสงค์และนโยบายของหน่วยงานนั้นๆซึ่งในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2535-2539) ของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (กองวิชาการ กรุงเทพมหานคร. 2535) ได้ดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งถือว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับพัฒนาการในชีวิตเด็กและเป็นการปูพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต ได้เร่งขยายบริการระดับก่อนประถมศึกษาอย่างกว้างขวาง แต่ส่วนใหญ่เป็นการจัดการศึกษาในรูปเด็กเล็ก ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กก่อนเข้าเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 เพียง 1 ปี สำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ขึ้นกับกระทรวงศึกษาธิการจะมี สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาสำหรับเด็ก ด้านการส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรและสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาเสนอแนวทางการบริหารและการปฏิบัติงานในระดับก่อนประถมศึกษา ด้วยการให้มีมาตรฐานการจัดการศึกษาปฐมวัย และมีศึกษานิเทศก์ทำการนิเทศ ติดตาม กำกับ ประเมินผล และรายงานผลอย่างเป็นระบบ มีการประสานสัมพันธ์ต่อเนื่องกันอย่างสม่ำเสมอ ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.2540) ซึ่งเป็นเหตุให้การศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ มีรูปแบบการจัดที่เป็นไปอย่างมีระบบแบบแผนเช่นกันกับหน่วยงานการศึกษาอื่นๆของรัฐ

พัฒนาการศึกษาปฐมวัยทั้งภาครัฐและเอกชนมีมาโดยลำดับ เมื่อมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทำให้การศึกษาปฐมวัยได้รับความสนใจมากขึ้น ทั้งในด้านคุณภาพ มาตรฐานการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รัฐได้ส่งเสริมและสนับสนุน ทั้งด้านงบประมาณ สื่ออุปกรณ์ และการพัฒนาครู เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้สู่คุณภาพ ครูปฐมวัยได้รับการอบรม เรียนรู้ถึงกลไกการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ทั้งจากการจัดการของรัฐและเอกชน เป้าหมายที่มุ่งหวังคือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนรู้ ครูคือ บุคคลสำคัญ ครูที่มีคุณภาพต้องมีความรู้ และทันสมัย ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูที่ต้องปรับปรุงความรู้ความสามารถทักษะและความชำนาญของตนให้ทันสมัยอยู่เสมอ (กาญจนา คุณารักษ์. 2541 : 21) ครูที่มีคุณภาพจะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษา รุ่ง แก้วแดง (2530 : 1) กล่าวถึงคุณภาพการศึกษาปฐมวัยว่า ในแง่ของปริมาณแม้จะเปิดสอนได้ตามเป้าหมาย แต่เป็นปัญหาเรื่องความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ของบุคลากรมีน้อย จึงทำให้การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาที่มีคุณภาพค่อนข้างต่ำ และยังขาดการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีมาตรฐานพอ จากการรายงานผลการประเมินผลระยะครึ่งแผนของแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 6 (2530 – 2534) ของบางจังหวัด เช่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง (2532 : 3 – 4) พบปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาระดับก่อน

ประถมศึกษา คือ ครูส่วนใหญ่ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ได้ เน้นการสอนอ่านเขียน ครูมีปัญหาการควบคุมชั้นเรียน ขาดทักษะในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ไม่เข้าใจการวัดผลและประเมินผลระดับก่อนประถมศึกษา เช่นกันกับผลการประเมินแผนปฏิบัติการของสำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่น ในปีงบประมาณ 2538 พบว่ามีปัญหาในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ในด้านปริมาณนั้นพบว่า ครูสามารถเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กก่อนวัยเรียนได้เพียงร้อยละ 43.45 ของเด็กกลุ่มอายุ 4 – 6 ปี ในพื้นที่รับผิดชอบ ในด้านคุณภาพนั้นยังขาดมาตรฐานในการจัดการศึกษา เนื่องจากครูผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 98.12 ไม่ได้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือปริญญาโท จึงขาดทักษะและเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก(อ้างถึงในสำนักงานการศึกษาอำเภอชุมแพ. 2539 : 2-3) นอกจากนั้น จินตนา สวินทร. (2536:1-2) พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครด้านวิชาการส่วนใหญ่เกิดจากบุคลากร เนื่องจากครูสังกัดกรุงเทพมหานคร มีภาระงานและความรับผิดชอบค่อนข้างมาก ครูส่วนใหญ่สอนเฉลี่ยประมาณ 20 – 24 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ต้องรับผิดชอบงานประจำชั้น ซึ่งส่วนใหญ่มีนักเรียน 35-40 คนต่อห้อง และต้องทำหน้าที่สอนทุกวิชา สภาพดังกล่าวนี้ย่อมส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการทำงานของครู และยังพบอีกว่าครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีลักษณะที่หลากหลายแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านวัยวุฒิ ความรู้ความสามารถ ความชำนาญด้านการสอน ความแตกต่างเหล่านี้ย่อมมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของครู

ผลการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่า การที่คุณภาพของนักเรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดนั้นเกิดจากปัจจัยหลายประการ ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาได้แก่ ครูผู้สอน ทั้งในส่วนของจัดการเรียนการสอนและการติดตามผลการเรียนของนักเรียน ครูส่วนใหญ่ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน (สมชาย กล่อมอำภา. 2537 : 2) สอดคล้องกับการศึกษาวิเคราะห์สภาพและปัญหาของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2538 เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา (กองวิชาการ กรุงเทพมหานคร. 2540 : 3) พบว่ามีปัญหาหลายด้านที่ส่งผลถึงการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื่องจากครูผู้สอนยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ขาดเทคนิคการถ่ายทอดวิชา และการเป็นผู้นำ ดังนั้นการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคข้อมูลข่าวสาร โดยการเร่งพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้เด็กเกิดการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล ดังนั้นจากการที่ครูผู้สอนยังขาดเทคนิคในการถ่ายทอดวิชาและการเป็นผู้นำ จึงต้องมีการแนะนำช่วยเหลือด้วยการนิเทศ

การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่จัดขึ้นเพื่อปรับปรุง และสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทั้งครู นักเรียน และโรงเรียน เพื่อสนองนโยบายและจุดประสงค์ทางการศึกษา ทั้งนี้เพื่อจะให้เกิดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนการสอนมากที่สุด สะอาด ศศิธรรมาศ (2530 : 23 – 31) มีความเห็นว่า การนิเทศที่เชื่อว่าจะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ การนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการนิเทศแบบคลินิก ซึ่งหมายถึงกระบวนการสำหรับการสังเกตการสอนในชั้นเรียนที่มีการดำเนินการอย่างมีระเบียบ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู โดยความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างครูและผู้นิเทศ ที่มีจุดมุ่งหมายสำคัญในการปรับปรุง และพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เป็นการนิเทศที่แก้ปัญหาการเรียนการสอนโดยตรง โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ กระบวนการสังเกตการสอนในชั้นเรียนที่มีการดำเนินการอย่างมีระเบียบ มีการวิเคราะห์สภาพการสอน โดยครูและผู้นิเทศร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการวางแผนการสอน การสังเกตการสอนและการประเมินแนวการจัดการสอนเพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน (นิพนธ์ ไทยพานิช. 2531 : 25) การศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาเบื้องต้นที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการและการ

เจริญเติบโตของชีวิตในอนาคตของเด็ก เด็กจึงควรได้รับการส่งเสริมอบรมเลี้ยงดู และจัดประสบการณ์ต่างๆให้เหมาะสมตามวัย (รูปทอง ศรีทองท้วม. 2540 : 21) โดยเฉพาะการศึกษาปฐมวัยที่จัดในรูปอนุบาล ครูต้องสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กและพัฒนาการ ศึกษานิเทศก์มีส่วนช่วยครูได้มากในการพัฒนา การศึกษา หรือการนำนวัตกรรม เช่น การสอนแบบไฮ/สโคป การสอนแบบโครงการ การสอนภาษาแบบธรรมชาติ การสอนตามแนวคิดแบบเรกจิโอ เอมีเลีย และอื่นๆมาใช้ในการศึกษาปฐมวัย ซึ่งความสำเร็จของการศึกษาเกิดจากความร่วมมือประสานกันระหว่าง ครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ ที่เข้าใจตรงกันว่า การศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนา ครูเป็นผู้มีบทบาทโดยตรงในการดำเนินการจัดประสบการณ์เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก และผู้นิเทศการศึกษาที่เป็นบุคคลที่จะช่วยเหลือครูในการพัฒนาตนเองในด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพ (รูปทอง ศรีทองท้วม. 2540 : 21) ดังนั้นการที่ครูผู้สอนได้รับการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ จึงเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยให้ครูได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพการสอน มีความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานเป็นกลุ่มมากขึ้น มีความมั่นใจและคล่องตัวในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางที่เป็นปฏิรูปการเรียนรู้แนวใหม่ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการสอน ซึ่งครูต้องตระหนักต่อการพัฒนาตนเอง ศึกษาหาความรู้ทั้งจากเอกสารหนังสือ สื่อต่าง ๆ จนถึงการสนทนากับผู้รู้และนักการศึกษา เพื่อสร้างและพัฒนาข้อความรู้เกี่ยวกับเด็ก การจัดการเรียนการสอนที่แปลกใหม่โดยนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาปรับใช้ในการสอนให้ดีขึ้น ครูควรมีวิธีการพัฒนาเด็กที่หลากหลาย (นงเยาว์ คลินิกคลาย. 2544 : 7) โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เรื่องที่เรียนสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ เหมาะสมกับวัย เรื่องที่เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัว (วัฒนา มัคคสมัน. 2541 : 25 – 28)

ความสำคัญของการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางเป็นโมทัศน์ใหม่ที่ครูทุกคนต้องเข้าใจ และสามารถพัฒนาได้ จากแนวคิดของกลุ่มนักการศึกษาแนวใหม่ได้ให้เหตุผลและอธิบายว่า การที่เด็กจะเกิดการเรียนรู้ได้ เด็กต้องมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคนและประสบการณ์ทางสังคม ครูเป็นผู้มีบทบาทในการจัดประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้เด็กแต่ละคนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง บทบาทครูจากการสอนเพื่อให้กับเด็กโดยตรงเป็นผู้อำนวยความสะดวก สนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออก เชื่อมโยงความคิด และสังเกตเด็กตามสภาพจริงเพื่อการประเมินผล (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2544 : 23 – 24) จึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้นิเทศ ในการกระตุ้นให้ครูได้เรียนรู้ถึงนวัตกรรมการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เพราะผู้นิเทศเป็นผู้มีความรู้ในภาพกว้าง สามารถให้คำแนะนำในการจัดการเรียนการสอนแก่ครูได้ดี โดยเฉพาะการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง ครู กับ ผู้นิเทศในการประชุมสังเกตการสอนและปรึกษาหารือเพื่อการแก้ปัญหา ร่วมกัน (เยาวพา เดชะคุปต์. : 2542 146 -150) โอกาสที่จะทำให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางที่มีลักษณะเฉพาะ ได้แก่ การสอนแบบมอนเตสซอรี การสอนแบบไฮ/สโคป การสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ การสอนแบบโครงการ การสอนแบบนีโอฮิวแมนนิส การสอนแบบวอลดอร์ฟ การสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย และการสอนแบบจิตปัญญา รวมถึงการสอนวิธีอื่น เช่น การสอนแบบร่วมมือ แบบเดินเรื่อง แบบต่อภาพ ที่ได้มีการนำมาประยุกต์ใช้กับเด็กปฐมวัย ได้เป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้ผู้นิเทศและครูจะต้องทำงานร่วมกันอย่างมีจุดมุ่งหมาย ซึ่งสอดคล้องกับกัญญา ศรีคำมูล (2535 : 21) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนคือ การบรรลุผลในการจัดการเรียนการสอน และเจตคติที่ดีของบุคลากรภายในโรงเรียน ในการร่วมมือประสานสัมพันธ์กัน เพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายใน ซึ่งหมายถึง กลไกและวิธีการนิเทศภายในโรงเรียน ที่ส่งผลถึงการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของครูระดับ

ก่อนประถมศึกษาตามการปฏิรูปการเรียนรู้ และการนิเทศในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้วยการศึกษาในสามประเด็นคือ ประเด็นแรก ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครได้รับการปฏิบัติการนิเทศภายในอยู่ในระดับใด และการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางตามความคิดเห็นของครูมีความสำคัญต่อการพัฒนาการสอนอยู่ในระดับใด โดยภาพรวม และจำแนกรายด้าน ประเด็นที่สอง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของครู ประเด็นที่สามเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของครูโดยจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของครู ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน ระดับชั้นที่สอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในของโรงเรียน กับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของครูระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวม และจำแนกรายด้าน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายใน กับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ตามปัจจัยพื้นฐานของครู ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน ระดับชั้นที่สอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยครั้งนี้จะสามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับอนุบาลและครู ได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในและการพัฒนาการเรียนการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของครู สำหรับใช้เป็นแนวทางในการนิเทศเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกประการหนึ่งผลการวิจัยจะเป็นแนวทางของการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้านการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางและการนิเทศภายใน นอกจากนี้ยังใช้เป็นประโยชน์สำหรับการศึกษา ค้นคว้าวิจัยทางด้านการนิเทศภายในที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 50 เขต จำนวนโรงเรียนอนุบาล 431 โรงเรียน จำนวนครู 2,328 คน (สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2544)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นครูที่สอนระดับก่อนประถมศึกษา โดยเป็นครูที่มีประสบการณ์การสอนระดับก่อนประถมศึกษาอย่างน้อย 1 ปี ที่ทำงานอยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มอย่างง่าย(Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลากตามเขต เขตละ

1 โรงเรียน จาก 50 เขต เป็นจำนวน 50 โรงเรียน และใช้จำนวนครูอนุบาลทั้งหมดของโรงเรียนที่สุ่มได้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

3. ระยะเวลาของการศึกษา

การศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 29 มีนาคม 2545 ถึงวันที่ 2 สิงหาคม 2545

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยพื้นฐานของครูเกี่ยวกับ

- 4.1.1 อายุ
- 4.1.2 วุฒิการศึกษา
- 4.1.3 ประสบการณ์การสอน
- 4.1.4 ระดับชั้นที่สอน
- 4.1.5 จำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศ

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- 4.2.1 ความคิดเห็นที่มีต่อการนิเทศภายใน
- 4.2.2 ความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การนิเทศภายใน หมายถึง การปฏิบัติของกลุ่มผู้บริหารและครูภายในโรงเรียนที่ร่วมมือกันจัดทำขึ้นในการติดตาม ช่วยเหลือ และแนะนำแก่ครูของโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

1.1 การสนับสนุนการสอน หมายถึง การกระทำของผู้บริหารและครูที่แสดงถึง การให้ความรู้ การให้คำแนะนำ และการให้คำปรึกษาในการจัดการเรียนการสอนแก่ครูของโรงเรียน

1.2 การส่งเสริมการสอน หมายถึง การปฏิบัติของผู้บริหารและครูที่กระทำขึ้นเพื่อให้ครูของโรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนดีขึ้น ได้แก่ การสาธิตการสอน การประเมินผลและการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อการสร้างเสริมประสิทธิภาพการสอนของครู

1.3 การสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอน หมายถึง การปฏิบัติของผู้บริหารและครูในการ การให้กำลังใจ การสร้างบรรยากาศในการทำงาน และการเปิดโอกาสให้ครูแสดงผลงานที่ดี มีความพอใจในงานของตน

2. การพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การปรับการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน ที่พัฒนาขึ้นด้วยตนเอง ด้วยการใช้ นวัตกรรมการสอนหรือการออกแบบกิจกรรมการสอน โดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางได้แก่การให้เด็กเรียนรู้จากการกระทำ เรียนตามความสนใจ และเรื่องที่เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ประกอบด้วย

2.1 การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อ และการมีปฏิสัมพันธ์โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2.2 การนำนวัตกรรมการสอนมาใช้ในทางปฏิบัติ หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ การใช้สื่อนวัตกรรม และวิจัยมาใช้ในการสอน

2.3 การประเมินผลการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติของครูในการสังเกต ติดตาม และราย

งานความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของเด็ก และการสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครอง

3. ครูอนุบาล หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่สอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การสอนในระดับนี้มาแล้วอย่างน้อย 1 ปี

4. ปัจจัยพื้นฐานของครู หมายถึง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่เป็นข้อมูลเฉพาะบุคคลของครูแต่ละคน ดังนี้

4.1 อายุ หมายถึง อายุตามปีปฏิทินของครู จำแนกเป็น 3 ช่วงดังนี้ 21 – 30 ปี, 31 – 40 ปี, และ 41 ปีขึ้นไป

4.2 วุฒิการศึกษา หมายถึง วุฒทางการศึกษาปัจจุบันของครู จำแนกเป็น ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

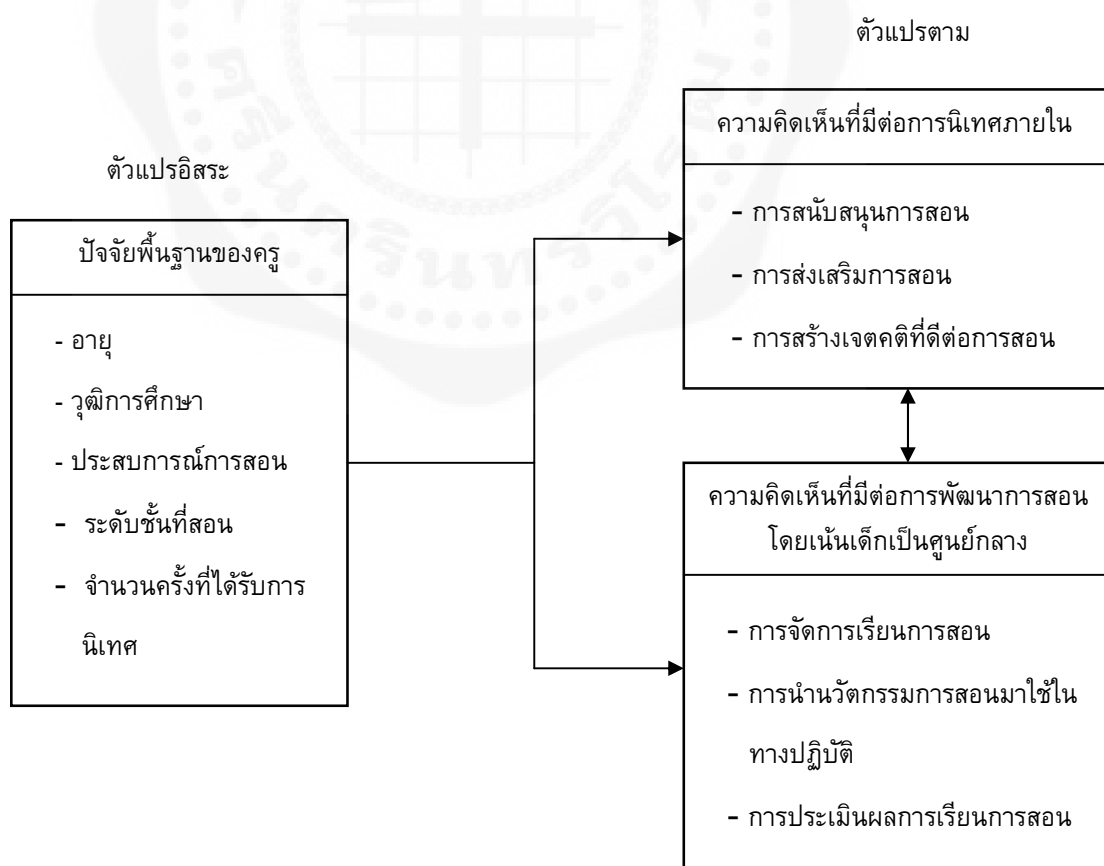
4.3 ประสบการณ์การสอน หมายถึง ระยะเวลาที่ครูปฏิบัติหน้าที่ในการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนนั้นๆ โดยจำแนกเป็น 3 ช่วง คือ 1 – 3 ปี 4 - 5 ปี และ 6 ปีขึ้นไป

4.4 ระดับชั้นที่สอน หมายถึง ระดับชั้นที่ครูผู้ตอบแบบสอบถามสอนประจำอยู่ ประกอบด้วย ชั้นอนุบาล 1 และชั้นอนุบาล 2

4.5 จำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศ หมายถึง จำนวนครั้งที่ครูได้รับการนิเทศต่อปีการศึกษา จำแนกเป็น เดือนละครั้ง สองเดือนต่อครั้ง ภาคเรียนละครั้ง ปีละครั้ง และไม่เคยได้รับการนิเทศ

5. โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร หมายถึง โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่รวมโรงเรียนขยายโอกาส

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย

- 1.1 ความหมายของการศึกษาปฐมวัย
- 1.2 ลักษณะของสถานบริการ และการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย
- 1.3 การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย
- 1.4 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

- 2.1 ความหมายของการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง
- 2.2 หลักการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง
- 2.3 รูปแบบของการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง
- 2.4 แนวดำเนินการของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- 2.5 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน

- 3.1 การนิเทศการศึกษาและความสำคัญ
- 3.2 รูปแบบการนิเทศ
- 3.3 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน
- 3.4 ความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน
- 3.5 จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน
- 3.6 หลักการนิเทศภายในโรงเรียน
- 3.7 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
- 3.8 กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน
- 3.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาสำหรับเด็กเล็กในระยะแรกมุ่งเน้นเด็กอายุ 3 ขวบขึ้นไป ด้วยเห็นว่าเป็นวัยที่พร้อมต่อการเรียน แต่จากแรงผลักดันของสังคม และปัญหาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัว ทำให้การจัดการศึกษาอนุบาลต้องขยายขอบเขตจาก 3 – 6 ขวบ เป็นการดูแลและการศึกษาแก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 8 ขวบ เรียกว่า การศึกษาปฐมวัย (early childhood education) (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 18) ซึ่งเป็นการศึกษาของการเตรียมความพร้อมที่ทุกคนต้องตระหนักต่อการพัฒนาให้เด็กมีคุณภาพสูงสุด (เบญจา แสงมลิ. 2540 : 9)

1.1 ความหมายของการศึกษาปฐมวัย

มีผู้ให้ความหมายของการศึกษาปฐมวัยไว้ดังนี้

อมรชัย ตันติเมธ. (2536 : 25) ให้ความหมายว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการปูพื้นฐานการศึกษาและส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สำหรับเด็กวัย 3-6 ขวบ ให้มีความพร้อมที่จะเข้าศึกษา และรับรู้ด้านวิชาการในระดับประถมศึกษา

เยาวพา เดชะคุปต์. (2536 : 1-3) ให้ความหมายว่า การศึกษาปฐมวัยหมายถึงการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ขวบ ซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่น เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพ และการพัฒนาทางสมอง ให้มีการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542 : 18) ให้ความหมายว่า การศึกษาปฐมวัยว่าเป็นการให้บริการ การดูแลและการให้การศึกษาแก่เด็กแรกเกิดถึงอายุ 6 ขวบ ในบางประเทศใช้ถึง 8 ขวบ โดยจัดเป็นระบบเดียวกัน เรียกว่า Educare ทำให้การศึกษาแก่เด็กขยายขอบเขตการศึกษาครอบคลุมตั้งแต่ การดูแลทารก การดูแลเด็กเล็ก และโรงเรียนอนุบาล

สุมนทนา พรหมบุญ. (2544 : 9) ได้ให้ทัศนะของการศึกษาปฐมวัยว่า เป็นการศึกษาที่มีไม่เชิงปริมาณ แต่เป็นการจัดการศึกษาเชิงคุณภาพที่เด็กเกิดความงอกงามทางปัญญา อารมณ์ สังคม จริยธรรมและสุขภาพ โดยเกิดจากความร่วมมือกันระหว่างบ้านและโรงเรียน ผู้ปกครองและครู

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 หรือ 8 ขวบ จัดขึ้นเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระให้แก่ผู้ปกครองในการดูแลเด็ก โดยจัดในรูปแบบของการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้มีความพร้อมที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับต่อไป

1.2 ลักษณะของสถานบริการ และการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542 : 19 - 21) ได้กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ขวบ จำแนกเป็น 2 ลักษณะ คือ จัดที่บ้าน (Home-based programs) หมายถึงการจัดบริการการดูแลที่ทำขึ้นที่บ้าน กับอีกลักษณะหนึ่งคือ จัดที่สถานบริการ (Center-based programs) เป็นบริการเด็กกลุ่มใหญ่ ซึ่งในการจัดบริการจำแนกตามอายุได้ 3 กลุ่มคือ

1.2.1 กลุ่มเด็กทารก (อายุ 2 ขวบแรก)

1.2.2 กลุ่มเด็กเล็ก (อายุ 2-4 ขวบ)

1.2.3 กลุ่มเด็กอนุบาลและประถมต้น (อายุ 5-8 ขวบ)

ด้วยลักษณะความแตกต่างของกลุ่มเด็ก ทำให้สถานบริการและโรงเรียนมีความแตกต่างกัน เพื่อให้สอดคล้องกับเด็ก 8 ขวบแรก ที่มีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่ละขวบปีมีความแตกต่างกันมาก

ทำให้การดูแล การเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แต่ละวัยต่างกัน เป็นเหตุให้รูปแบบของการจัดสถานบริการแตกต่างกันตามวัยของเด็ก ซึ่งจำแนกเป็นกลุ่มได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 สถานที่ที่รับดูแลและเลี้ยงเด็กเล็ก (Nursery) เป็นบริการการดูแลเด็ก จำแนกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1.1 ศูนย์ดูแลเด็ก (Child care centers) เป็นสถานที่รับดูแลเด็กเพื่อการช่วยเหลือ แบ่งเบาภาระของพ่อแม่ที่ต้องทำงานกลางวัน เน้นการเลี้ยงดูมากกว่าการให้การศึกษา รับดูแลตั้งแต่วัยทารก หรือเฉพาะเด็กเล็ก มีบริการจัดเฉพาะกลางวัน หรือตลอด 24 ชั่วโมง

1.2 บ้านรับเลี้ยงเด็ก (Family day care) เป็นครอบครัวที่เปิดบริการรับเลี้ยงเด็กกลางวัน จัดเป็นกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 7 – 12 คน การดูแลให้การกินอยู่ตามปกติสบายๆ รับดูแลทั้งวัน เป็นชั่วโมง หรือเฉพาะช่วงที่ผู้ปกครองไปธุระ

กลุ่มที่ 2 โรงเรียนเตรียมก่อนเข้าอนุบาล จัดขึ้นเพื่อสนับสนุนการเตรียมเด็กเข้าโรงเรียนอนุบาลได้แก่

2.1 โรงเรียนเด็กเล็ก (Nursery school) เป็นโรงเรียนที่พัฒนามาจากศูนย์เด็กเล็ก เน้นการดูแลเด็กทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และการมีสุขภาพดี จัดสำหรับเด็กอายุ 2-4 ขวบ เปิดรับเลี้ยงตั้งแต่ครั้งวันถึงเต็มวัน เด็กจะได้เล่นและมีการเรียนไปพร้อมๆ กัน เป้าหมายของการดูแลอยู่ที่การพัฒนาสังคมและสติปัญญาสำหรับเด็ก

2.2 โรงเรียนเตรียมอนุบาล (Pre-kindergarten) ลักษณะเหมือนโรงเรียนเด็กเล็ก เน้นการเตรียมตัวเด็กเข้าชั้นอนุบาล รับเด็กอายุ 3 ½ - 5 ขวบ

กลุ่มที่ 3 โรงเรียนอนุบาล จัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมเด็กเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา รับตั้งแต่ อายุ 3 – 6 ขวบ มี 3 ชั้นเรียนคือ อนุบาล 1 อนุบาล 2 และอนุบาล 3 เป็นการจัดการศึกษาที่รัฐและเอกชนจัดทำขึ้น ไม่นับเป็นการศึกษาภาคบังคับ

โรงเรียนอนุบาลสาธิต เป็นโรงเรียนอนุบาลที่เปิดในมหาวิทยาลัย จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาเชิงวิชาการหรือเป็นไปตามความต้องการของสถาบันนั้นๆ

กลุ่มที่ 4 โรงเรียนเตรียมชั้น ป.1 (Pre-first grade หรือ Junior first grade) จัดขึ้นสำหรับเด็กที่ไม่มีโอกาสเข้าเรียนชั้นอนุบาล ได้เข้าเรียนเพื่อปรับตัวเองก่อนขึ้นชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 รับเด็กอายุ 6-7 ปี

กลุ่มที่ 5 โรงเรียนสำหรับเด็กป่วย (Hospital school) โรงพยาบาลบางแห่งจะจัดโรงเรียนในโรงพยาบาลสำหรับเด็กเพื่อได้ศึกษาเล่าเรียน หรือทบทวนบทเรียนขณะอยู่ในโรงพยาบาล สำหรับเด็กปฐมวัยจะจัดเป็นห้องเล่น (play room) เป็นห้องที่จัดเตรียมให้ประโยชน์การศึกษาของเด็ก เด็กได้มาเล่นและเรียนรู้ที่ห้องเล่นนี้ โรงพยาบาลเด็กเป็นโรงพยาบาลหนึ่งที่มีการจัดห้องเล่น และการบริการเครื่องเล่นที่เพียงพอโดยผู้สอนเป็นทั้งครูและพยาบาล

การศึกษาปฐมวัยกับการอนุบาลศึกษา

การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กแรกเกิด – 6 ขวบ ในบางประเทศ 8 ขวบที่รวมถึงการเรียนในโรงเรียนเตรียมอนุบาล อนุบาล และประถมศึกษา แต่จากตำราหลายเล่มจะเน้นการศึกษาสำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี ซึ่งเป็นชั้นเตรียมอนุบาลและชั้นอนุบาล การศึกษาอนุบาลเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปฐมวัย ที่เป็นการศึกษาก่อนเข้าโรงเรียน เป็นจุดเชื่อมระหว่างบ้านและโรงเรียน ซึ่งจำแนกสถานการศึกษาปฐมวัยตามอายุเด็กได้เป็น 3 ระดับคือ

1. สถานเลี้ยงเด็ก (Nursery) เป็นสถานบริการการดูแลเด็กและให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง จัดสำหรับเด็กอายุ 2 ขวบแรก

2. โรงเรียนเด็กเล็ก (Nursery school) รับเด็กตั้งแต่ 2 ขวบ หรือ 1 ขวบครึ่ง ถึง 3 ขวบ ทำหน้าที่ในการดูแล ส่งเสริมพัฒนาการร่างกาย จิตใจ สังคม และภาษา

3. โรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) รับเด็กตั้งแต่ 3 - 6 ขวบ จัดเตรียมความพร้อมทางวิชาการและสังคม โดยการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าลักษณะของสถานบริการและการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย จัดแบ่งตามอายุ ตามสภาพร่างกาย และสภาพแวดล้อมของเด็ก การจัดการศึกษาเป็นการจัดเตรียมความพร้อม และพัฒนาการทุกด้านให้กับเด็ก โดยจัดให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็ก

1.3 การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย

เด็กวัย 6 ขวบแรกเป็นวัยแห่งพัฒนาการ หากได้รับความรู้และการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับวัย ย่อมทำให้สติปัญญาเจริญงอกงาม อีกทั้งการพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นไปในทางที่ดี การเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยควรเน้นการเตรียมความพร้อม ซึ่งเหมาะกับเด็กอนุบาลเพราะ เด็ก 3 – 6 ขวบ เป็นวัยของการพัฒนาในทุกด้าน แต่ยังไม่ถึงระดับวุฒิความสามารถทางทักษะหลายอย่าง ยังต้องได้รับการฝึกหัดให้เป็นไปตามศักยภาพของเด็ก (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 34 –35)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้เสนอการจัดการเรียนการสอนระดับอนุบาลในรูปแบบของการจัดประสบการณ์และกิจกรรมประจำวันดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน,กระทรวงศึกษาธิการ. 2537 : 13-23)

1. ลักษณะของประสบการณ์และกิจกรรม

1.1 เนื่องจากเด็กมีความสามารถไม่เท่าเทียมกันทุกคนควรจัดกิจกรรมที่เปิดกว้างให้เด็กได้ทำตามความสามารถของตน เช่นการวาดภาพ การปั้น การฉีก ฯลฯ

1.2 กิจกรรมควรมีหลายรูปแบบ เช่น การทดลอง การพาไปทัศนศึกษา การศึกษด้วยตนเอง

1.3 กิจกรรมควรจัดให้มีความสมดุลเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กที่จำเป็นจะต้องได้รับการส่งเสริมในพัฒนาการด้านต่างๆที่ไม่เท่าเทียมกัน

2. กิจวัตรประจำวัน

เพื่อให้การจัดประสบการณ์ได้บรรลุเป้าหมาย กิจกรรมประจำวันควรมีดังนี้

08.00-08.15 น.	รับเด็กเป็นรายบุคคล บันทึกคำพูดเด็ก พาเด็กไปห้องน้ำ
08.15-08.30 น.	เคารพธงชาติและสวดมนต์
08.30-08.40 น.	สำรวจการมาโรงเรียน สนทนาและตรวจสุขภาพ
08.40-09.00 น.	กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ
09.00-10.00 น.	กิจกรรมสร้างสรรค์และการเล่นตามมุม
10.00-10.10 น.	พัก (รับประทานอาหารว่าง)
10.10-10.30 น.	กิจกรรมในวงกลม
10.30-11.00 น.	เล่นกลางแจ้ง
11.00-12.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
12.00-14.00 น.	นอนพักผ่อน
14.00-14.20 น.	เก็บที่นอน ล้างหน้า
14.20-14.30 น.	พัก (รับประทานอาหารว่าง)
14.30-14.50 น.	เกมการศึกษา
14.50-15.00 น.	เตรียมตัวกลับบ้าน

แนวทางการจัดกิจกรรมประจำวัน

จากแนวการจัดการจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ของกรมวิชาการ (กรมวิชาการ. 2540 : 32-33) ได้เสนอกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ที่ครูควรจัดให้เด็กเป็นประจำทุกวัน คือ

1. กิจกรรมเสรี หมายถึง กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นอิสระตามมุมเล่น มุมประสบการณ์ หรือ ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติ มุมหมอ มุมร้านค้า มุมวิทยาศาสตร์ หรือมุมธรรมชาติ มุมเล่นน้ำ หรือมุมเล่นทราย
 2. กิจกรรมสร้างสรรค์ หมายถึง กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยใช้ศิลปะ และการประดิษฐ์เป็นเครื่องมือ ได้แก่ การวาดภาพระบายสี การเล่นสี การพับ ฉีก ตัด ปะ การปั้น การประดิษฐ์เศษวัสดุ
 3. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นกิจกรรมในวงกลม หรือกิจกรรมกลุ่มที่เด็กมีโอกาส ฟัง พูด คิด และปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องที่เรียน ได้แก่ การสนทนา อภิปรายซักถาม การเล่านิทาน การเล่นบทบาทสมมติ การร้องเพลง การเล่นเกม การท่องคำคล้องจอง การศึกษานอกสถานที่
 4. กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการทำงานประสานสัมพันธ์ของอวัยวะต่างๆ ช่วยให้อารมณ์ของเด็กแข็งแรง อารมณ์แจ่มใส ได้แก่ การเล่นเครื่องเล่นสนาม การเล่นน้ำ เล่นทราย ถีบจักรยาน เล่นเกม
 5. กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ หมายถึง กิจกรรมที่ให้เด็กมีการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายตามจังหวะอย่างอิสระ โดยใช้เสียงเพลง การเคาะจังหวะ เพื่อให้เด็กมีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ การร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง การเคลื่อนไหวตามความคิดสร้างสรรค์
 6. เกมการศึกษา เป็นเกมการเล่นที่มีกติกาต่างๆ เพื่อฝึกการสังเกต พัฒนาการกระบวนการคิด และเกิดความคิดรวบยอด โดยเด็กเล่นคนเดียว หรือเป็นกลุ่ม ได้แก่ เกมจับคู่ เกมแยกประเภท จัดหมวดหมู่ เกมเรียงลำดับ เกมการสังเกต รายละเอียดของภาพ เกมหาความสัมพันธ์
- สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยจัดในรูปของการเตรียมความพร้อม และการจัดประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการตามวุฒิภาวะทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยจัดประสบการณ์ผ่านกิจกรรม 6 หลัก ได้แก่ กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมการแจ้ง กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ และเกมการศึกษา

1.4 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย

เด็กปฐมวัยในปัจจุบันต้องอยู่กับกระแสความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ แนวคิดเรื่องเด็กจึงเป็นเรื่องที่ทั่วโลกให้ความสนใจ เห็นได้จากการจัดการศึกษาปฐมวัยแนวใหม่ที่มีจุดเน้นที่ตัวเด็ก จากผลงานค้นคว้าวิจัย รวมทั้งการคำนึงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาเด็ก ทำให้เกิดรูปแบบดำเนินการและการติดตามผลของโครงการต่างๆ หลายโครงการ การพัฒนาเด็กต้องคำนึงถึงธรรมชาติ จิตใจ และการคิดของเด็กเป็นสำคัญ ผู้สอนจะต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้จากการปฏิบัติ คือ ให้เด็กได้ลงมือทำกิจกรรมมากขึ้น ในสิ่งที่เด็กสนใจ ต่อเนื่องอย่างเหมาะสม การคิดของเด็กจึงจะทำงานอย่างมีระบบ ทำให้การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในปัจจุบัน ไม่เน้นการรู้เนื้อหาวิชา แต่เน้นการพัฒนาการทางภาษา การสื่อความหมาย การคิดและการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกต่อตนเองในทางที่ดี รู้สึกว่าตนมีค่ามีความหมาย การรู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดจนการรู้จักระวังกษาความสะอาด สุขภาพ และความปลอดภัยตามควรแก่วัย (ภรณ์ คุรุทัศนะ. 2540 : 48-49)

ปัจจุบันรัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยมากขึ้น และได้กำหนดนโยบายไว้ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ การพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาในระดับนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการจัดปฐมวัยศึกษาตามแนวคิดที่ถูกต้องตามหลักพัฒนาการ พร้อมทั้งพัฒนาระบบการการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับวัย และสภาพแวดล้อม ทั้งยังเร่งขยายการจัดการศึกษา และการอบรมเลี้ยงดูเด็กในรูปแบบต่างๆ ให้แก่เด็กทุกกลุ่ม(สุโขทัยธรรมธราช. 2537 : 75-77)

จากการปรับปรุง และการพัฒนาการศึกษาปฐมวัย ทำให้ผู้ที่มาทำหน้าที่บุคลากรปฐมวัย จะต้องผ่านการฝึกอบรมด้านการศึกษาปฐมวัย และจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก อีกทั้งต้องมีความรู้ และสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีเจตคติที่ดี และที่สำคัญสามารถดูแลและเลี้ยงเด็กได้โดยใช้เหตุผล โดยเฉพาะผู้ทำหน้าที่ครูต้องมีความรู้ทางด้านการศึกษาด้วย (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 18 - 19) NAEYC, 1982 (National Association for the Education of Young Children) และ ACEI, 1982 (Association for Childhood Education International) ได้กำหนดแนวทางสำหรับเตรียมครูปฐมวัยว่าจะต้องประกอบด้วยข้อความรู้ดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ทางพื้นฐานด้านการศึกษาศิลปศาสตร์
2. มีความรู้พื้นฐานด้านการศึกษาปฐมวัย
3. มีความรู้ด้านการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็ก
4. มีความรู้ด้านหลักสูตร
5. มีความรู้ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน
6. มีประสบการณ์ในการทำงานกับเด็กเล็กด้านการนิเทศ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยจะประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับ การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา และการปฏิบัติของผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาปฐมวัยที่จะดำเนินการให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยเห็นเด็กเป็นศูนย์กลาง

การสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีแนวคิดพื้นฐานมาจากการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดจากความสนใจ และความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนให้ความต้องการของผู้เรียนนั้น ๆ ประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ของการศึกษา (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2544 : 17) แนวคิดของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเก่ง ดี มีสุข ช่วยทำให้การเรียนการสอนมีชีวิตชีวา สนุกสนาน กิจกรรมมีการเปลี่ยนแปลง เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ทำให้ครูและนักเรียนไม่เบื่อหน่าย กิจกรรมสามารถยืดหยุ่นได้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ ตามความถนัด ความสนใจและสามารถบูรณาการทักษะและเนื้อหาวิชาของกลุ่มประสบการณ์อื่นเข้ามารวมกัน เกิดการเรียนรู้ในครั้งเดียวกันได้ (กิตติคม คาวีรัตน์. 2543 : 31)

2.1 ความหมายของการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

ในช่วงแรกของการปฏิรูปการเรียนรู้ เราใช้คำว่า การสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นเทคนิคการสอนซึ่งเป็นแนวคิดจากฐานปรัชญาพัฒนาการที่เชื่อว่าการเรียนรู้ที่ดีต้องทำให้ผู้เรียนสร้างองค์แห่งความรู้ด้วยการค้นคว้าและเรียนด้วยการปฏิบัติ เกิดการแก้ปัญหาและสนองความสนใจของตนเอง ผู้เรียนได้ลงมือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งภายใต้การช่วยเหลือแนะนำจากครู ซึ่งตามหลักการนี้ทำให้เกิดวิธีการเรียนแบบโครงการ วิธีการเรียนแบบแก้ปัญหาหรือการเรียนรู้ด้วย

การปฏิบัติ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2543 : 2) ซึ่ง กุลยา ตันติผลาชีวะ, (2544: 18-19) ได้กล่าวถึงการปฏิบัติเพื่อการจัดการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับความเชื่อของครูว่าจะเน้นวิธีการใด โดยสามารถจำแนกการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ 2 ลักษณะ คือ

1. การสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การส่งเสริมและพัฒนาเด็ก การจัดการเรียนการสอนและประสบการณ์ที่เน้นกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ของเด็กที่สอดคล้องกับวัย ความต้องการและความสนใจของเด็ก กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องเป็นไปอย่างมีจุดประสงค์ สร้างปัญญาและใจของเด็ก

2. การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นฐาน เป็นการเรียนการสอนที่ให้อิสระเสรีในการเรียนแก่เด็ก มุ่งตอบสนองเด็กเป็นรายบุคคลมากกว่าเนื้อหาสาระ เด็กสามารถเรียนรู้ได้โดยธรรมชาติและความเป็นมนุษย์ การจัดการเรียนการสอนไม่ต้องวางแผนมาก่อน ครูและเด็กจัดการศึกษาและดำเนินการไปพร้อมกัน เด็กสามารถจะเรียนรู้ตามความสนใจ ก้าวไปที่ละขั้นด้วยตัวเอง

สำเร็จ จันทรโอกุล. (2541) ได้ให้ความหมายของการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางว่า หมายถึง การสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียนโดยเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

วัฒนา มัคคสมัน. (2541 : 25) ได้ให้ความหมายของการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางว่า หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสร้างองค์แห่งความรู้ให้เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติในเรื่องที่ตนสนใจ และสามารถนำความรู้ที่เรียนนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

นิตินันท์ วิชิตชลชัย. (2542 : 9) ได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนแบบเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางว่า หมายถึง การเรียนการสอนที่ริเริ่มขึ้นมาจากเด็ก โดยเด็กเป็นผู้คิดผู้เรียน ซึ่งในการคิดอิสระของเด็กนี้จะมีประเด็นและจุดประสงค์ของการคิดว่า เด็กจะเรียนรู้อะไร โดยครูเป็นผู้ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก (facilitator) ของการเรียนการสอน ด้วยการวางแผนการเรียนการสอนและจัดการอุปกรณ์หรือแม้แต่เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับความต้องการการเรียนรู้ของเด็ก และทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้สูงสุด

สุมนทนา พรหมบุญ, (2544 : 10) ได้ให้ทัศนะของการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย ต้องเน้นการจัดการศึกษาอย่างมีส่วนร่วมร้อยเปอร์เซ็นต์ ไม่ควรให้เด็กนั่งเรียนในชั้น การจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมต่างๆที่ให้กับเด็ก ต้องตรงกับธรรมชาติของเด็ก สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการ แต่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่พร้อมๆไปกับการปลูกฝังสิ่งที่ดีงาม

จากความหมายของนักการศึกษาท่านต่างๆ สรุปได้ว่า การสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือการสอนที่มุ่งตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่เกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของครูหรือผู้เรียน โดยมีข้อตกลงร่วมกัน คือ เน้นให้เด็กมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติเอง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตัวเองได้ โดยการสนับสนุนของครู

2.2 หลักการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2544 : 20 – 22) กล่าวว่า การสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ว่าจะเป็นการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือเน้นผู้เรียนเป็นฐานก็ตาม มีหลักการสอนที่เหมือนกัน อย่างน้อย 10 ประการดังนี้

1. การสอนต้องอยู่บนพื้นฐานความแตกต่างของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนแต่ละวัยแต่ละท้องถิ่น แต่ละสมัยไม่เหมือนกัน มีความรู้ ความสามารถแตกต่างกัน ครูต้องนำความแตกต่างของผู้เรียนมาใช้เป็นพื้นฐานของการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับที่ผู้เรียนสนใจ

2. การสอนต้องใช้การมีส่วนร่วมระหว่างครูกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ครูเป็นผู้สนับสนุนให้คำปรึกษา อำนวยความสะดวก พร้อมให้คำแนะนำในฐานะผู้รู้ทางวิชาการ
 3. การสอนต้องเป็นการสอนแบบได้คิดและลงมือปฏิบัติ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ได้คิด ได้แก้ปัญหา ได้ศึกษาหาคำตอบด้วยตนเองจะทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ขึ้นมาจากประสบการณ์
 4. การสอนต้องมีการวางแผนอย่างชัดเจน มีจุดประสงค์ของการเรียนรู้
 5. การสอนต้องมีเอกสารวิชาการ หรือหนังสือ หรือตำราในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน ให้เด็กได้ค้นคว้าเพิ่มเติม หรือใช้ประกอบการเรียน
 6. การสอนต้องบูรณาการวิชาการและกระตุ้นการถ้อยแถลงความคิดจากวิชาที่เกี่ยวข้องโดยสอดคล้องกับการดำรงชีวิตจริง
 7. การสอนต้องเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออก มีโอกาสเสนอความเห็น หรือข้อค้นพบหรือสิ่งที่ศึกษาด้วยการรับฟังและเปิดใจกว้างของครู
 8. การสอนต้องมีบรรยากาศของการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย โดยครูนำการสอนหลากหลายวิธีมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนมีบรรยากาศการเรียนรู้ที่แตกต่างจากการนั่งทำอย่างเดียว เป็นการเรียนร่วมกันอย่างสนุกสนานทั้งครู และผู้เรียน
 9. การสอนต้องกระตุ้นการคิด ผู้เรียนควรต้องได้มีการเขียนบันทึกเพื่อให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินเป็นข้อความรู้
 10. การสอนต้องเน้นเป็นการเรียนรู้แบบเข้าใจไม่ใช้การท่องจำแต่จำได้
- จากหลักการสอนดังกล่าวสรุปได้ว่า หลักการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนได้คิด ได้กระทำกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ครูเป็นผู้กระตุ้น สนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้ในสิ่งที่สนใจ ได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์ เด็กได้เรียนรู้อย่างสนุก สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินเป็นข้อความรู้ได้

2.3 รูปแบบของการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

ปัจจุบัน แนวคิดของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ เก่ง ดี มีสุข ได้รับความสนใจอย่างแพร่หลาย เพราะช่วยให้การเรียนการสอนมีชีวิตชีวา สนุกสนาน ครอบคลุมวัตถุประสงค์ลวิธต่าง ๆ และสามารถบูรณาการทักษะ และเนื้อหาวิชาของกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ เข้าร่วมกัน เกิดการเรียนรู้ในครั้งเดียวกันได้ ซึ่งรูปแบบของการสอนได้มีนักการศึกษาต่าง ๆ ได้พัฒนารูปแบบ และวิธีการสอนที่หลากหลายวิธี โดยยึดหลักการของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยนำนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยจากต่างประเทศมาประยุกต์จัดการเรียนการสอนในประเทศไทย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมให้แก่เด็ก นวัตกรรมบางเรื่อง คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) ให้ความสนใจนำมาศึกษา สนับสนุน เผยแพร่ และมีการทำวิจัยเพื่อประกอบการศึกษา

มีนักการศึกษาและคุณครูหลาย ๆ ท่าน ได้พัฒนารูปแบบ วิธีสอนของตนเองขึ้นมา อย่างมากมาย หลากรูปแบบหลายวิธี โดยยึดหลักการของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและรูปแบบการสอนหรือวิธีการสอนเหล่านี้ก็ได้รับการตรวจสอบทดลองแล้วว่าสามารถทำให้ผู้เรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบหรือวิธีสอนนั้น ๆ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้รวบรวมรูปแบบและวิธีการสอนบางส่วนไว้ในเอกสาร คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาเอกสาร อันดับที่ 14/2539 ซึ่งการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ได้รวบรวมวิธีสอนไว้เป็นตัวอย่าง 12 วิธีสอน คือ (วัฒนา มัคคสมัน. 2541 : 29)

1. วิธีสอนแบบใช้บทบาทสมมติ
2. วิธีสอนแบบใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์
3. วิธีสอนแบบใช้บทเรียนแบบโปรแกรม
4. วิธีสอนแบบศูนย์การเรียนรู้
5. วิธีสอนแบบใช้ชุดการสอน
6. วิธีสอนแบบใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
7. วิธีสอนแบบโครงงาน
8. วิธีสอนแบบแก้ปัญหา
9. วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่ม
10. วิธีสอนแบบใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์
11. วิธีสอนแบบความคิดรวบยอด
12. วิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ

กุลยา ตันติผลาชีวะ, (2544 : 22-23) ได้กล่าวถึงรูปแบบการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางสำหรับการ
การศึกษาปฐมวัย ได้แก่

- การสอนแบบโครงการ
- การสอนแบบมอนเตสซอรี
- การสอนแบบไฮ / สโคป
- การสอนแบบเรกจิโอเอมีเลีย
- การสอนแบบวอลดอร์ฟ
- การสอนแบบเน้นประสบการณ์
- การสอนแบบจิตปัญญา

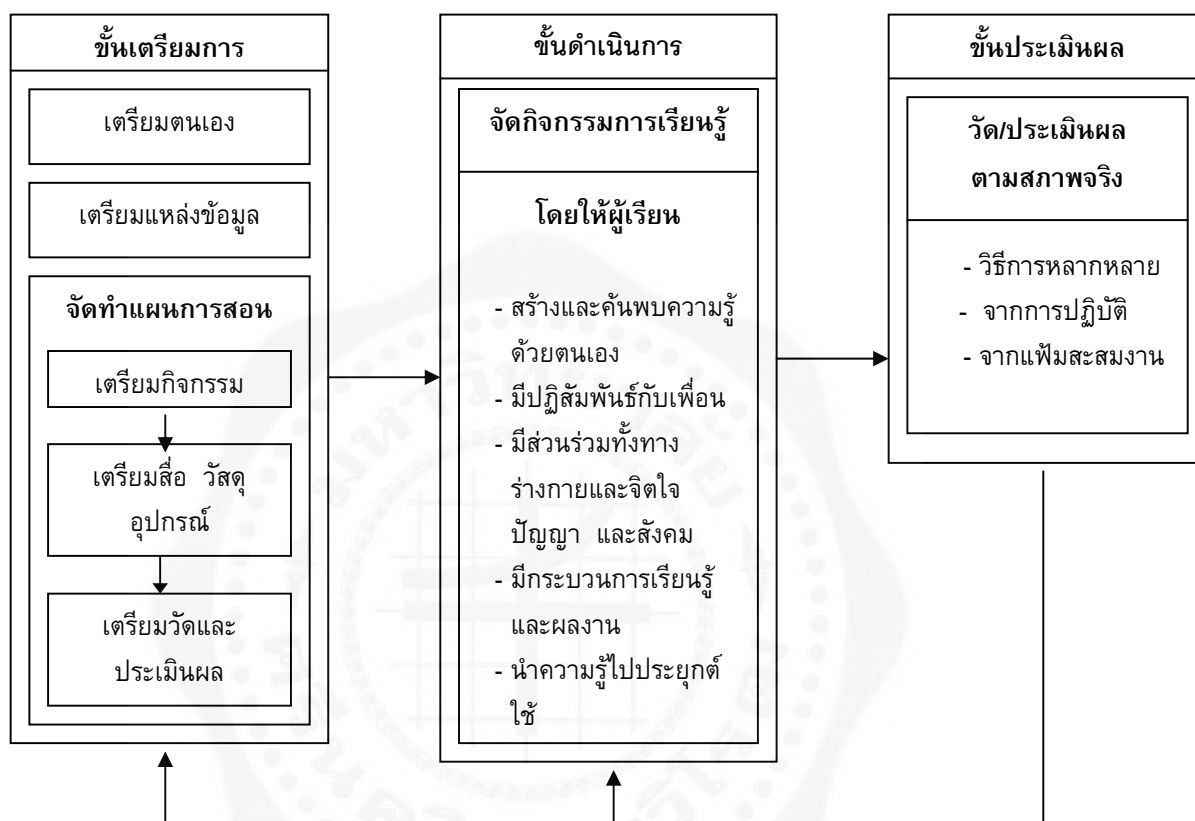
สรุปได้ว่ารูปแบบการสอนแบบต่าง ๆ นั้น นำเสนอขั้นตอนวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและ
พัฒนาการของเด็กที่แตกต่างกัน ซึ่งครูสามารถศึกษาค้นคว้าและทดลองนำมาใช้ในเบื้องต้น แล้วพัฒนารูปแบบ
การสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของตนเองขึ้นมาให้เหมาะสมกับบริบทนั้นๆ

2.4 แนวดำเนินการของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป. : 13-16) ได้กล่าวถึง แนวการ
ดำเนินการของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า

ครูผู้สอนเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุดในการนำแนวคิดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
ศูนย์กลางไปสู่ความสำเร็จ ครูผู้สอนจึงต้องได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นเจตคติที่ดี
การยอมรับและตระหนักในความสำคัญ ความรู้ความเข้าใจและทักษะการปฏิบัติที่ถูกต้องชัดเจนเกี่ยวกับเทคนิค
วิธีการจัดกิจกรรม สื่อและนวัตกรรม รวมทั้งวิธีการวัดและประเมินผลตามยุทธศาสตร์การจัดกระบวนการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

แนวดำเนินการของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ภาพประกอบ 2 แนวดำเนินการของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.(ม.ป.ป) *การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง: 13-16)*

ดังรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ประกอบด้วย

1.1 เตรียมตนเองครูจะต้องเตรียมตนเองให้พร้อม สำหรับบทบาทของผู้ให้บริการ ด้านความรู้ (resource person) ที่จะต้องให้คำอธิบายคำแนะนำ คำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้เรียน รวมทั้งแหล่งความรู้ที่จะแนะนำให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลได้ดังนี้ ครูจะต้องมีการเตรียมตนเองด้วยการอ่าน การค้นคว้า การทดลองปฏิบัติมาก ๆ ในหัวข้อเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบรวมทั้งข้อมูลและประสบการณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

1.2 เตรียมแหล่งข้อมูล เมื่อบทบาทครูไม่ใช่ผู้บอกเล่ามวลความรู้อีกต่อไป ครูจึงต้องเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้แก่ผู้เรียน ทั้งในรูปแบบของสื่อการเรียน ใบความรู้ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ประกอบกิจกรรมในห้องเรียนหรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่มีข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาค้นคว้าตาม

ความต้องการหรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์สื่อห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดวิชา ห้องปฏิบัติการวิชาต่าง ๆ และห้องพิพิธภัณฑ์ในโรงเรียน ทั้งนี้รวมไปถึงแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนด้วย ซึ่งครูสามารถสำรวจบัญชีรายชื่อหนังสืออุปกรณ์หรือสื่อต่าง ๆ ไว้สำหรับผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าตามที่กำหนดในกิจกรรมการเรียนรู้หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมทั้งในและนอกเวลาเรียน

1.3 จัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บทบาทของครูก่อนการเรียนการสอนทุกครั้งคือการวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด ครูจะต้องวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ได้สาระสำคัญและเนื้อหาข้อควรรู้ อันจะนำไปสู่การออกแบบการเรียนรู้ที่จะสร้างเสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ได้ ในการจัดทำแผนการสอน ครูต้องเตรียมการในสิ่งต่อไปนี้

1) เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ ครูต้องวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ การค้นคว้าหาความรู้ และการสร้างความรู้ โดยครูจะทำหน้าที่เป็นผู้จัดการ (manager) ที่กำหนดบทบาทในการเรียนรู้ และความรับผิดชอบแก่ผู้เรียนให้เขาได้ทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการความสามารถและความสนใจของแต่ละคน

2) เตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เมื่อออกแบบหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ครูต้องพิจารณาและกำหนดว่า จะใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ใด เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว บรรลุผลแล้วจัดเตรียมให้พร้อม บทบาทของครูตรงนี้จึงเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุผล

3) เตรียมวัดและประเมินผล บทบาทในด้านการเตรียมการอีกประการหนึ่ง คือ การเตรียมวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยการวัดให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และวัดให้ครอบคลุมทั้งในส่วนของกระบวนการ (Process) และผลงาน (Product) ที่เกิดขึ้นทั้งด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) จิตพิสัย (Affective) และทักษะ (Skill) โดยเตรียมวิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนทุกครั้ง

2. ขั้นตอนในการ ครูผู้สอนต้องดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ควรเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะต่อไปนี้

2.1 ช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนพยายามจัดการเรียนการสอนที่ยืดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ เพราะการค้นพบความจริงใด ๆ ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนมักจะจดจำได้ดี และมีความหมายโดยตรงต่อผู้เรียน รวมทั้งจดจำได้นาน

2.2 ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและกลุ่ม โดยยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกลุ่ม ได้พูดคุย ปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น และจะปรับตัวให้สามารถอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้

2.3 ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทั้งทางร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การที่ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้กระทำช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและกระตือรือร้นที่จะเรียนอย่างมีชีวิตชีวา กิจกรรมที่จัดจึงควรเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะ ดังนี้

- ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นระยะ ๆ เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน

- มีประเด็นท้าทายให้ผู้เรียนได้คิด เป็นประเด็นที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไป เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหรือลงมือทำเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

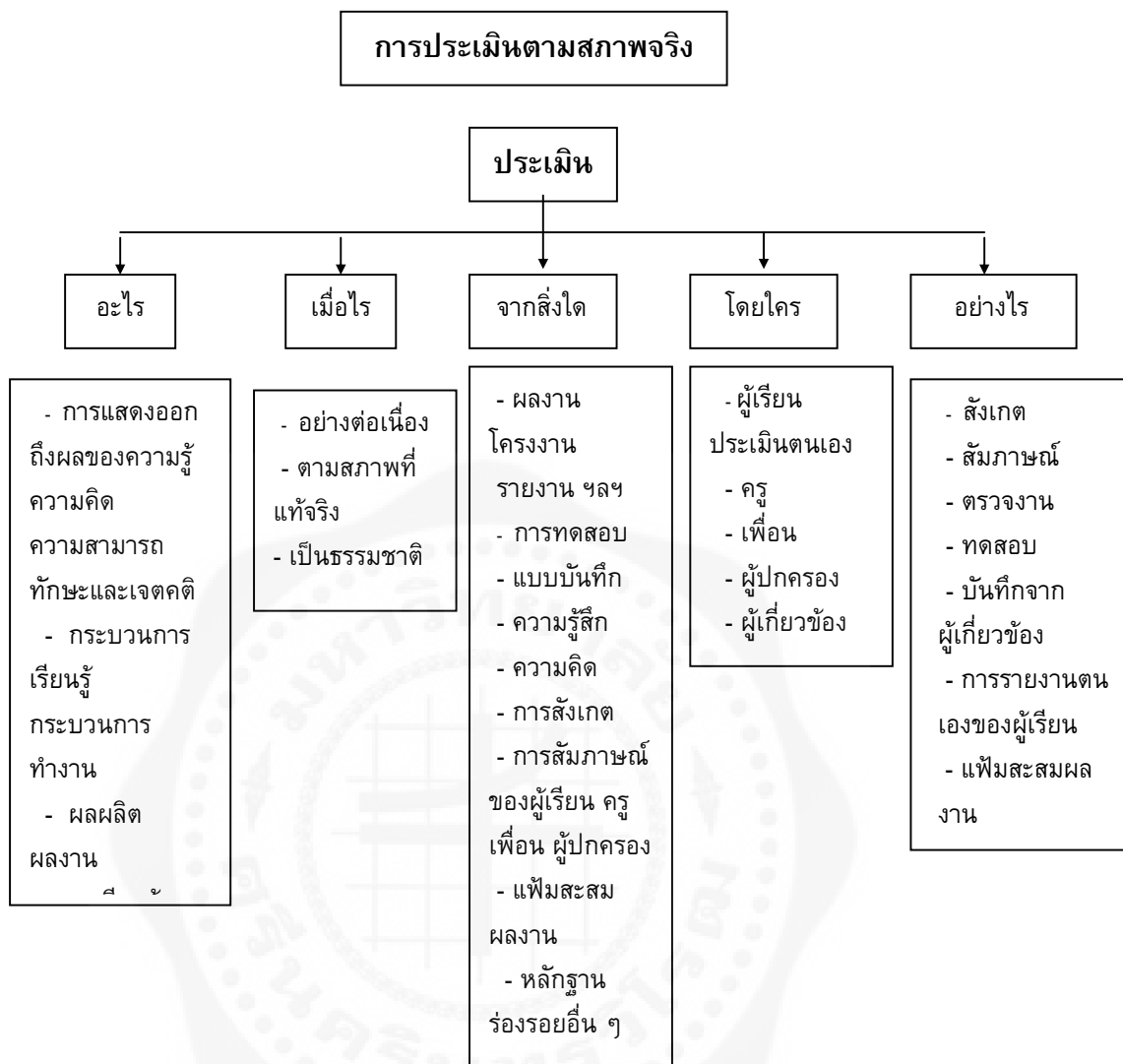
- ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว

- ส่งผลต่อ อารมณ์ ความรู้สึกของผู้เรียน เกี่ยวข้องกับชีวิตประสบการณ์ และความเป็นจริงของผู้เรียน

2.4 เน้นกระบวนการ (Process) ควบคู่ไปกับผลงาน (Product) โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลงาน มิใช่มุ่งจะพิจารณาถึงผลงานแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพของผลงานขึ้นอยู่กับประสิทธิผลของกระบวนการ

2.5 เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้หรือใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดหาแนวทางที่จะนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในชีวิตประจำวัน พยายามส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริงและพยายามติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียน

3. ชั้นประเมินผล ครูผู้สอนต้องดำเนินการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าสามารถจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้ ครูควรเตรียมเครื่องมือและวิธีการให้พร้อมก่อนถึงขั้นตอนการวัดและประเมินผลทุกครั้ง และการวัดควรให้ครอบคลุมทุกด้าน วัดและประเมินตามสภาพจริง (Authentic measurement) โดยเน้นการวัดจากปฏิบัติ (Performance measurement) และจากแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ซึ่งในการวัดและประเมินผลนี้ นอกจากครูจะเป็นผู้วัดและประเมินผลเองแล้ว ผู้เรียนและสมาชิกของแต่ละกลุ่มควรจะมีบทบาทร่วมวัดและประเมินตนเองและกลุ่มด้วย ดังแผนภูมิสรุปเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป. : 15) ได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 แบบการประเมินตามสภาพจริง

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2545 : 30-31) ได้กล่าวถึง วิธีการและเครื่องมือในการประเมินตามสภาพจริงได้แก่

1. การสังเกต เป็นวิธีการหลักของการประเมินตามสภาพจริง ครูจะบันทึกสิ่งที่สังเกตต่างๆที่ได้จากการสังเกตเด็ก แล้วบันทึกที่ครูเป็นผู้เขียนและข้อมูลสำหรับประเมินภาพเด็กส่วนใหญ่ ใช้ในการประเมินการปฏิบัติงานของเด็ก แบบบันทึกที่ครูใช้นี้ ได้แก่

1.1 บันทึกพฤติกรรม (Anecdotal record) เป็นบันทึกที่ครูจดกิริยา การกระทำ การแสดงออกของเด็กในเรื่องที่ครูต้องการประเมิน ซึ่งจะเป็นเรื่องๆตามจุดประสงค์การสังเกต

1.2 บันทึกรายเรื่อง (Journal) เป็นบันทึกข้อความรู้หรือการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละเรื่องที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จะบันทึกวันต่อวัน ดังนั้น จึงอาจพบมีผู้ใช้คำว่า บันทึกประจำวัน

1.3 บันทึกการปฏิบัติ (Logs) บันทึกการปฏิบัติหรือพฤติกรรมของเด็กแต่ละช่วงเวลาตามตารางที่กำหนด

1.4 แบบตรวจรายการ (Checklist) เป็นแบบประเมินอีกอย่างหนึ่งที่ครูใช้สำหรับการสังเกตการปฏิบัติของเด็กตามขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงานในรายละเอียดแต่ละขั้นเป็นรายข้อ

1.5 มาตรการให้คะแนน (Rubric) เป็นแบบสังเกตที่มีการกำหนดพฤติกรรมและดีค่าพฤติกรรมเป็นลำดับคะแนน จากการสังเกตการแสดงออกของเด็กและดีค่าคะแนนตามที่กำหนด

2. การสะท้อนผลงานสะสม การสะสมผลงาน (portfolio) เป็นการรวบรวมตัวอย่างชิ้นงานที่ดีที่สุดของเด็กในแต่ละช่วงการเรียนรู้มาเพื่อสะท้อนภาพการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กกว่ามีการก้าวหน้าอย่างไร นับตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงปัจจุบัน การประเมินด้วยการสะสมผลงานนี้ เป็นการประเมินที่ผลลัพธ์ ที่ครูต้องพิจารณาย้อนกลับเพื่อสะท้อนภาพให้เห็นถึงความสามารถของเด็กและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

3. การสัมภาษณ์และสอบถาม เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการประเมินที่จะช่วยให้ครูทราบข้อเท็จจริงของเด็กวิธีการ อาจเป็นแบบใดแบบหนึ่ง ดังนี้

3.1 การประชุมศึกษาระหว่างครูกับครู หรือครูกับผู้ปกครอง

3.2 การสัมภาษณ์ครูหรือผู้ปกครอง

3.3 การสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครอง มีหลายวิธีการ โดยหลักการคือ การสื่อสารให้ผู้ปกครองได้ตอบกลับมา

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีแนวการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ซึ่งครูต้องเตรียมตนเองให้พร้อมสำหรับบทบาทผู้ให้บริการด้านความรู้ จัดเตรียมแหล่งข้อมูลและจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ขั้นดำเนินการ ครูผู้สอนต้องดำเนินกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ผู้เรียนได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และให้ผู้เรียนได้พัฒนาครบทุกด้านทั้งทางร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ ขั้นประเมินผล ครูต้องมีการวัดและประเมินผลให้ครอบคลุมทุกด้าน ตามสภาพจริง และเน้นวัดจากการปฏิบัติ เพื่อตรวจสอบการจัดการเรียนการสอนว่าบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการดำเนินการตามกระบวนการนี้ไปสู่ความสำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

2.5 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันตามบทบาทหน้าที่ ซึ่งหน่วยงานที่เทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป. : 17-19) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ ดังนี้

บทบาทของผู้บริหาร

ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บทบาทของผู้บริหารประกอบด้วย

1. มีภาวะความเป็นผู้นำที่จะมุ่งมั่นสร้างและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา
2. มีการกำหนดทิศทางและนโยบายด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่ชัดเจน
3. มีการกำหนดขั้นตอนการทำงาน และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานให้ทันสมัยเสมอ
4. สร้างความร่วมมือในองค์กรและประสานงานกับทุกส่วน ทุกฝ่ายเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้องค์กร
5. มีการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการทำงาน

6. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
7. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลตามสภาพจริง
8. สนับสนุนให้มีการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้
9. สนับสนุนการแนะแนว การวิจัยในชั้นเรียน
10. พัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
11. ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีบทบาท และร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
12. มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับข่าวสารความเคลื่อนไหวทางด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของโรงเรียนตลอดเวลา
13. ระดมสรรพกำลังจากชุมชนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา

บทบาทของครูผู้สอน

ครูผู้สอน เป็นผู้มีบทบาทโดยตรงในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บทบาทสำคัญของครูจึงประกอบด้วย

1. วางแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาที่รับผิดชอบ และจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
 2. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนจากผู้บอกความรู้ เป็นผู้จัดการเรียนรู้ แนะนำ ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้
 3. ช่วยพัฒนาผู้เรียน เติมเต็มความรู้ของผู้เรียนให้สมบูรณ์
 4. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข ให้ความรัก ความมั่นคง อิสระภาพ การยอมรับให้ข้อมูล
- ป้อนกลับ
5. จัดทรัพยากรการเรียนรู้และสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้
 6. รู้จักและเข้าใจผู้เรียน
 7. มีความรู้สึกซึ่งในสิ่งที่สอน
 8. มียุทธศาสตร์การสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
 9. รักการสอน
 10. ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้
 11. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้
 12. พัฒนาดตนเองไปสู่ความเป็นมืออาชีพด้านการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
 13. ปฏิบัติตนเป็นต้นแบบที่ดีทั้งด้านความประพฤติและการเรียนรู้

กาญจนา ไชยพันธ์. (2544 : 6 – 9) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครู ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ดังนี้

1. การเตรียมครู คือ ครูต้องมีความรู้ในเนื้อหาที่เด็กจะเรียน รวมถึงแหล่งความรู้ที่จะแนะนำเด็ก ครูต้องค้นคว้าข้อมูล รับผิดชอบสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน
2. การเตรียมสื่อ อุปกรณ์ กิจกรรมให้เหมาะกับเนื้อหา สื่อต้องหาหลากหลาย
3. การเตรียมกิจกรรมหรือแผนกิจกรรมซึ่งสำคัญมาก เพราะครูต้องคำนึงถึงกิจกรรมที่จัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการให้เด็กเกิดการเรียนรู้ รวมถึงความสามารถและความสนใจเป็นของผู้เรียน

4. การเตรียมการประเมินผล เป็นการประเมินการเรียนการสอนให้ตรงจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ดูได้จากผลงาน นอกจากนี้ยังประเมินครอบคลุมความรู้ (Cognitive) จิตพิสัย (Affective) และการปฏิบัติ (Psychomotor)

5. การที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (Interaction) ในกิจกรรมที่จัดให้กับเด็ก แต่ละกิจกรรมที่จัดจะมีการแบ่งเป็นกลุ่ม ทำงานร่วมกัน จะช่วยเด็กได้มากในเรื่องการปรับตัว การยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

6. การให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ให้มากที่สุด (Participation) การที่เด็กได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง วิเคราะห์ จะทำให้เกิดการบันทึกเกิดความทรงจำได้ดี เพราะถือว่าเป็นประสบการณ์ส่วนตัว เพราะเกิดความคิด ความรู้สึก สร้างเข้ามาเป็นประสบการณ์ในโลกของประสบการณ์ของเด็ก (Subjective Experience)

7. ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการและเกิดผลงาน (Process Product) หลังจากการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มของเด็กที่เรียน ครูให้เด็กออกมาสรุปหรือส่งตัวแทนสรุป

8. การให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (Application)

จากบทบาทของครูผู้สอนที่กล่าวมาข้างต้น สอดคล้องกับตัวบ่งชี้การสอนของครู เป็นศูนย์กลาง ซึ่งคณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543 : 29 – 31) ได้สังเคราะห์จากทฤษฎีการเรียนรู้ 5 ทฤษฎี ดังนี้

1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
2. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้าจิตใจและเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
3. ครูเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง
4. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์
5. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียน ฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง
6. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มพร้อมสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของผู้เรียน
7. ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้
8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมประสบการณ์กับชีวิตจริง
9. ครูฝึกฝนกิริยามารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย
10. ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

บทบาทของผู้เรียน

ประกอบด้วย

1. เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนจากผู้รับเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง
2. มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน
3. ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
4. ตั้งเป้าหมายและวางแผนการศึกษาให้เหมาะสมกับความถนัดและความสามารถ
5. รู้วิธีการเรียนรู้ สามารถปรับเปลี่ยนได้เมื่อมีความจำเป็น
6. เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น
7. มีการประเมินตนเองและพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ

บทบาทของผู้ปกครอง

ประกอบด้วย

1. ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนและครูผู้สอนในการรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ดูแลเอาใจใส่ ให้ความรัก ความอบอุ่นแก่ผู้เรียน
3. ส่งเสริมการเรียนรู้ การเจริญเติบโตและพัฒนาการด้านต่าง ๆ
4. ป้องกันปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน
5. สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนตามกำลังความสามารถ
6. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในบ้านให้สอดคล้องกับโรงเรียน เพื่อพัฒนาทางด้านจิตใจและสติปัญญา

ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียน และผู้ปกครอง ที่ให้ความร่วมมือกันในการส่งเสริม สนับสนุน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เรียนจากผู้รับเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา และพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

งานวิจัยในต่างประเทศ

เกา ชู – เซน. (Kao Shu-Chen.1997 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของการฝึกอบรมกิจกรรมบำบัด โดยใช้เด็กเป็นศูนย์กลางแก่ผู้เข้าอบรม นักศึกษาปริญญาโท วิชาเอกที่ปรึกษาเด็กมหาวิทยาลัย นอร์ธเท็กซัส พบว่า สิ่งที่นักศึกษาในกลุ่มทดลองได้รับ คือ

1. มีทัศนคติที่ดีขึ้นและความเชื่อมั่นในตัวเด็กมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ
2. มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมบำบัดโดยใช้เด็กเป็นศูนย์กลางเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ
3. มีความเชื่อมั่นในการประยุกต์ใช้ทักษะเกี่ยวกับกิจกรรมบำบัดอย่างมีนัยสำคัญ
4. มีบุคลิกที่กดหรือครอบงำเด็กน้อยลง แต่ยังไม่พบว่ามีผลต่อระดับความอดทน

งานวิจัยในประเทศ

การศึกษาวิจัยในประเทศเกี่ยวกับการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางส่วนใหญ่จะเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนซึ่งจำแนกได้ตามกลุ่มที่ใช้นวัตกรรมดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ใช้การสอนตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ ได้แก่

วิไลวรรณ เกื้อทาน. (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติในมุมหนังสือที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่มาจากโรงเรียนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลพบว่า เด็กปฐมวัยที่มาจากโรงเรียนในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติในมุมหนังสือมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น และไม่แตกต่างกัน

อำพร ศรีทรัพย์. (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบธรรมชาติกับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในโรงเรียนบ้านทุ่งกรวด

อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติมีความสนใจในการอ่านและการเขียนสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ

กนิษฐา ชูพันธ์. (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติโดยใช้แกนนำในหน่วยการสอนที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยกับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลหนองน้อย พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติโดยใช้แกนนำในหน่วยการสอนมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น

จากการศึกษาวิจัยของกลุ่มที่หนึ่งนี้ พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติส่งเสริมให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองได้ พัฒนาทักษะการอ่านการเขียน มีความคิดสร้างสรรค์ และมีพัฒนาการทางภาษาสูงขึ้น

กลุ่มที่ 2 ใช้การสอนตามแนวการสอนแบบไฮ/สโคป ได้แก่

สุทธภา โขติประดิษฐ์. (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และการเล่นตามมุมที่เด็กริเริ่มกิจกรรมอย่างอิสระด้วยกระบวนการวางแผนปฏิบัติและทบทวน กับนักเรียนอนุบาล โรงเรียนเกษมพิทยา กรุงเทพมหานคร พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และการเล่นตามมุมที่เด็กริเริ่มกิจกรรมอย่างอิสระแบบกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น และไม่แตกต่างกัน

จินดา น้าเจริญ.(2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความมีวินัยในตนเองด้านสิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างลักษณะนิสัยแบบวางแผนปฏิบัติและทบทวนในชั้นอนุบาล โรงเรียนอนุบาลระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่าเด็กปฐมวัยที่มีวินัยในตนเองระดับปานกลางและระดับต่ำที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างลักษณะนิสัยแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวนมีวินัยในตนเองด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

พิมพ์ภา คงรุ่งเรือง.(2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะตามแกนแห่งการเรียนรู้ของ ไฮ / สโคป ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะตามแกนแห่งการเรียนรู้ของ ไฮ / สโคป มีการพัฒนาพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง

ชาติชาย ปิลวาสน์.(2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนวัดขนาน อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้น

จากการศึกษาวิจัยของกลุ่มที่สองนี้ พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามแนวการสอนแบบไฮ/สโคป เด็กในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมทางวินัย ความสัมพันธ์ทางสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้น

กลุ่มที่ 3 ใช้การสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ได้แก่

พิศเพลิน ภิมย์ไกรภักดี. (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ กับนักเรียนชั้นเด็กเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า เด็กเกิดความเข้าใจในเรื่องการจัดประเภท การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ การวัด และการอนุรักษ์เพิ่มขึ้น

สุนันทา ศิริวัฒนนท์. (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ที่ได้รับกิจกรรมทางคณิตศาสตร์ กระบวนการส่งเสริมพฤติกรรมความร่วมมือโดยใช้วิธีการเรียนแบบหัวเรื่อง กระบวนการส่งเสริมการแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรมวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ในเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดอู่ยธาราม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า เด็กกลุ่มทดลองมีพัฒนาการทางด้านคณิตศาสตร์ พฤติกรรมความร่วมมือ การช่วยเหลือ การเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ และการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้น และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหาตามระยะเวลา

พรใจ สารยศ.(2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการส่งเสริมการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนวัดอู่ยธาราม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่าเด็กมีการพัฒนาพฤติกรรมแก้ปัญหาที่ตกลงภายในกลุ่มหรือรายบุคคลได้เหมาะสมกับสถานการณ์

จากการศึกษาวิจัยของกลุ่มที่สามนี้ พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแบบตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เด็กมีพัฒนาการทางด้านคณิตศาสตร์ มีพฤติกรรมความร่วมมือ การเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ และการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับสถานการณ์สูงขึ้น

กลุ่มที่ 4 ใช้การสอนตามแนวการสอนแบบโครงการ ได้แก่

วัฒนา มัคคสมัน.(2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการในการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล พบว่าการจัดประสบการณ์แบบโครงการสามารถส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองให้กับเด็กในกลุ่มทดลองใช้รูปแบบซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาเด็กไปสู่การพึ่งพาตนเอง

จิรภรณ์ วสุวัต.(2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ ได้ทดลองใช้โปรแกรมฯ และประเมินระดับจริยธรรมทางสังคมของเด็กด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันระดับ 2 โดยพิจารณาความเหมือนทางความคิดหรือประสบการณ์ของเด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ ผลการทดสอบสมมติฐานการศึกษาวิจัยพบว่า โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมระดับจริยธรรมทางสังคมทั้งสองด้านให้พัฒนาขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

เปลว ปุริสาร.(2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการสอนในการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเอง การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคม และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนบ้านจันทองกราววิทยา อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้น

จากการศึกษาวิจัยของกลุ่มที่สี่นี้ พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแบบโครงการสามารถพัฒนาให้เด็กเห็นคุณค่าในตนเอง ส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมให้เด็กมีพัฒนาการที่สูงขึ้น และมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้น

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน

3.1 การนิเทศการศึกษาและความสำคัญ

ปัจจุบัน งานในด้านการศึกษามีความเจริญก้าวหน้าไปมาก มีการเปลี่ยนแปลงหลายประการ เช่น การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ความรู้ในสาขาวิชาการต่างๆเพิ่มขึ้น แนวความคิดและการเรียนการสอนใหม่ๆ เพิ่มขึ้น จำนวนครูและผู้บริหารที่ยังไม่มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมายของการศึกษา ปัญหาดังกล่าวข้างต้น สามารถแก้ไขได้โดยอาศัยผู้นิเทศหรือศึกษานิเทศก์ ซึ่งมีหน้าที่นิเทศการศึกษาให้ครูมีความเจริญงอกงามทางวิชาการ สามารถพึ่งตนเองได้ และนำความรู้เหล่านี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้น เรื่องการนิเทศการศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารควรจะได้ศึกษาและทำความเข้าใจในหลักการ กระบวนการ และวิธีการของการนิเทศการศึกษา เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน (เยาวพา เตชะคุปต์. 2542 : 84 ; นิกร เพ็ญเวียง. 2537 : 9) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการของความร่วมมือกันระหว่างบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ หรือเป็นความพยายามของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในการที่ปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำ และการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียนเพื่อการปรับปรุงตัวของเขา และสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์ (ชาญชัย อาจินสมอาจาร. 2525 : 5) ลักษณะการนิเทศการศึกษาที่เป็นงาน และพันธกิจของการนิเทศการศึกษาโดยทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน (นิพนธ์ ไทยพานิช. 2531 : 13) ซึ่งการนิเทศนี้ต้องเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งช่วยให้เด็กได้พัฒนาทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ (สัจด์ อุทรานันท์. 2530: 7)

การนิเทศเป็นการให้ความช่วยเหลือ แนะนำหรือปรับปรุงเกี่ยวกับการศึกษา โดยเฉพาะในโรงเรียนที่ผู้นิเทศจะเป็นผู้ให้ การชี้แนะ แนะนำ และร่วมมือกับครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยแบ่งกระบวนการในการทำงานร่วมกับระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ และเป็นการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนโดยผ่านตัวกลางคือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา(เยาวพา เตชะคุปต์. 2542 : 85)

ชาญชัย อาจินสมอาจาร. (2525 : 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษาว่า มีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนด้วยเหตุผลดังนี้ คือ

1. การศึกษา เป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยาก เพราะเกี่ยวข้องกับบุคคล จึงจำเป็นต้องมีการนิเทศเพื่อเป็นการให้บริการแก่ครูจำนวนมาก ที่มีความสามารถแตกต่างกัน
2. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการเจริญงอกงามของครูแม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาแล้วเป็นอย่างดีก็ตาม แต่ครูก็ต้องปรับปรุงการฝึกฝนอยู่เสมอในขณะที่ทำงานในสถานการณ์จริง
3. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน
4. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ ทำให้เกิดพัฒนาการทางการศึกษาทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ
5. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาชีพแบบประชาธิปไตยการนิเทศการศึกษาสามารถให้ประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ยังสามารถรวมพลังของทุกคนที่ร่วมอยู่ในกระบวนการทางการศึกษาด้วย

การนิเทศมีความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นปัจจัยช่วยแนะนำหรือชี้แนะในการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อนำไปสู่ประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียน การนิเทศการศึกษาที่มีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอันมากเพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลถึงเป้าหมายที่ต้องการ (นิกร เพ็ญเวียง. 2537 : 12)

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกิจกรรมหรือกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ และครู ในการให้ความช่วยเหลือ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

3.2 รูปแบบการนิเทศ

เยาวพา เตชะคุปต์. (2542 : 116) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการนิเทศการศึกษาที่แบ่งตามลักษณะของวัตถุประสงค์ มี 3 ประเภท คือ

1. การนิเทศการศึกษาแบบตรวจตรา เป็นวิธีการในอดีตที่ผู้ศึกษานิเทศก์ ทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจดูแล การปฏิบัติงานของโรงเรียนแต่ละแห่ง ให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่วางไว้ และมอบหมายให้ครูและผู้นิเทศทำงาน ร่วมกันได้ยาก และเป็นอุปสรรคต่อการจัดการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก

3. การนิเทศการศึกษาแบบบังคับ เป็นวิธีที่ถือว่า มีความถูกต้อง มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่ตัวผู้ให้การ นิเทศ ครูต้องเชื่อฟัง ยอมรับ และปฏิบัติตามอย่างไม่มีข้อโต้แย้งและข้อแนะนำ เป็นการนิเทศแบบฝึกให้เกิด ความเคยชินต่อการรับคำสั่งและการนำไปปฏิบัติ เป็นวิธีการที่ไม่มีหลักการ บุคลากรไม่ก้าวหน้า ไม่พัฒนาตนเอง ปฏิบัติงานด้วยความไม่พึงพอใจและหวาดกลัวตลอดเวลา

3. การนิเทศการศึกษาแบบเสรี เป็นการนิเทศที่ให้ความอิสระแก่ครูในการดำเนินงานทางวิชาการโดย ให้ครูมีความคิดเป็นของตัวเองในทางที่สร้างสรรค์และถูกต้อง ให้ครูมีเสรีภาพและอิสระภาพในการพัฒนาของ ครูเอง

นอกจากนี้ เยาวพา เตชะคุปต์. (2542 : 130-139) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการนิเทศศึกษาระดับ ปฐมวัยพิจารณาในในแง่ของหน่วยงานได้เป็น 2 ระบบคือ

1. การนิเทศภายใน หมายถึงการนิเทศจากบุคลากรภายในโรงเรียน เช่น ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ฝ่าย วิชาการ เป็นต้น เป็นกิจกรรมที่ผู้อยู่ในโรงเรียนร่วมกันจัดทำขึ้นเพื่อประสิทธิภาพทางการสอนของครูเพิ่มขึ้น

2. การนิเทศภายนอก หมายถึงการนิเทศโดยผู้นิเทศจากหน่วยงานอื่นๆภายนอกโรงเรียน เช่น ศึกษาธิการ กลุ่มโรงเรียน เป็นต้น

ยังมีวิธีการนิเทศการศึกษาอีกแบบหนึ่งซึ่งเป็นแนวคิดใหม่ทางการศึกษา เรียกว่า การนิเทศแบบ คลินิก เป็นการนิเทศในห้องเรียน ที่ช่วยพัฒนาครูให้ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมการสอนให้ดียิ่งขึ้น ทำให้ครูกับผู้ นิเทศมีความเข้าใจกัน เป็นการช่วยเพิ่มผลพัฒนาวิชาชีพการสอน ซึ่งจะมีผลสัมฤทธิ์ไปถึงตัวนักเรียน คือทำให้นักเรียนได้มีผลสำเร็จในการเรียนรู้ที่สูงขึ้น

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2538 : 235-259) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการนิเทศในสถานศึกษาปฐมวัย ไว้ดังนี้คือ

1. การนิเทศภายนอก เป็นกระบวนการนิเทศที่มาจากบุคคลภายนอกสถานศึกษา เช่น ศึกษาธิการ ผู้บริหารจากสถานศึกษาอื่นๆ หรือนักวิชาการจากสถาบันต่างๆ โดยผู้บริหารจัดทำขึ้น เพื่อช่วยเหลือปรับปรุง การเรียนการสอน และงานอื่นๆ ให้มีคุณภาพขึ้น

2. การนิเทศภายใน เป็นกระบวนการจัดดำเนินการพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษา โดยผู้นำ ของผู้บริหารโดยตรง เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพขึ้น ด้วยความเต็มใจของทุกฝ่าย

3. การนิเทศแบบคลินิก เป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการสอนเพื่อปรับปรุงการสอนของครูในชั้นเรียน เป็นเทคนิคการนิเทศเฉพาะ ที่ผู้บริหารควรจัดทำขึ้นในสถานศึกษาของตน เพื่อช่วยเหลือปรับปรุงคุณภาพการ สอนให้ดีขึ้น

4. การนิเทศกับการประเมินผล เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการนิเทศการศึกษา ที่ทำให้ทราบว่า การปฏิบัติการนิเทศให้ผลเพียงใด การประเมินผลตัวเด็กและครูผู้สอน สามารถสะท้อนภาพของการจัดโปรแกรมการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษานั้นๆ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า รูปแบบของการนิเทศการศึกษาปฐมวัยแบ่งเป็นการนิเทศภายใน การนิเทศภายนอก และการนิเทศแบบคลินิก โดยการจัดทำของผู้บริหาร และความร่วมมือของบุคลากรภายในโรงเรียนที่มีความรู้ความสามารถในการให้การช่วยเหลือ เพื่อช่วยเหลือปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.3 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

มีผู้ให้ความหมายการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

นิกร เพ็ญเวียง. (2537 : 13) ให้ความหมายว่า การนิเทศภายในเป็นการนิเทศที่ดำเนินการภายในโรงเรียน โดยมีผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน ร่วมมือร่วมใจกับปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์

สุวัฒนา ทัดเทียม. (2538 : 10) ให้ความหมายว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานที่ร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันของบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน ในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานของครู เพื่อทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น หรือเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนให้สูงขึ้นด้วยความเต็มใจ และพอใจทุกฝ่ายโดยการนำของผู้บริหารโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2539 : 34) ให้ความหมายว่า การนิเทศภายในเป็นความร่วมมือกันของบุคลากรในโรงเรียน ในการที่จะปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการสอน หรือจัดประสบการณ์ของครู เพื่อให้การจัดประสบการณ์ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2540:7) ให้ความหมายว่า การนิเทศภายในโรงเรียนหมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียนร่วมมือกันจัดขึ้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อปรับปรุงงานต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนในทางที่จะให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ประसार โรจนคุณธรรม. (2540 : 11) ให้ความหมายว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในการส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรในโรงเรียนให้สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542 : 131) ให้ความหมายว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้อยู่ในโรงเรียนร่วมกันจัดทำเพื่อให้ประสิทธิภาพการสอนของครูเพิ่มขึ้น และครูผู้สอนมีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงาน มีความพึงพอใจที่จะกระทำหน้าที่ของตนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2543 : 176) ให้ความหมายว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการในการปฏิบัติงาน ที่ผู้บริหารและบุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือกันจัดทำขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการ

ปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนให้มีคุณภาพสูงสุด ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอนและการจัดการศึกษาของโรงเรียน

3.4 ความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน

เรไร ชนะการ. (2534 : 26) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียนว่า การนิเทศภายในโรงเรียนจะช่วยส่งเสริมและพัฒนาครูในด้านการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และจะช่วยกระตุ้นความคิดของครูให้มีความรู้ใหม่ ๆ มาปรับปรุงแก้ไข การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กัญญา ศรีคำมูล. (2535 : 22) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนว่ามีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง และการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการแก้ปัญหาการเรียนการสอนโดยบุคลากรภายในโรงเรียนนั้น จึงเป็นการพัฒนาที่ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนที่ดีที่สุด

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2540:4-6) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียนหลายประการ ดังนี้

- 1.ภารกิจหลักของผู้บริหารโรงเรียน คือ การบริหารงานที่รับผิดชอบ 6 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และงานความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องนิเทศครู เพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงงานหรือพัฒนาวิธีการสอนให้มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ตามจุดหมายของหลักสูตร

2. ภายในโรงเรียนย่อมมีครูที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน การนิเทศภายในโรงเรียนจะช่วยลดช่องว่างดังกล่าว และยังทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. การปฏิบัติงานใดๆ ก็ตาม โดยธรรมชาติมักมีปัญหาเกิดขึ้น ถ้าเป็นหน่วยงานใหญ่ ปัญหาย่อมจะมีมากขึ้นและแตกต่างกัน โรงเรียนซึ่งประกอบด้วยครูนักเรียน ซึ่งมีพื้นฐานแตกต่างกันนั้น การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยป้องกัน และลดปัญหาต่างๆ ให้น้อยลงได้ ซึ่งผู้บริหารมักใช้เป็นยุทธศาสตร์สำหรับป้องกันและแก้ปัญหาดังกล่าว

4. จากสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน จึงเป็นการยากที่ศึกษานิเทศก์จากภายนอกจะรู้ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนที่แท้จริง การสนองความต้องการจึงเป็นไปได้ยาก

5. ปัจจุบันบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ ความสามารถเพียงพอ บางคนมีความชำนาญเฉพาะสาขาวิชา จึงสมควรใช้ทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542 : 131) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียนว่า การนิเทศภายในโรงเรียนจะช่วยให้เกิดผลดีในการดำเนินงานของโรงเรียนหลายประการ คือ

1. เป็นการช่วยส่งเสริมกำลังใจของศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารการศึกษาซึ่งไม่พอที่จะนิเทศการศึกษา ได้อย่างทั่วถึง

2. การนิเทศโดยบุคลากรของโรงเรียนเองนั้น ผู้นิเทศเป็นผู้ใกล้ชิดกับปัญหาที่มีอยู่ในโรงเรียนย่อมเป็นผู้รู้ปัญหาได้ดีและแก้ปัญหาได้ตรงจุดกว่าการที่จะให้คนภายนอกมาเฝ้า

3. ผู้นิเทศในโรงเรียนมีความคุ้นเคยกับครูอยู่แล้ว ทำให้บรรยากาศในการนิเทศทำได้อย่างเป็นกันเอง ไม่ต้องเสียเวลาสร้างความคุ้นเคยเหมือนศึกษานิเทศก์หรือผู้บริหารภายนอกโรงเรียน

4. ผู้นิเทศสามารถจะติดตามการปฏิบัติงานหรือผลการนิเทศได้ตลอดเวลา เพราะอยู่ใกล้ชิดกัน และสามารถทำงานดำเนินไปถึงจุดหมายโดยไม่ขาดความต่อเนื่อง

สรุปความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียนได้ว่า เป็นการส่งเสริมให้ผู้นิเทศและครูร่วมมือกัน พัฒนาปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

3.5 จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

ภาณุวัฒน์ จุลโสตน. (2534 : 28) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า เพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถช่วยเหลือตนเองได้ พัฒนาตนเองในการจัดการเรียนการสอน ทั้งยังเป็นการเสริมสร้างขวัญกำลังใจ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ช่วยประสานงานและประสานสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ส่งผลต่อประสิทธิภาพประสิทธิผลและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

กัญญา ศรีคำมูล. (2535 : 21) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนที่สำคัญ คือ การบรรลุผลในการจัดการเรียนการสอน และเจตคติที่ดีของบุคลากรภายในโรงเรียน ให้เกิดการร่วมมือประสานสัมพันธ์ เพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2543 : 178) ได้กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ก็เพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน การพัฒนาหลักสูตร สร้างขวัญกำลังใจและพัฒนาบุคลากรที่ดีให้แก่ครู

สรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน มีจุดมุ่งหมายในการช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุนครูให้ช่วยเหลือตนเองในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อสร้างเสริมประสิทธิภาพการสอนของครู เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

3.6 หลักการนิเทศภายในโรงเรียน

ในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้น ผู้ดำเนินงานจำเป็นต้องยึดหลักการในการทำงาน เพื่อเน้นแนวทางในการดำเนินงาน โดยนักการศึกษาได้ให้แนวคิดต่าง ๆ ไว้ดังนี้

กัญญา ศรีคำมูล. (2535 : 25) ได้กล่าวว่า หลักการสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน คือ การทำงานอย่างมีระบบ เป็นกระบวนการของการร่วมมือในการแก้ปัญหา ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาทุกคนต้องทำความเข้าใจให้ตรงกัน และพยายามส่งเสริมการนิเทศการศึกษาให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพสูงสุด

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542 : 134 – 135) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียนที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ สรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นภารกิจที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบและมีส่วนรับรู้ต่อความก้าวหน้าของครูในโรงเรียนที่มีผลต่อเนื่องจากโรงเรียน
2. ต้องทำงานร่วมกันและใช้วิธีการ ประชาธิปไตยกับการดำเนินงาน
3. ต้องเริ่มต้นด้วยการรู้สภาพปัญหาที่แท้จริง แล้วกำหนดแผนหรือแนวทางในการแก้ปัญหา
4. มุ่งเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนไม่ใช่อะไรอื่น จึงต้องพยายามให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้าใจและดำเนินงานให้เป็นไปตามอุดมการณ์
5. บุคลากรในโรงเรียนต้องยอมรับความจริงว่า ไม่มีใครจะมีความสามารถหรือเชี่ยวชาญไปทุกเรื่อง
6. มุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน ทำให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

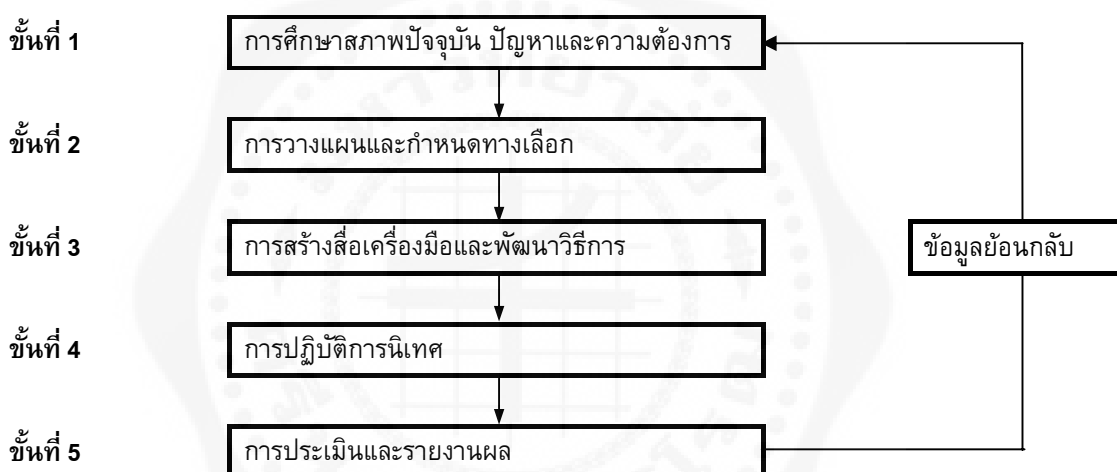
ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2543 : 202 – 203) ได้กล่าวว่า หลักการสำคัญในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนผู้บริหารต้องถือว่าการนิเทศการศึกษาเป็นงานในความรับผิดชอบโดยตรง ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือ

กันทั้ง 3 ฝ่าย คือฝ่ายผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ในการที่จะช่วยกันแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

สรุปได้ว่า หลักการนิเทศภายในโรงเรียน ต้องมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ที่ผู้นิเทศต้องใช้หลักประสานสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานในการวางแผนงาน และร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ อันจะทำให้งานบรรลุผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

3.7 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

กระบวนการนิเทศ หมายถึง ลำดับขั้นตอนในการดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบมีระเบียบแบบแผนและประสานสัมพันธ์กัน เพื่อให้การนิเทศการดำเนินงาน การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2539 : 33 – 34) ได้กำหนดรูปแบบของกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4 รูปแบบของกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

ในและขั้นตอนของการนิเทศ ผู้นิเทศจะดำเนินกิจกรรมการนิเทศดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ เพื่อให้ทราบถึงสภาพที่แท้จริงของการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาว่าเป็นอย่างไร มีปัญหาข้อจำกัดอะไรบ้าง และมีความต้องการอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนดำเนินการนิเทศ โดยวิธีการต่าง ๆ

ขั้นที่ 2 การวางแผนและกำหนดทางเลือก นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการมาวิเคราะห์จัดเรียงลำดับความสำคัญ และพิจารณาทรัพยากรที่มีอยู่แล้ว กำหนดทางเลือกในการนิเทศเพื่อแก้ไขปรับปรุง และส่งเสริมการดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 3 การสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ สื่อ เครื่องมือ และวิธีการนิเทศที่ดีสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด มีประสิทธิภาพ ประหยัดเวลา และสามารถตรวจสอบวิเคราะห์ผลได้

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศ ตามแผนงานที่วางไว้สามารถติดตาม กำกับ การดำเนินการนิเทศได้ทั้งหมดทางตรงและทางอ้อม

ขั้นที่ 5 การประเมินและรายงานผล เป็นการตรวจสอบการปฏิบัติงาน รวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการนิเทศ เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงกระบวนการนิเทศให้ดีขึ้น การประเมินผลการนิเทศควร

กำหนดรูปแบบ และจัดทำเครื่องมือในการประเมินด้วย นอกจากนี้แล้วต้องรายงานผลการปฏิบัติงานหลังจากกระบวนการนิเทศสิ้นสุดลง เพื่อแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและเผยแพร่ต่อไป

กระบวนการนิเทศในโรงเรียนเป็นการทำงานอย่างมีแบบแผนจะต้องเริ่มจากการวิเคราะห์งานการเรียนการสอนของครู เพื่อจะได้ทราบปัญหา และหาทางแก้ไขปัญหาลำดับความจำเป็นก่อนหลัง แล้วดำเนินการต่อไปพร้อมทั้งมีการวัดผล ประเมินผล เพื่อทราบผลของการปฏิบัติงาน หากผลการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ก็จะทำการตรวจสอบว่า งานนั้นบกพร่องที่ขั้นตอนใด หรือเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหาโดยเริ่มจากขั้นที่ 1 ใหม่ ดำเนินการต่อไปตามวงจรของกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และผลงานที่มีคุณภาพ (เรไร ชนะการ, 2534 : 32) ซึ่งการนิเทศภายในที่ถูกต้อง ผู้นิเทศต้องมีแผนงานในการนิเทศภายในโรงเรียนที่มีระเบียบ ขั้นตอนในการดำเนินการที่ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ(นิกร เพ็ญเวียง, 2537 : 16)

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2540:14-37) ได้กำหนดขั้นตอนหรือวิธีการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ก. การเตรียมการก่อนการนิเทศภายในโรงเรียน

1. สร้างความเข้าใจร่วมกัน โดยให้ครูรู้เรื่องแนวทางการดำเนินงาน และให้ความรู้กับครูทุกคนในเรื่องต่อไปนี้

- 1.1 ความหมาย ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน
- 1.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน
- 1.3 เป้าหมายและตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการนิเทศภายในโรงเรียน
- 1.4 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
- 1.5 บทบาทหน้าที่ของทุกฝ่ายในโรงเรียน

2. จัดให้มีคณะกรรมการต่างๆตามลักษณะของงาน หรือตามสภาพของโรงเรียน ในกรณีที่โรงเรียนมีคณะกรรมการต่างๆอยู่แล้ว ควรปรับให้เป็นระบบของการดำเนินงานนิเทศภายใน

3. กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งจะมีผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ และผู้สนับสนุนการนิเทศ โดยทำความเข้าใจร่วมกันอย่างชัดเจน จะทำให้บุคลากรทุกฝ่ายปฏิบัติงานด้วยความสบายใจ

3.1 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนมีฐานะเป็นผู้นิเทศและผู้สนับสนุนการนิเทศมีบทบาทและหน้าที่ดังนี้

- 3.1.1 เป็นผู้นิเทศภายในโรงเรียน
- 3.1.2 ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างแท้จริง
- 3.1.3 ร่วมประชุมวางแผนการนิเทศกับผู้นิเทศและครูในฐานะประธานคณะกรรมการ
- 3.1.4 พิจารณานวัตกรรมโครงการนิเทศภายในโรงเรียนที่สอดคล้องกับนโยบายและแผน

งานของโรงเรียน

- 3.1.5 เป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
- 3.1.6 ให้การสนับสนุน ทั้งด้านอุปกรณ์ งบประมาณ ขวัญ และกำลังใจในการดำเนิน

โครงการ

- 3.1.7 ให้คำปรึกษาแนะนำและเป็นวิทยากรที่ดีแก่ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ
- 3.1.8 ช่วยเหลือและส่งเสริมให้ครูมีความรู้และมีพัฒนาการทางวิชาชีพ
- 3.1.9 ใช้เทคนิคการบริหารมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียน

3.1.10 ติดตามและประเมินผลการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน

3.2 บทบาทและหน้าที่ของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน

ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่าย มีบทบาทเป็นทั้งผู้นิเทศและผู้สนับสนุนการนิเทศเช่นเดียวกับผู้บริหารโรงเรียน โดยมีบทบาทและหน้าที่ดังนี้

3.2.1 เป็นผู้นิเทศภายในโรงเรียน

3.2.2 ร่วมวางแผนและวิเคราะห์โครงการนิเทศภายในโรงเรียน

3.2.3 รวบรวมโครงการจัดทำแผนงานและปฏิทินปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน

3.2.4 ให้คำปรึกษาและให้ความรู้ ความเข้าใจแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน

3.2.5 เป็นผู้ประสานงานกับบุคลากรภายนอกที่จะมาช่วยงานนิเทศภายในโรงเรียน เช่น ศิษยานุศิษย์ ผู้เชี่ยวชาญและวิทยากรจากสถาบันต่างๆ

3.2.6 เป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

3.2.7 ติดตามและประเมินผล รวมทั้งควบคุมคุณภาพการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนทุกโครงการ

3.2.8 ให้บริการ สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ รวมทั้งการบำรุงขวัญ และกำลังใจอย่างสม่ำเสมอ แก่ผู้ดำเนินงานโครงการและผู้ร่วมโครงการ

3.2.9 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการ และจัดทำสถิติแสดงความก้าวหน้าของโครงการเป็นรายเดือน รายภาคและรายปี

3.2.10 สรุปผลการดำเนินงานโครงการแจ้งให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนทราบ และรายงานต่อผู้บริหารโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.3 บทบาทและหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์

หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ทุกกลุ่มในโรงเรียนเป็นผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงต่องานวิชาการ ในกลุ่มประสบการณ์ของตน เป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับครูผู้สอนในกลุ่มประสบการณ์เดียวกันรวมทั้งเข้าใจในปัญหาความต้องการของครูเหล่านั้นเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการที่จะดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี บทบาทและหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ มีดังนี้

3.3.1 จัดการประชุมครูในกลุ่มประสบการณ์เดียวกันเพื่อวิเคราะห์ปัญหาความต้องการในการจัดการเรียนการสอน

3.3.2 จัดการประชุมครูเพื่อวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.3.3 เป็นผู้นิเทศภายในโรงเรียนตามกลุ่มประสบการณ์ที่รับผิดชอบ

3.3.4 ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรแต่ละระดับชั้น

3.3.5 จัดให้มีกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนตามความเหมาะสมกับสภาพความต้องการ

3.3.6 ให้บริการ สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ต่างๆ รวมทั้งการบำรุงขวัญ และกำลังใจอย่างสม่ำเสมอ แก่ครูที่ร่วมในโครงการ

3.3.7 ติดตามผลการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มประสบการณ์

3.3.8 จัดให้มีการประชุม อภิปรายผลการปฏิบัติงานของครูกลุ่มประสบการณ์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และวางแผนปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนวางแผนการปฏิบัติงานขั้นต่อไป

3.4 บทบาทและหน้าที่ของครู

ครูผู้สอนอาจต้องปฏิบัติหน้าที่ในสองบทบาท คือ เป็นทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

3.4.1 บทบาทและหน้าที่ของครูผู้สอนในฐานะผู้นิเทศ

- ร่วมวางแผนในการปฏิบัติงาน โดยมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการ รวมทั้งวางแผนทางในการปฏิบัติงาน
- เป็นวิทยากรให้ความรู้ในสิ่งที่ปฏิบัติ หรือเชิญวิทยากรจากแหล่งวิชาการอื่น มาช่วยให้ความรู้แก่ผู้รับการนิเทศ
- ดำเนินการนิเทศการปฏิบัติงาน โดยการมีส่วนร่วมในการทำงาน ให้คำแนะนำปรึกษา ให้การช่วยเหลือ ช่วยแก้ไขจุดบกพร่อง และชี้แนะให้ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาตนเอง
- สร้างขวัญ และกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ เพื่อกระตุ้นและสนับสนุน ให้ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาตนเองด้วยความมั่นใจ
- ดำเนินการประเมินผลการจัดการนิเทศการศึกษาเพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องต่างๆ และเพื่อหาทางยกระดับคุณภาพของการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น

3.4.2. บทบาทและหน้าที่ของครูผู้สอนในฐานะผู้รับการนิเทศ

- ให้ความร่วมมือกับผู้นิเทศในการร่วมประชุมวางแผน แก้ปัญหาภายในโรงเรียน โดยแสดงความคิดเห็น และอภิปรายอย่างเต็มความสามารถ
- รับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ แล้วนำไปปฏิบัติ
- ตั้งใจปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ
- ให้ความร่วมมือกับผู้นิเทศเป็นอย่างดี ในเรื่องของการติดตามประเมินผล การปฏิบัติงาน
- ร่วมปรึกษากับครูผู้นิเทศในการหาแนวทางแก้ปัญหาและพัฒนางานในโรงเรียน
- เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการนิเทศการสอนในชั้นเรียน
- เป็นผู้ที่ไม่หาความรู้ พยายามเสริมสร้างทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาวิชาชีพ

ข. การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน

ประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ คณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียน ทุกฝ่าย ทุกงานในโรงเรียนดำเนินงานตามขอบข่ายของงานที่ได้รับผิดชอบ โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1.1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ตัวบ่งชี้คุณภาพด้านต่างๆ ของงาน
- 1.2 สสำรวจและประเมินความต้องการของครู หรือคณะกรรมการในกลุ่มงานนั้นๆ
- 1.3 จัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการ
- 1.4 วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุ กำหนดกิจกรรมการนิเทศ และการดำเนินการตามความต้องการ

ขั้นที่ 2 การวางแผน

เป็นขั้นที่ดำเนินการ หลังจากที่ได้วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ วิเคราะห์สาเหตุ และกำหนดกิจกรรมการนิเทศแล้ว โดยนำกิจกรรมการนิเทศ หรือแนวทางแก้ไข ไปกำหนดวิธีดำเนินการ และจัดทำเป็นโครงการ

2.1 การกำหนดวิธีดำเนินการ เป็นการนำผลจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ สาเหตุและกิจกรรมการนิเทศ มาแจกแจงรายละเอียดที่ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีดำเนินการ

2.2 การจัดทำโครงการ เมื่อกำหนดรายละเอียดแล้ว นำกิจกรรมดังกล่าวไปกำหนดเป็นโครงการ ซึ่งมีรูปแบบการเขียนหลายรูปแบบ

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ เมื่อคณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนได้ร่วมกันวางแผน และจัดทำโครงการแล้ว ผู้บริหารจะนัดหมายคณะกรรมการประชุม เพื่อมอบหมายงาน จัดเตรียมเครื่องมือและสื่อการนิเทศ ในการปฏิบัติการนิเทศ เป็นการปฏิบัติตามปฏิทินที่กำหนดไว้ในโครงการหรือกิจกรรม

ขั้นที่ 4 การประเมินผล เป็นการประเมินกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งประเมินโดยคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนมีขอบข่ายของการประเมิน ดังนี้

- 4.1 ประเมินการดำเนินงานทุกขั้นตอน
- 4.2 นำผลการประเมินโครงการในขั้นที่ 3 มาเป็นข้อมูลในการประเมินกระบวนการ
- 4.3 ประเมินความพึงพอใจของครู ในการมีส่วนร่วมในการนิเทศ

สรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการดำเนินการนิเทศอย่างมีแบบแผน ต่อเนื่องกัน อย่างเป็นระบบ โดยการศึกษาสภาพ ปัญหา วางแผน วิเคราะห์ข้อมูล การดำเนินการตามแผนงาน มีการประเมินและรายงานผลเพื่อแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันของบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อเป็นแนวทางไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.8 กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน

แนวทางในการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน สำหรับผู้บริหารและผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540 : 34 – 36) และ ยาวพา เดชะคุปต์. (2542 : 146 – 150) ได้เสนอกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. การประชุม การประชุมอาจจัดได้หลายรูปแบบ
 - 1.1 การประชุมก่อนเปิดภาคเรียนเป็นการประชุมครูทั้งหมด เพื่อเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียน ให้ครูสามารถทำการสอนหรือจัดประสบการณ์ได้ทันทีในวันเปิดเรียนวันแรก
 - 1.2 การประชุมประจำ
 - 1.3 การประชุมนิเทศเป็นครั้งคราว
2. การสังเกตการสอนหรือการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียน เป็นการสังเกตการสอนหรือการจัดประสบการณ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตมาปรับปรุงพฤติกรรมการสอน หรือการจัดประสบการณ์ของครู
3. การศึกษาจากตำรา เป็นวิธีการมอบหมายงานให้ทำวิธีหนึ่ง ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะมอบหมายให้ผู้รับการนิเทศไปศึกษาค้นคว้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วนำความรู้ที่ได้นั้นมาถ่ายทอดแก่คณะครู
4. การให้คำปรึกษาหารือ สามารถทำได้ทั้งรายบุคคล และเป็นกลุ่มวิธีการให้คำปรึกษาหารือกระทำได้ใน 3 ลักษณะ คือ
 - 4.1 บอกวิธีแก้ปัญหาโดยตรง

4.2 เสนอข้อมูลและช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถวิเคราะห์และหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยตนเองได้

4.3 ให้คำปรึกษาหารือทั้งสองลักษณะพร้อมกันไป จึงต้องปรับวิธีการให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละคน

5. การสนทนาทางวิชาการดำเนินการ โดยให้มีผู้นำเสนอคนหนึ่งในเรื่องที่กลุ่มสนใจ โดยใช้ระยะเวลาสั้น ๆ

6. การสาธิตการสอนหรือการจัดประสบการณ์ ผู้สาธิตควรรู้ล่วงหน้าเพื่อเข้าใจวัตถุประสงค์ร่วมกัน

7. การพาครูไปศึกษานอกสถานที่ เป็นวิธีการนิเทศที่ได้ผลวิธีหนึ่ง ซึ่งหมายถึงการสอน การจัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ความสามารถของครู การไปศึกษานอกสถานที่ ควรกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน มีการมอบหมายภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติและผู้รับผิดชอบ และมีการรายงานผลการไปศึกษานอกสถานที่ทุกครั้ง

8. การบริหารเอกสารทางวิชาการ สามารถดำเนินการได้ในโรงเรียนทุกขนาด ผู้บริหารควรจัดให้มีหนังสือคั่นคว่ำอ้างอิงทางวิชาการสำหรับครู ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเป็นการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ส่งเสริมความก้าวหน้าแก่ครูอีกด้วย

9. การจัดนิทรรศการ เป็นการนำวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น แผนภาพ แผนภูมิ ของจริง ของตัวอย่าง ขาวสาร หรือผลงานมาจัดแสดง เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง หรือบุคคลทั่วไปเกิดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษายิ่งขึ้น

10. การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้นิเทศ เข้าพบและสังเกตการทำงาน ของครูในชั้นเรียน ทั้งนี้เพื่อประสานการทำงานการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน มีความหมายแตกต่างไปจากการเยี่ยมชั้นเรียน กล่าวคือ การเยี่ยมชั้นเรียน หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนจัดให้ครู ได้มีโอกาสเข้าเยี่ยมชั้นเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นการเยี่ยมในโรงเรียนเดียวกัน หรือต่างโรงเรียนก็ได้ ทั้งนี้เพื่อให้ครูได้มีโอกาสสังเกตการสอนของครูคนอื่น เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงการสอนของตนเองให้ดีขึ้น

11. การประชุมเชิงปฏิบัติการ คือ การรวมกลุ่มครูในโรงเรียน เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ แล้วฝึกปฏิบัติเพื่อนำความรู้ไปใช้ เช่น การทำสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

สรุปได้ว่ากิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนมีหลายรูปแบบ ได้แก่ การประชุม การสังเกตการสอน การศึกษาจากตำรา หรือหนังสือคั่นคว่ำอ้างอิง การให้คำปรึกษา การสนทนาทางวิชาการ การสาธิตการสอน การศึกษานอกสถานที่ การจัดนิทรรศการ การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน และการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งผู้บริหารหรือผู้นิเทศสามารถตัดสินใจเลือกใช้โดยคำนึงถึงจุดประสงค์ของการนิเทศให้ตรงกับสภาพความต้องการและปัญหาของโรงเรียนเป็นหลักสำคัญ

3.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน

งานวิจัยต่างประเทศ

เวน. (Wayne. 1980 : 787 – A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้บทบาทการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่ประถมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาบทบาทการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่ ในเรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานนิเทศ และวิธีการนิเทศภายใน โดยศึกษาความคิดเห็นของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในรัฐเวอร์จิเนีย จำนวน 278 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัย พบว่า

1. ความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานที่มีอันดับความสำคัญสูง ได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน การแนะแนว งานบริหาร งานวิชาการและงานนิเทศภายใน

2. ผู้ที่รับผิดชอบการนิเทศภายในโรงเรียนมาก คือครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ครูผู้สอนทำหน้าที่น้อยมาก

3. ครูใหญ่ใช้เวลาในเทศงานเกี่ยวกับพัสดุน้อยที่สุด ส่วนงานที่ครูใหญ่ใช้เวลามากที่สุด คือ งานนิเทศภายใน งานเกี่ยวกับหลักสูตรงานการสอนและงานการแนะแนว

4. เทคนิคการนิเทศที่ได้ผล ได้แก่ วิธีเยี่ยมชั้นเรียน การประชุมร่วมกับครู วิธีที่ได้ผลน้อย คือ วิธีใช้เอกสาร

สโพน. (Spohn. 1987 : 17 – 19) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปรับปรุงการนิเทศการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนดีขึ้น ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการศึกษาจะต้องเน้นการปรับปรุงทักษะของครู เรื่อง การวางแผน การดูแลเด็ก การประเมินผล และการควบคุมความประพฤติ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละคนเป็นอย่างมาก และต้องให้ความสนใจกับการฝึกอบรม

งานวิจัยในประเทศ

สมพร ศรีใส. (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการนิเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยในเขตการศึกษา 11 พบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการได้รับการนิเทศมากที่สุดในเรื่องความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครองและชุมชน การนิเทศอย่างสม่ำเสมอและการอบรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้นิเทศมีความต้องการได้รับความรู้มากที่สุดเกี่ยวกับการวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศอย่างต่อเนื่อง การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย รวมทั้งเทคนิคการให้ความรู้แก่ครู พฤติกรรมทางการนิเทศการศึกษาปฐมวัยที่ผู้นิเทศกระทำการนิเทศมากที่สุด เป็นลักษณะการนิเทศเพื่อกำกับ ตรวจสอบการทำงานประจำของครู กิจกรรมส่วนใหญ่ เป็นการประชุมอบรม เพื่อให้ความรู้แก่ครูมากกว่าการประเมินหรือพัฒนาพฤติกรรมการสอน และผลการวิจัยยังพบว่าครูควรมีการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นิเทศ เพิ่มพูนความรู้ความสามารถด้านวิชาการ การวิจัย การวางแผนการนิเทศ และการจัดการการศึกษาปฐมวัย ในการดำเนินการนิเทศ ควรเริ่มต้นด้วยการกำหนดขอบข่ายการให้ความรู้ด้านการศึกษาปฐมวัยแก่ครู ดำเนินการนิเทศอย่างมีระบบ โดยอยู่บนพื้นฐานความต้องการของครู และมีการติดตามผลเพื่อพัฒนากระบวนการนิเทศ ในการนิเทศติดตามผล ควรมีการประสานแผน 4 ระดับ คือ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับกลุ่มโรงเรียน และระดับโรงเรียน ในการประเมินผลการนิเทศการศึกษาปฐมวัย ควรประเมิน 4 ส่วน คือ ประเมินนักเรียนโดยการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจสอบผลงาน และประเมินครูผู้สอนและผู้นิเทศ โดยการประเมินผลตนเอง ใช้แบบสังเกต ใช้แบบทดสอบและการสัมภาษณ์

เรไร ชนะการ. (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลการใช้ชุดการนิเทศที่มีต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก ภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า หลังจากครูได้รับการนิเทศด้วยชุดการนิเทศการพัฒนาพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก ครูกับเด็กมีพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นันทา โพธิ์คำ. (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สาธิตการสอนและแบบปกติ ในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบใช้เทปโทรทัศน์สาธิตการสอน และครูเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศแบบปกติ มีประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมในวงกลมแตกต่างกัน

กัญญา ศรีคำมูล. (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองกับการนิเทศแบบมีส่วนร่วมและการนิเทศแบบปกติ ที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์ของครูระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอแม่ริม และอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ครูระดับก่อนประถมศึกษาที่ได้รับการนิเทศแบบมีส่วนร่วมและครูระดับก่อนประถมศึกษาที่ได้รับการนิเทศแบบปกติ มีความสามารถในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นอย่างมี

นัยสำคัญที่สถิติระดับ .01 ครูระดับก่อนประถมศึกษาที่ได้รับการนิเทศแบบมีส่วนร่วม มีความสามารถในการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์สูงกว่าครูที่ได้รับการนิเทศแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติระดับ .01

จินตนา สวรินทร์. (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมสังกัดกรุงเทพมหานครพบว่าผู้บริหารปฏิบัติงานด้านการนิเทศวิชาการภายในโรงเรียนในระดับปานกลาง ยกเว้นการนิเทศงานจัดการเรียนการสอนและงานประเมินผลปฏิบัติในระดับสูง ครูผู้สอนได้รับการปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการภายในจากผู้บริหารในระดับปานกลางความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนการปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการภายในของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

บุญชู อังสวัสดิ์. (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการนิเทศวิธีจัดกิจกรรมในวงกลมของครูระดับก่อนประถมศึกษาที่ได้รับการนิเทศทางไกล ด้วยชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง และการนิเทศแบบปกติในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าครูระดับก่อนประถมศึกษาที่ได้รับการนิเทศทางไกลด้วยชุดฝึกอบรมด้วยตนเองและการนิเทศแบบปกติ มีวิธีการจัดกิจกรรมในวงกลมดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูระดับก่อนประถมศึกษาที่ได้รับการนิเทศทางไกลด้วยชุดฝึกอบรมด้วยตนเองและการนิเทศแบบปกติ มีวิธีการจัดกิจกรรมในวงกลมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กอบกุล ไชยพันธุ์. (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการของผู้บริหารและครูในการจัดนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้บริหารและครูมีความต้องการในการจัดการนิเทศภายในทั้ง 2 ด้านคือลักษณะงานนิเทศภายในโรงเรียน และการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ความต้องการในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความต้องการในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เสาวณี สุขศิลป์. (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการการนิเทศของครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ การศึกษาความต้องการการนิเทศจำแนกเป็น 2 ด้านคือ ด้านเนื้อหาวิชาและด้านวิชาชีพครู ปรากฏว่า ด้านเนื้อหาวิชา ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ มีความต้องการการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการเตรียมสร้างเสริมทักษะภาษาไทยด้านการเตรียมสร้างเสริมทักษะคณิตศาสตร์ และด้านการเตรียมสร้างเสริมลักษณะนิสัย ส่วนด้านการเตรียมสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตปรากฏว่า มีความต้องการการนิเทศอยู่ในระดับมาก ด้านวิชาชีพครู ปรากฏว่า ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา และด้านการดูแลเด็กระดับก่อนประถมศึกษา

สุวัฒนา ทัดเทียม. (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอ่างทอง พบว่า ผู้บริหารและครูมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เกือบทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการปฏิบัติการนิเทศอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ผู้บริหารและครูมีทัศนะเพิ่มเติมว่าการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารมีปัญหาตามลำดับคือบุคลากรมีจำนวนจำกัดผู้บริหารมีภาระงานหลายด้านมีเวลาและประสบการณ์ทางการนิเทศภายในไม่เพียงพอ

จรี จันทรเจริญ. (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าผู้บริหารได้ปฏิบัติภาระงานวิชาการในโรงเรียนอยู่ในระดับสูง ยกเว้นการนิเทศด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับปานกลาง ครูมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติงานนิเทศอยู่ในระดับสูง ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับการปฏิบัติภาระงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารแตกต่างกัน

เทียมจันทร์ ฐวสินธุ์. (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทราพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีทัศนะปัญหาต่อการนิเทศโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีทัศนะคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน ส่วนครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานภายในโรงเรียนขนาดต่างกันมีทัศนะคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ศุภพร คล้ายเอม. (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี พบว่าครูมีความเข้าใจต่อการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียนคือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่าครูมีความเข้าใจต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านความรู้พื้นฐาน ด้านการปฏิบัติงาน และด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน ครูมีเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าครูมีเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน

นิเวศน์ คิตยาว. (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนเกี่ยวกับงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ พบว่าครูมีความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน และอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

สรัญธร จันทวรภาพ. (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องแนวโน้มการนิเทศการศึกษาในระดับปฐมวัยของสำนักงานการประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า

1. ด้านนโยบายของรัฐ ในเรื่องการบริหารการจัดการศึกษาปฐมวัย ควรทำการบริหารโดยสถานศึกษา เอกชน กรมอนามัย องค์การบริหารส่วนจังหวัด และสถาบันพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีการดำเนินงานด้านงบประมาณด้วย ส่วนความจำเป็นการนิเทศต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ มีการช่วยเหลือ แนะนำการจัดการศึกษา และการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. ด้านยุทธศาสตร์ของการนิเทศการศึกษาปฐมวัยโดยสร้างศูนย์โปรแกรมวิชาการ ส่งเสริมครูให้มีวิทยุและกำลังใจทำงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. ด้านรูปแบบการนิเทศการศึกษาปฐมวัยจะต้องปฏิบัติบูรณาการการนิเทศเป็นรูปแบบการนิเทศแบบพาทำคือ ร่วมคิด ร่วมทำ นำส่งเสริม สนับสนุน และชื่นชมยินดี สร้างสื่อนิเทศทางไกล เน้นการทดลองใช้เครื่องมือ ส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ต

4. ด้านการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการนิเทศการศึกษาปฐมวัย มีผลด้านการประกันคุณภาพ เพื่อพัฒนาระบบโครงสร้างขององค์กรมีคุณภาพ สร้างโรงเรียนเครือข่าย จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นเด็กเป็นสำคัญ และพัฒนาผู้บริหาร และบุคลากรทุกฝ่ายให้เป็นผู้นำมืออาชีพ

5. ด้านบทบาทของชุมชนที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยควรสนับสนุนด้านงบประมาณสถานที่

วัสดุอุปกรณ์ และอื่นๆ ช่วยเหลือ แนะนำ ร่วมคิดร่วมทำ และสละเวลา แรงงาน สร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีการติดตามดูแลด้านการประเมินผลให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง หมายถึงการสอนที่มุ่งตอบสนองความต้องการของผู้เรียน เน้นให้เด็กมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติเอง ทำให้เด็กสามารถพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองในการสนับสนุนของครู ครูผู้สอนเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการนำแนวคิดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ สำเร็จ จันทรโอกุล. (2541) ได้กล่าวถึงการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางว่า หมายถึง การสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียนโดยเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุก

ขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป. : 17-19) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า ครูผู้สอนมีบทบาทโดยตรงในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยการวางแผนการเรียนรู้ และจัดทำแผนการสอน ช่วยพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข ให้ความรักความมั่นคง และเป็นต้นแบบที่ดีทั้งด้านความประพฤติและการเรียนรู้ ซึ่งทำให้ครูต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนจากผู้บอกความรู้ เป็นผู้จัดการเรียนรู้ แนะนำ ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ และการนิเทศภายใน เป็นกระบวนการในการปฏิบัติงาน ที่ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันจัดทำขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนให้มีคุณภาพสูงสุด ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของเด็ก ซึ่งในการที่ครูจะประสบความสำเร็จได้ ครูต้อง 1. ศึกษา 2. อบรม 3. ได้รับการสนับสนุน ซึ่งการสนับสนุนนี้มาจากผู้บริหารและผู้นิเทศ การนิเทศที่ดีจะช่วยสนับสนุนส่งเสริมครูให้ปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอน ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง กระตุ้นให้ครูได้พัฒนารูปแบบวิธีสอนแบบใหม่ๆ โดยนำนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนมาประยุกต์จัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก โดยยึดหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ซึ่งสอดคล้องกับกุลยา ตันติผลาชีวะ. (2541 : 17) ได้กล่าวว่า การสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีแนวคิดพื้นฐานมาจากการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดจากความสนใจ และความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนให้ความต้องการของผู้เรียนนั้นๆ ประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ของการศึกษา ในการนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่า ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของครูระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับใด กับการพัฒนาการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางมีความสำคัญอยู่ในระดับใด โดยศึกษาความคิดเห็นของครู ที่ทำหน้าที่สอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การสอนในระดับนี้อย่างน้อย 1 ปี

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ของครูระดับก่อนประถมศึกษา อยู่ในระดับที่มีการปฏิบัติมาก
2. ความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของครูระดับก่อนประถมศึกษา อยู่ในระดับที่มีความสำคัญมาก
3. ความคิดเห็นที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ตามความคิดเห็นของครูมีความสัมพันธ์กัน

4. ครูที่มีอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน ระดับชั้นที่สอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศ
ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูที่สอนระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 50 เขต มีโรงเรียนอนุบาล 431 โรงเรียน จำนวนครู 2,328 คน (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2544)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูที่สอนระดับชั้นก่อนประถมศึกษาโดยเป็นครูที่มีประสบการณ์การสอนระดับก่อนประถมศึกษาอย่างน้อย 1 ปีที่ทำงานอยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มตามเขต 50 เขต เขตละ 1 โรงเรียน รวมทั้งหมด 50 โรงเรียน ด้วยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก และใช้จำนวนครูอนุบาลทั้งหมดจากโรงเรียนที่สุ่มได้ กลุ่มตัวอย่างจำนวนครู 308 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 50 เขต 50 โรงเรียน จำนวนครู 251 คน คิดเป็นร้อยละ 81.49

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ (Rating Scale) ประกอบด้วยข้อคำถาม จำแนกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนระดับชั้นที่สอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศของครูมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการณ์เทศภายใน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ตัวเลือก คือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 45 ข้อ โดยประกอบด้วยสาระการนิเทศ 3 ด้าน

1. การสนับสนุนการสอน	จำนวน	15	ข้อ
2. การส่งเสริมการสอน	จำนวน	15	ข้อ
3. การสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอน	จำนวน	15	ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ตัวเลือก คือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 45 ข้อ โดยแยกเป็นคำถาม ประกอบด้วยสาระการพัฒนาการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง 3 ด้าน

1. การจัดการเรียนการสอน	จำนวน	15	ข้อ
2. การนำนวัตกรรมการสอนมาใช้ในทางปฏิบัติ	จำนวน	15	ข้อ
3. การประเมินผลการเรียนการสอน	จำนวน	15	ข้อ

การให้คะแนนและการแปลความหมายของการนิเทศเป็นข้อคำถามที่กำหนดเกณฑ์การพิจารณาให้ความเห็นเป็น 4 ระดับ ตามความหมายดังนี้

4	หมายถึง	ข้อคำถามที่ครูระดับอนุบาลศึกษามีความคิดเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่ผู้นิเทศได้ปฏิบัติมากที่สุด
3	หมายถึง	ข้อคำถามที่ครูระดับอนุบาลศึกษามีความคิดเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่ผู้นิเทศได้ปฏิบัติมาก
2	หมายถึง	ข้อคำถามที่ครูระดับอนุบาลศึกษามีความคิดเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่ผู้นิเทศได้ปฏิบัติน้อย
1	หมายถึง	ข้อคำถามที่ครูระดับอนุบาลศึกษามีความคิดเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่ผู้นิเทศได้ปฏิบัติน้อยที่สุด

การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของการนิเทศ

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.50 – 4.00	หมายถึง	ระดับที่มีการปฏิบัติมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับที่มีการปฏิบัติมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับที่มีการปฏิบัติน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

การให้คะแนนและการแปลความหมายของการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางเป็นข้อคำถามที่กำหนดเกณฑ์การพิจารณาให้ความเห็นเป็น 4 ระดับ ตามความหมายดังนี้

4	หมายถึง	ข้อคำถามที่ครูระดับอนุบาลศึกษามีความคิดเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่มีความสำคัญมากที่สุด
3	หมายถึง	ข้อคำถามที่ครูระดับอนุบาลศึกษามีความคิดเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่มีความสำคัญมาก
2	หมายถึง	ข้อคำถามที่ครูระดับอนุบาลศึกษามีความคิดเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่มีความสำคัญน้อย
1	หมายถึง	ข้อคำถามที่ครูระดับอนุบาลศึกษามีความคิดเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่มีความสำคัญน้อยที่สุด

การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของการพัฒนาการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.50 – 4.00	หมายถึง	ระดับที่มีความสำคัญมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับที่มีความสำคัญมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับที่มีความสำคัญน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับที่มีความสำคัญน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษารวบรวมความรู้จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในและการพัฒนาการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง
2. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในและการพัฒนาการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางจำนวนทั้งสิ้น 90 ข้อ

3. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบข้อคำถาม และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้เชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาปฐมวัย การนิเทศเป็นผู้บริหารและเป็นผู้มีประสบการณ์การสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางระดับอนุบาล จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

- 1) รองศาสตราจารย์ดร.เยาวพา เตชะคุปต์ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียน สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ฝ่ายประถมศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
- 2) อาจารย์เอื้องฟ้า สมบัติพานิช ศึกษาธิการศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 3) อาจารย์บุญชู อังสวัสดิ์ อาจารย์ 2 ระดับ 7 สถาบันราชภัฏนครปฐม
- 4) อาจารย์สุวรรณา ไชยะธน นักวิชาการศึกษา 6 ว สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
- 5) อาจารย์อริภัทร สายนาคน

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์การตัดสินตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 ใน 5 คน มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องข้อรายการของแบบสอบถาม IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จึงถือว่าใช้ได้ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์.2526 : 89 – 91) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องข้อรายการของแบบสอบถาม $IOC = 0.5 - 1$

$$\text{โดยใช้สูตร} \quad IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมรวมกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

จากจำนวนแบบสอบถาม 90 ข้อ คงเหลือแบบสอบถามที่ใช้ได้ทั้งสิ้น 60 ข้อ โดยรวบรวมสาระจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้ปรับปรุงแก้ไขภาษาให้เหมาะสมชัดเจนเรียงลำดับคำถามเครื่องมือวิจัยเป็นหมวดหมู่ตามกระบวนการนิเทศภายใน และจัดลำดับข้อโดยพิจารณาประเด็นก่อนหลังดังต่อไปนี้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการนิเทศภายใน

1. การสนับสนุนการสอน	จำนวน	10	ข้อ
2. การส่งเสริมการสอน	จำนวน	10	ข้อ
3. การสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอน	จำนวน	10	ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการพัฒนาการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

1. การจัดการเรียนการสอน	จำนวน	10	ข้อ
2. การนำนวัตกรรมการสอนมาใช้ในทางปฏิบัติ	จำนวน	10	ข้อ
3. การประเมินผลการเรียนการสอน	จำนวน	10	ข้อ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงไปทดลองใช้กับครูผู้สอนอนุบาล ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร แล้วนำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ไปคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัทซ์ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87

6. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงข้อความและภาษาที่ผู้ตอบบอกว่ายังไม่ชัดเจนได้แก่ แบบสอบถามการนิเทศภายใน ด้านการสนับสนุนการสอน ข้อ 8, ด้านการส่งเสริมการสอนข้อ 10 โดยปรับปรุงภาษาให้ชัดเจน

เข้าใจง่าย เหมาะสมกับระดับก่อนประถมศึกษา และปรับปรุงรูปแบบของแบบสอบถามก่อนนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังสำนักงานการศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำแบบสอบถามส่งไปยังโรงเรียนที่ได้เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง 50 เขต จำนวน 50 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างจำนวนครู 308 คน สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
3. เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 29 มีนาคม 2545 ถึงวันที่ 2 สิงหาคม 2545 จากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 50 เขต จำนวน 50 โรงเรียน จำนวนครูกลุ่มตัวอย่าง 308 คน นำแบบสอบถามที่ได้รับมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลทุกฉบับ ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 251 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.49 (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ข)
4. นำไปวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และตรวจสอบความแตกต่างของข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS วิเคราะห์ค่าทางสถิติ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติดังนี้

1. ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของครูผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงและหาค่าร้อยละ เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
2. ข้อคำถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของครู ที่มีต่อการนิเทศภายใน กับการพัฒนาการสอน โดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศ วิเคราะห์โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การหาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ตามความคิดเห็นของครู วิเคราะห์โดยหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศ โดยใช้ค่าทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม (F – test) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่างๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) การหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรครอนบัทซ์ (Cronbach) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบความมุ่งหมายของการศึกษา ด้วยสถิติดังนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ย (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 73)

คะแนนเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนครูในกลุ่มตัวอย่าง

2.2 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 79)

$$SD. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	$SD.$	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนครูในกลุ่มตัวอย่าง

2.3 หาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) จากสูตรดังนี้ (Healey. 1993 : 392)

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - \sum X\sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน X

ΣY	แทน	ผลรวมของคะแนน	Y
ΣX^2	แทน	ผลรวมของคะแนน	X แต่ละตัวยกกำลังสอง
ΣY^2	แทน	ผลรวมของคะแนน	Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนครูในกลุ่มตัวอย่าง	

แล้วทำการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยการทดสอบค่าที (t - test)
จากสูตรดังนี้ (Healey. 1993 : 398)

$$t = r_{xy} \sqrt{\frac{N - 2}{1 - r_{xy}^2}}$$

$$df = N - 2$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
 N แทน จำนวนครูในกลุ่มตัวอย่าง
พิจารณาค่าความสัมพันธ์ดังนี้ (ยุวดี ฤาชาและคณะ, 2543 : 278)

r	มีค่า	0.1 – 0.3	หมายถึงตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันน้อย
r	มีค่า	0.4 – 0.7	หมายถึงตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันปานกลาง
r	มีค่า	0.8 – 0.9	หมายถึงตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันมาก

2.4 สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอนุบาลที่มีต่อการนิเทศภายใน และการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง จำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน ระดับชั้นที่สอน และจำนวนการนิเทศโดยการหาค่า F - test (one way ANOVA)
(ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 113)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F	แทน	ค่าการแจกแจงของ F
MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

หลังจากที่ค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe' Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม และแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
X	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F- distribution
SS	แทน	ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of Square)
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่สอนระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 50 เขต เขตละ 1 โรงเรียน เป็นจำนวน 50 โรงเรียน จำนวนครูกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 308 คน ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 81.49 ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของครูกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในตามความคิดเห็นของครู

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ระดับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ตามความคิดเห็นของครู

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโดยจำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน ระดับชั้นที่สอนของครู และจำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศ

ตอนที่ 6 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยจำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน ระดับชั้นที่สอนของครู และจำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของครูกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N = 251)	ร้อยละ
อายุ		
21 - 30 ปี	74	29.5
31 - 40 ปี	72	28.7
41 ปีขึ้นไป	105	41.8
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	42	16.7
ปริญญาตรี	196	78.1
สูงกว่าปริญญาตรี	13	5.2
ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล		
1 - 3 ปี	107	42.6
4 - 5 ปี	64	25.5
6 ปีขึ้นไป	80	31.9
ระดับชั้นที่สอน		
อนุบาลปีที่ 1	122	48.6
อนุบาลปีที่ 2	129	51.4
จำนวนการนิเทศ		
เดือนละครั้ง	30	12.0
สองเดือนต่อครั้ง	27	10.8
ภาคเรียนละครั้ง	140	55.8
ปีละครั้ง	33	13.1
ไม่เคยได้รับการนิเทศ	21	8.4

จากตาราง 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 41 ปีขึ้นไปจำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 41.8 มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 78.1 ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล 1 – 3 ปีมากที่สุด 107 คน คิดเป็นร้อยละ 42.6 ครูสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และ 2 มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ จำนวน 129 คน และ 122 คน คิดเป็นร้อยละ 51.4 และ 48.6 ตามลำดับ ครูส่วนใหญ่ได้รับการนิเทศภาคเรียนละครั้งมากที่สุด จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติการณ์เทศภายในตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของครู

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติการณ์เทศภายในตามความคิดเห็นของครู

การนิเทศภายใน	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
การสนับสนุนการสอน	2.9235	.4779	มาก
การส่งเสริมการสอน	2.8880	.4747	มาก
การสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอน	3.0159	.4588	มาก
การนิเทศภายในรวมทุกด้าน	2.9425	.4316	มาก

จากตาราง 2 พบว่าระดับการปฏิบัติการณ์เทศภายในตามความคิดเห็นของครูในภาพรวมและจำแนกรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการนิเทศภายในที่ส่งผลต่อการพัฒนาการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางตามความคิดเห็นของครูโดยรวมและจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของครู

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางตามความคิดเห็นของครู

การพัฒนาการสอน	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
การจัดการเรียนการสอน	3.0669	.3996	มาก
การนำนวัตกรรมมาใช้	3.0044	.3825	มาก
การประเมินผลการเรียนการสอน	3.0175	.3745	มาก
รวมทุกด้าน	3.0296	.3501	มาก

จากตาราง 3 พบว่าระดับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางตามความคิดเห็นของครูโดยรวมและจำแนกรายด้านอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

การนิเทศภายใน	การพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง			การพัฒนาการสอนรวมทุกด้าน
	ด้านการจัดการเรียนการสอน	ด้านการนำนวัตกรรมมาใช้	ด้านการประเมินผล การเรียนการสอน	
ด้านสนับสนุนการสอน	.510**	.507**	.425**	.530**
ด้านส่งเสริมการสอน	.548**	.534**	.460**	.567**
ด้านการสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอน	.511**	.542**	.462**	.556**
การนิเทศภายในรวมทุกด้าน	.570**	.575**	.489**	.601**

* * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่าความคิดเห็นของครู ที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .425 - .601

ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการปฏิบัติกรณีพิเศษภายใน โดยจำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน ระดับชั้นที่สอนของครู และจำนวนกรณีพิเศษ ผลปรากฏตามตาราง 5-13

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของครูที่มีต่อการปฏิบัติกรณีพิเศษภายในจำแนกตาม อายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p - value
ด้านสนับสนุนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.137	6.871	.299	.742
ภายในกลุ่ม	248	56.954	.230		
รวม	250	57.091			
ด้านส่งเสริมการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	2	7.928	3.964	.175	.840
ภายในกลุ่ม	248	56.265	.227		
รวม	250	56.344			
ด้านการสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.491	.246	1.168	.313
ภายในกลุ่ม	248	52.125	.210		
รวม	250	2.616			
กรณีพิเศษภายในรวมทุกด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.176	8.952	.479	.620
ภายในกลุ่ม	248	46.394	.187		
รวม	250	46.573			

จากตาราง 5 พบว่าครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติกรณีพิเศษภายในทั้งโดยรวมและรายด้านทั้งสาม ได้แก่ด้านสนับสนุนการสอน ด้านส่งเสริมการสอน และด้านการสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนน ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในจำแนกตามวุฒิการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p - value
ด้านสนับสนุนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.979	.490	2.164	.117
ภายในกลุ่ม	248	56.112	.226		
รวม	250	57.091			
ด้านส่งเสริมการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.694	.347	1.546	.215
ภายในกลุ่ม	248	55.650	.224		
รวม	250	56.344			
ด้านการสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.471	.235	1.120	.328
ภายในกลุ่ม	248	52.145	.210		
รวม	250	52.616			
การนิเทศภายในรวมทุกด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.664	.332	1.794	.168
ภายในกลุ่ม	248	45.909	.185		
รวม	250	46.573			

จากตาราง 6 พบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในทั้งโดยรวมและรายด้านทั้งสาม ได้แก่ด้านสนับสนุนการสอน ด้านส่งเสริมการสอน และด้านการสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนน ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายใน จำแนกตาม
ประสบการณ์การสอน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p - value
ด้านสนับสนุนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.125	.563	2.494	.085
ภายในกลุ่ม	248	55.966	.226		
รวม	250	57.091			
ด้านส่งเสริมการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.357	.179	.791	.454
ภายในกลุ่ม	248	55.987	.226		
รวม	250	56.334			
ด้านการสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.729	.364	1.741	.177
ภายในกลุ่ม	248	51.888	.209		
รวม	250	52.616			
การนิเทศภายในรวมทุกด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.646	.323	1.744	.177
ภายในกลุ่ม	248	45.927	.185		
รวม	250	46.573			

จากตาราง 7 พบว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในทั้ง
โดยรวมและรายด้านทั้งสาม ได้แก่ด้านสนับสนุนการสอน ด้านส่งเสริมการสอน และด้านการสร้างเจตคติที่ดีต่อ
การสอนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนน ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายใน จำแนกตามระดับชั้นที่สอนของครู

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p - value
ด้านสนับสนุนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	1	.277	.277	1.214	.272
ภายในกลุ่ม	249	56.814	.228		
รวม	250	57.091			
ด้านส่งเสริมการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	1	.009	.009	.039	.844
ภายในกลุ่ม	249	56.335	.226		
รวม	250	56.344			
ด้านการสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	1	.060	.060	.286	.594
ภายในกลุ่ม	249	52.556	.211		
รวม	250	52.616			
การนิเทศภายในรวมทุกด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	1	.083	.083	.446	.505
ภายในกลุ่ม	249	46.490	.187		
รวม	250	46.573			

จากตาราง 8 พบว่าครูที่สอนระดับชั้นต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในทั้งโดยรวมและรายด้านทั้งสาม ได้แก่ด้านสนับสนุนการสอน ด้านส่งเสริมการสอน และด้านการสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนน ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายใน จำแนกตามจำนวนการนิเทศ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p - value
ด้านสนับสนุนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	4	8.457	2.114	10.694	.000
ภายในกลุ่ม	246	48.634	.198		
รวม	250	57.091			
ด้านส่งเสริมการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	4	7.231	1.808	9.005	.000
ภายในกลุ่ม	246	49.113	.200		
รวม	250	56.344			
ด้านการสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	4	4.754	1.188	6.108	.000
ภายในกลุ่ม	246	47.862	.195		
รวม	250	52.616			
การนิเทศภายในรวมทุกด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	4	6.665	1.666	10.270	.000
ภายในกลุ่ม	246	39.909	.162		
รวม	250	46.573			

$$P = .05$$

จากตาราง 9 พบว่าครูที่มีจำนวนการนิเทศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในทั้งโดยรวม และรายด้านทั้งสาม ได้แก่ด้านสนับสนุนการสอน ด้านส่งเสริมการสอน และด้านการสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอน แตกต่างกัน

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่าโดยรวมและจำแนกรายด้านพบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในจำแนกตาม จำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศ มีความแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบโดยวิธีของ Scheffe's เพื่อหาความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ย ผลปรากฏดังแสดงในตาราง 10 – 13

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในด้านสนับสนุนการสอน จำแนกตามจำนวนการนิเทศเป็นรายคู่

จำนวนการนิเทศ		ไม่เคยได้รับการนิเทศ	ปีละครั้ง	ภาคเรียนละครั้ง	เดือนละครั้ง	สองเดือนต่อครั้ง
	$\bar{X}$	2.4571	2.6939	2.9871	3.0000	3.1519
ไม่เคยได้รับการนิเทศ	2.4571	-	.2368	.5429*	.6948*	
ปีละครั้ง	2.6939	-	-	.2932*	.3061	.4580*
ภาคเรียนละครั้ง	2.9871	-	-	-	.0129	.1648
เดือนละครั้ง	3.0000	-	-	-	-	.1519
สองเดือนต่อครั้ง	3.1519	-	-	-	-	-

จากตาราง 10 เมื่อจำแนกตามจำนวนการนิเทศพบว่า ครูที่ได้รับการนิเทศสองเดือนต่อครั้ง ($\bar{X}=3.1519$) เดือนละครั้ง ($\bar{X}=3.0000$) และภาคเรียนละครั้ง ($\bar{X}=2.9871$) มีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในด้านสนับสนุนการสอนแตกต่างจากครูที่ไม่เคยได้รับการนิเทศ ($\bar{X}=2.4571$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่ได้รับการนิเทศสองเดือนต่อครั้งและภาคเรียนละครั้งมีความคิดเห็นแตกต่างจากครูที่ได้รับการนิเทศปีละครั้ง ($\bar{X}=2.6939$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในด้านส่งเสริมการสอน
จำแนกตามจำนวนการนิเทศเป็นรายคู่

จำนวนการนิเทศ	ไม่เคยได้รับ		ปีละครั้ง	เดือนละครั้ง	ภาคเรียน	สองเดือน
	การนิเทศ				ละครั้ง	ต่อครั้ง
	X	2.4095	2.7273	2.9200	2.9557	3.0704
ไม่เคยได้รับ	2.4095	-	.3178	.5105*	.5462*	.6609*
การนิเทศ						
ปีละครั้ง	2.7273	-	-	.1927	.2284	.3431
เดือนละครั้ง	2.9200	-	-	-	.0357	.1504
ภาคเรียนละครั้ง	2.9557	-	-	-	-	.1147
สองเดือนต่อครั้ง	3.0704	-	-	-	-	-

จากตาราง 11 เมื่อจำแนกตามจำนวนการนิเทศพบว่า ครูที่ได้รับการนิเทศสองเดือนต่อครั้ง ($\bar{X}=3.0704$) ภาคเรียนละครั้ง ($\bar{X}=2.9557$) และเดือนละครั้ง ($\bar{X}=2.9200$) มีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในด้านส่งเสริมการสอนแตกต่างจากครูที่ไม่เคยได้รับการนิเทศ ($\bar{X}=2.4095$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายใน ด้านการสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอน จำแนกตามจำนวนการนิเทศเป็นรายคู่

จำนวนการนิเทศ		ไม่เคยได้รับ การนิเทศ	ปีละครั้ง	เดือนละครั้ง	ภาคเรียน ละครั้ง	สองเดือน ต่อครั้ง
	$\bar{X}$	2.6190	2.8909	3.0533	3.0721	3.1444
ไม่เคยได้รับ การนิเทศ	2.6190	-	.2719	.4343*	.4531*	.5254*
ปีละครั้ง	2.8909	-	-	.1624	.1812	.2535
เดือนละครั้ง	3.0533	-	-	-	.0188	.0911
ภาคเรียนละครั้ง	3.0721	-	-	-	-	.0723
สองเดือนต่อครั้ง	3.1444	-	-	-	-	-

จากตาราง 12 เมื่อจำแนกตามจำนวนการนิเทศพบว่า ครูที่ได้รับการนิเทศสองเดือนต่อครั้ง ($\bar{X}=3.1444$) ภาคเรียนละครั้ง ($\bar{X}=3.0721$) และเดือนละครั้ง ($\bar{X}=3.0533$) มีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในด้านการสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอนแตกต่างจากครูที่ไม่เคยได้รับการนิเทศ ($\bar{X}=2.6190$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในรวมทุกด้านจำแนกตามจำนวนการนิเทศเป็นรายคู่

จำนวนการนิเทศ		ไม่เคยได้รับ การนิเทศ	ปีละครั้ง	เดือนละครั้ง	ภาคเรียน ละครั้ง	สองเดือน ต่อครั้ง
	$\bar{X}$	2.4952	2.7707	2.9911	3.0050	3.1222
ไม่เคยได้รับ การนิเทศ	2.4952	-	.2755	.4959*	.5098*	.6270*
ปีละครั้ง	2.7707	-	-	.2204	.2343	.3515*
เดือนละครั้ง	2.9911	-	-	-	.0139	.1311
ภาคเรียนละครั้ง	3.0050	-	-	-	-	.1172
สองเดือนต่อครั้ง	3.1222	-	-	-	-	-

จากตาราง 13 เมื่อจำแนกตามจำนวนการนิเทศพบว่า ครูที่ได้รับการนิเทศสองเดือนต่อครั้ง($\bar{X}=3.1222$) ภาคเรียนละครั้ง ($\bar{X}=3.0050$) และเดือนละครั้ง ($\bar{X}=2.9911$) มีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในด้านสนับสนุนการสอนแตกต่างจากครูที่ไม่เคยได้รับการนิเทศ ($\bar{X}=2.4952$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่ได้รับการนิเทศสองเดือนต่อครั้งมีความคิดเห็นแตกต่างจากครูที่ได้รับการนิเทศปีละครั้ง($\bar{X}=2.7707$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 6 ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน ระดับชั้นที่สอนของครู และจำนวนการนิเทศผลปรากฏตามตาราง 14 – 22

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนน ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง จำแนกตามอายุ

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F	p - value
ด้านการจัดการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.107	.053	.333	.717
ภายในกลุ่ม	248	39.809	.161		
รวม	250	.			
ด้านการนำนวัตกรรมมาใช้					
ระหว่างกลุ่ม	2	.425	.213	1.458	.235
ภายในกลุ่ม	248	36.160	.146		
รวม	250	36.585			
ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.408	.204	1.461	.234
ภายในกลุ่ม	248	34.655	.140		
รวม	250	35.063			
การพัฒนาการสอนรวมทุกด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.278	.139	1.137	.323
ภายในกลุ่ม	248	30.365	.122		
รวม	250	30.643			

จากตาราง 14 พบว่าครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ทั้งโดยรวมและรายด้านทั้งสาม ได้แก่ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนำนวัตกรรมมาใช้ในการสอน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนน ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาการสอนของครู
โดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง จำแนกตามวุฒิการศึกษา

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F	p - value
ด้านการจัดการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.306	.153	.958	.385
ภายในกลุ่ม	248	39.609	.160		
รวม	250	39.916			
ด้านการนำนวัตกรรมมาใช้					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.019	.509	3.552	.030
ภายในกลุ่ม	248	35.566	.143		
รวม	250	36.585			
ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.227	.113	.808	.447
ภายในกลุ่ม	248	34.836	.140		
รวม	250	35.063			
การพัฒนาการสอนรวมทุกด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.460	.230	1.891	.153
ภายในกลุ่ม	248	30.183	.122		
รวม	250	30.643			

P = .05

จากตาราง 15 พบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ทั้งโดยรวมทั้งสาม ได้แก่ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนำนวัตกรรมมาใช้ในการสอน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านการนำนวัตกรรมมาใช้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

จากตาราง 15 พบว่าด้านการนำนวัตกรรมมาใช้มีความแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบ โดยวิธีของ Scheffe's"เพื่อหาความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยผลปรากฏดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ด้านการนำนวัตกรรมมาใช้ จำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นรายคู่

วุฒิการศึกษา	$\bar{X}$	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		2.9888	2.9929	3.2769
ปริญญาตรี	2.9888	-	.0041	.2881*
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2.9929	-	-	.2841
สูงกว่าปริญญาตรี	3.2769	-	-	-

จากตาราง 16 เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิสสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X}=3.2769$) มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ด้านการนำนวัตกรรมมาใช้แตกต่างจากครูที่มีวุฒิปริญญาตรี ($\bar{X}=2.9888$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนน ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาการสอนของครู โดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง จำแนกตามประสบการณ์การสอน

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F	p - value
ด้านการจัดการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.135	.068	.422	.656
ภายในกลุ่ม	248	39.780	.160		
รวม	250	39.916			
ด้านการนำนวัตกรรมมาใช้					
ระหว่างกลุ่ม	2	.57	.289	1.994	.138
ภายในกลุ่ม	248	36.006	.145		
รวม	250	36.585			
ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.371	.186	1.327	.267
ภายในกลุ่ม	248	34.692	.140		
รวม	250	35.063			
การพัฒนาการสอนรวมทุกด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.247	.123	1.006	.367
ภายในกลุ่ม	248	30.397	.123		
รวม	250	30.640			

จากตาราง 17 พบว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ทั้งโดยรวมและรายด้านทั้งสาม ได้แก่ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนำนวัตกรรมมาใช้ในการสอน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนน ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาการสอนของครู โดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง จำแนกตามระดับชั้นที่สอนของครู

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F	p - value
ด้านการจัดการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	1	.170	.170	1.066	.303
ภายในกลุ่ม	249	39.745	.160		
รวม	250	39.916			
ด้านการนำนวัตกรรมมาใช้					
ระหว่างกลุ่ม	1	.006	.006	.044	.835
ภายในกลุ่ม	249	36.579	.147		
รวม	250	36.585			
ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	1	.066	.066	.472	.493
ภายในกลุ่ม	249	34.997	.141		
รวม	250	35.063			
การพัฒนาการสอนรวมทุกด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	1	.062	.062	.509	.476
ภายในกลุ่ม	249	30.581	.123		
รวม	250	30.643			

จากตาราง 18 พบว่าครูที่สอนระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการสอนของครู โดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ทั้งโดยรวมและรายด้านทั้งสาม ได้แก่ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนำนวัตกรรมมาใช้ในการสอน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนน ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาการสอนของครู โดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง จำแนกตามจำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศ

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F	p - value
ด้านการจัดการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	4	2.696	.674	4.455	.002
ภายในกลุ่ม	246	37.219	.151		
รวม	250	39.916			
ด้านการนำนวัตกรรมมาใช้					
ระหว่างกลุ่ม	4	1.235	.309	2.148	.076
ภายในกลุ่ม	246	35.350	.144		
รวม	250	36.585			
การประเมินผลการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	4	3.370	.842	6.539	.000
ภายในกลุ่ม	246	31.693	.129		
รวม	250	35.063			
การพัฒนาการสอนรวมทุกด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	4	2.251	.563	4.875	.001
ภายในกลุ่ม	246	28.392	.115		
รวม	250	30.643			

จากตาราง 19 พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง จำแนกตามจำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศ ด้านการนำนวัตกรรมมาใช้ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน และการพัฒนาการสอนรวมทุกด้านแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีของ Scheffe's เพื่อหาความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ย ผลปรากฏดังแสดงในตาราง 20- 22

ตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามจำนวนการนิเทศเป็นรายคู่

จำนวนการนิเทศ		ไม่เคยได้รับ การนิเทศ	ปีละครั้ง	ภาคเรียน ละครั้ง	สองเดือน ต่อครั้ง	เดือนละครั้ง
	$\bar{X}$	2.8143	2.9152	3.1086	3.1444	3.1467
ไม่เคยได้รับ การนิเทศ	2.8143	-	.1009	.2943*	.3301	.3324
ปีละครั้ง	2.9152	-	-	.1934	.2292	.2315
ภาคเรียนละครั้ง	3.1086	-	-	-	.0358	.0381
สองเดือนต่อครั้ง	3.1444	-	-	-	-	.0023
เดือนละครั้ง	3.1467	-	-	-	-	-

จากตาราง 20 เมื่อจำแนกตามจำนวนการนิเทศพบว่า ครูที่ได้รับการนิเทศภาคเรียนละครั้ง ($\bar{X}=3.1086$) มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง แตกต่างจากครูที่ไม่เคยได้รับการนิเทศ ($X=2.8143$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน จำแนกตามจำนวนการนิเทศเป็นรายคู่

จำนวนการนิเทศ		ไม่เคยได้รับ การนิเทศ	ปีละครั้ง	ภาคเรียน ละครั้ง	สองเดือน	เดือนละครั้ง ต่อครั้ง
	$\bar{X}$	2.7619	2.8303	3.0579	3.1148	3.1267
ไม่เคยได้รับ การ ปีละครั้ง	2.76119	-	.0687	.2960*	.3529*	.3648*
ปีละครั้ง	2.8303	-	-	.2276*	.2845	.2964*
ภาคเรียนละครั้ง	3.0579	-	-	-	.0569	.0688
สองเดือนต่อครั้ง	3.1148	-	-	-	-	.0119
เดือนละครั้ง	3.1267	-	-	-	-	-

จากตาราง 21 เมื่อจำแนกตามจำนวนการนิเทศพบว่า ครูที่ได้รับการนิเทศเดือนละครั้ง ($\bar{X}=3.1267$) สองเดือนต่อครั้ง ($\bar{X}=3.1148$) และภาคเรียนละ ($\bar{X}=3.0579$) มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน แตกต่างจากครูที่ไม่เคยได้รับการนิเทศ ($\bar{X}=2.7619$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่ได้รับการนิเทศ เดือนละครั้ง และภาคเรียนละครั้ง มีความคิดเห็นแตกต่างจากครูที่ได้รับการนิเทศปีละครั้ง ($\bar{X}=2.8303$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางรวมทุกด้าน จำแนกตามจำนวนการนิเทศเป็นรายคู่

จำนวนการนิเทศ		ไม่เคยได้รับ การนิเทศ	ปีละครั้ง	ภาคเรียน ละครั้ง	เดือนละครั้ง	สองเดือน ต่อครั้ง
	$\bar{X}$	2.8000	2.8908	3.0674	3.0878	3.1173
ไม่เคยได้รับ การนิเทศ	2.8000	-	.0908	.2674*	.2878	.3173*
ปีละครั้ง	2.8908	-	-	.1765	.1969	.2264
ภาคเรียนละครั้ง	3.0674	-	-	-	.0204	.0499
เดือนสองครั้ง	3.0878	-	-	-	-	.0295
สองเดือนต่อครั้ง	3.1173	-	-	-	-	-

จากตาราง 22 เมื่อจำแนกตามจำนวนการนิเทศพบว่า ครูที่ได้รับการนิเทศสองเดือนต่อครั้ง ($\bar{X}=3.1173$) และภาคเรียนละครั้ง ($\bar{X}=3.0674$) มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง รวมทุกด้าน แตกต่างจากครูที่ไม่เคยได้รับการนิเทศ ($\bar{X}=2.8000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนของการวิจัยและผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการณ์เทศภายในของโรงเรียน กับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของครูระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวม และจำแนกรายด้าน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ตามปัจจัยพื้นฐานของครู ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน ระดับชั้นที่สอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติการณ์เทศภายในของครูระดับก่อนประถมศึกษา อยู่ในระดับที่มีการปฏิบัติมาก
2. ความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางอยู่ในระดับที่มีความสำคัญมาก
3. ความคิดเห็นที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ตามความคิดเห็นของครูมีความสัมพันธ์กัน
4. ครูที่มีอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ระดับชั้นที่สอน และจำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายใน กับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นครูที่สอนระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 ทั้งหมด 50 เขต จำนวนโรงเรียนอนุบาล 431 โรงเรียน จำนวนครู 2,328 คน (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2544)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นครูที่สอนระดับก่อนประถมศึกษา โดยเป็นครูที่มีประสบการณ์การสอนระดับก่อนประถมศึกษาอย่างน้อย 1 ปี ที่กำลังสอนอยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มตามเขต 50 เขต เขตละ 1 โรงเรียน รวมทั้งหมด 50 โรงเรียน ด้วยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก และใช้จำนวนครู

อนุบาลทั้งหมดจากโรงเรียนที่สุ่มได้ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนครู 308 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 50 เขต 50 โรงเรียน จำนวนครู 251 คน คิดเป็นร้อยละ 81.49

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการนิเทศภายใน กับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของครูโดยทั่วไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติการนิเทศภายใน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences for MS WINDOW)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ครูอนุบาลสังกัดกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นว่า ในโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่มีการปฏิบัติการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก เฉลี่ยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และครูมีความคิดเห็นต่อความสำคัญของการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางอยู่ในระดับมาก

2. ความคิดเห็นของครูอนุบาลสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีต่อการนิเทศภายใน กับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางมีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับปานกลาง ($r = 0.601$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ครูมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในโดยจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และระดับชั้นที่สอนของครู ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นครูที่ได้รับการนิเทศจำนวนครั้งที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ครูมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางโดยจำแนกตามอายุ ประสบการณ์การสอน และระดับชั้นที่สอนของครู ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นครูที่วุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นด้านการนำนวัตกรรมมาใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูที่ได้รับการนิเทศจำนวนครั้งที่ต่างกันมีความคิดเห็นทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครมีประเด็นอภิปราย 5 ประการดังต่อไปนี้

1.การปฏิบัติการนิเทศภายใน

จากการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร และวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ครูมีความคิดเห็นว่ามีปฏิบัติการนิเทศภายในโดยรวมอยู่ในระดับมาก และจำแนก

รายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากเช่นกัน สามารถอธิบายได้ว่าเนื่องจากโรงเรียนของสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีระบบการนิเทศโดยมุ่งเน้นให้มีการนิเทศภายในโดยผู้บริหารโรงเรียน จากแผนพัฒนา การศึกษากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2535-2539 (กองวิชาการ กรุงเทพมหานคร:2535) มีเป้าหมายให้ ผู้บริหารโรงเรียนมีความสนใจงานวิชาการมากขึ้น รับทราบและมุ่งเน้นแก้ปัญหาที่ครูผู้สอนประสบอยู่อย่างจริงจัง ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนต่างๆในสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยงานหลัก 8 ด้าน ได้แก่ งานหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร งานจัดการเรียนการสอน งานนิเทศการสอนในชั้นเรียน งาน จัดการนิเทศทางวิชาการ งานวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน งานห้องสมุด งานกิจกรรมเสริมหลักสูตรและงาน ประเมินผล ประกอบกับความถี่ของการนิเทศซึ่งจากข้อมูลพบว่า มีการนิเทศภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีผู้ให้ความเห็น ร้อยละ 55.8 (140 คน) และปรากฏผลว่า การนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางมี ความสัมพันธ์กันในทางบวก ซึ่งสามารถอธิบายรายด้านได้ดังนี้

1.1 การสนับสนุนการสอน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีการปฏิบัติการนิเทศในระดับมาก ซึ่ง สามารถอธิบายได้ว่า การนิเทศมีความสำคัญต่อการศึกษา เพราะเป็นปัจจัยที่ช่วยแนะหรือชี้แนะในการ ดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ประกอบกับแผนพัฒนา การศึกษาของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2540-2544 (กองวิชาการกรุงเทพมหานคร. 2540:128-134) ได้จัดทำแผนงานพัฒนาบุคลากร โดยจัดโครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีหน่วยงานศึกษานิเทศก์เป็นผู้รับผิดชอบ ด้วยการจัดปฐมนิเทศข้าราชการครูบรรจุใหม่ ให้ความรู้ ความ เข้าใจเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติหลักสูตรและนโยบายการศึกษาเป็นทิศทางเดียวกัน สำหรับการนำไปปฏิบัติการ สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้ส่งเสริมสนับสนุนการร่วมกิจกรรมทางวิชาการของบุคลากรทางการศึกษาให้มี โอกาสพัฒนาความรู้ ความคิด ทักษะทางวิชาการกับองค์กรทางการศึกษาอื่นๆ และในแผนพัฒนาการศึกษาของ กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2545-2549 (กองวิชาการ กรุงเทพมหานคร.2545:24) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาทางการศึกษา โดยจัดแผนงานพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินการส่งเสริมให้ครูทำวิจัย ในชั้นเรียน ส่งเสริมแหล่งความรู้ของครูและประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาครู ทั้งนี้โดยการดำเนินการของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในการส่งเสริมและสนับสนุน บุคลากรในโรงเรียนให้สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ประสาร โรจนคุณธรรม. 2540:11) ซึ่งโดยพันธกิจที่สำคัญของศึกษานิเทศก์ คือ การเป็นผู้ให้คำปรึกษาหารือทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม บอกรีวิวแก้ปัญหา เสนอข้อมูล ให้คำปรึกษารวมทั้งการสอนการให้ความรู้แก่ผู้รับการนิเทศ (ยาวพา เดชะคุปต์. 2542:146 -150)

1.2 การส่งเสริมการสอน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีการปฏิบัติการนิเทศภายใน ในระดับมาก ซึ่ง สามารถอธิบายได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนจะช่วยส่งเสริมและพัฒนาครูในด้านการเรียนการสอนให้มี คุณภาพ ช่วยกระตุ้นความคิดของครูให้นำความรู้ใหม่ๆ มาปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนให้ประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้น (เรไร ชนะการ. 2534 : 26) และการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการในการปฏิบัติงานร่วมกันของ ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ผู้เรียน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และการจัดการศึกษาของโรงเรียน (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ .2543:176) โดยเฉพาะการนิเทศภายในโรงเรียนต้องเน้นถึงการส่งเสริมให้บุคลากรของโรงเรียนได้ สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ(ประสาร โรจนคุณธรรม.2540:11) ซึ่งสอดคล้อง กับแผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานครฉบับที่ 5 พ.ศ.2540-2544 (กองวิชาการ กรุงเทพมหานคร.2540: 135-141) ได้จัดโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนแก่บุคลากรทางการศึกษา โดยการจัดอบรม สัมมนา จัดทำเอกสารเผยแพร่ เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ในข่าวสารและ

วิทยาการที่ทันสมัย มีความเข้าใจและมีทักษะในการวางแผนการศึกษา สามารถจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน ได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นแผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6 พ.ศ.2545-2549 (กองวิชาการ กรุงเทพมหานคร.2545:24) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา โดยจัดแผนงานพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินการอบรมครูให้มีความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมโดยยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด นิเทศ ติดตาม การจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูและส่งเสริมให้มีการนิเทศภายใน

1.3 การสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีการปฏิบัติการณ์ภายในในระดับมาก ซึ่งอภิปรายได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนช่วยส่งเสริมให้ครูสามารถช่วยเหลือตนเอง ได้พัฒนางานในการจัดการเรียนการสอน เป็นการสร้างเสริมขวัญกำลังใจ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ช่วยประสานงานและประสานสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องส่งผลต่อประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เจริญก้าวหน้า (ภาณุวัฒน์ จุลโสตน.2534:28) สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2540-2544 (กองวิชาการ กรุงเทพมหานคร.2540:128-134) ได้จัดทำแผนงานพัฒนาบุคลากร จัดโครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา โดยมีหน่วยงานศึกษานิเทศก์เป็นผู้รับผิดชอบ ดำเนินการส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ ความชำนาญการ และสามารถจัดทำเอกสารผลงานทางวิชาการเผยแพร่ได้ ในด้านคุณภาพเน้นให้ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษามีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเกี่ยวกับการดำเนินการทางด้านการศึกษา และมีเจตคติที่ดีต่อการประสานร่วมมือ เพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษา และจากนโยบายด้านการศึกษาของคณะผู้บริหาร กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2543-2547 (กองวิชาการ กรุงเทพมหานคร.2545:2) มีนโยบายส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีศักดิ์ศรี ตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ และสนับสนุนสวัสดิการ รวมทั้งสิทธิประโยชน์เกื้อกูลอื่น ตลอดจนนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษา นอกจากนั้นแผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2545-2549 (กองวิชาการ กรุงเทพมหานคร.2545:24) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา จัดแผนงานพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีเป้าหมายเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ยกย่องเชิดชูเกียรติ ดูแลสุขภาพ และสนับสนุนสวัสดิการครู ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาและการจัดระบบงาน เพื่อจัดทำผลงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาของกรุงเทพมหานครให้พร้อมรับการประเมิน เพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และจากงานวิจัยของ ศุภพร คล้ายเอม.(2540:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนนทบุรีพบว่า ครูมีเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

จากการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของครูอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร และวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ครูมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางมีความสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับมาก และจำแนกรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากเช่นกัน สามารถอภิปรายได้ว่า เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยมากขึ้น ทั้งในด้านคุณภาพ มาตรฐานการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รัฐได้ส่งเสริมและสนับสนุน ทั้งด้านงบประมาณ สื่ออุปกรณ์ และการพัฒนาครู เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้สู่คุณภาพ ครูปฐมวัยได้รับการอบรม เรียนรู้ถึงกลไกการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ทั้งจากการจัดการของรัฐและเอกชน เป้าหมายที่มุ่งหวังคือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย

ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (กาญจนา คุณารักษ์. 2541 : 21) ประกอบกับความถี่ของการนิเทศซึ่งจากข้อมูลพบว่า มีการนิเทศภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีผู้ให้ความเห็นร้อยละ 55.8 (140 คน) และได้ปรากฏผลว่า การนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ซึ่งสามารถอภิปรายรายละเอียดได้ดังนี้

2.1 การจัดการเรียนการสอน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่า การสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีแนวคิดพื้นฐานมาจากการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดจากความสนใจและความต้องการที่จะเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนให้ความต้องการของผู้เรียนนั้นๆ ประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ของการศึกษา (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2544:17) ประกอบกับการรณรงค์และการสนับสนุนของรัฐด้านความรู้และการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนา ครูแกนนำเป็นครูต้นแบบปฏิรูปการเรียนรู้ของกรมวิชาการ ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นข้อปฏิบัติของทุกกรม ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานคร โดยมีเป้าหมายให้ครูมีศักยภาพพอที่จะพัฒนาตนเองให้เกิดความเข้าใจและปฏิบัติได้ ในการจัดการเรียนการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางและขยายผลด้วยการนิเทศการสอนแก่เพื่อนครูในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน (सानปฏิรูป. 2543 : 36-38) และจากแผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2545-2549 (กองวิชาการ กรุงเทพมหานคร. 2545:18) ได้กำหนดยุทธศาสตร์แผนงานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ได้กำหนดแนวทางดำเนินการ ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด จัดแหล่งการเรียนรู้หลากหลาย ทั้งภายในและภายนอกและพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอน สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของคณะผู้บริหาร กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2543-2547 (กองวิชาการ กรุงเทพมหานคร. 2545:1) มีนโยบายเร่งดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักการพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และส่งเสริมให้โรงเรียนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานตามระบบการประกันคุณภาพ โดยพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทย

2.2 การนำนวัตกรรมมาใช้ในการสอน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่า การนำนวัตกรรมมาใช้ในการสอนเป็นรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยยึดหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมให้แก่เด็กสามารถสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติในเรื่องที่สนใจ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ. (2540 : 1-2) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษาเน้นว่ามีความสำคัญ และจำเป็นไม่น้อยไปกว่าการจัดการเรียนการสอนในระดับอื่นๆ เป็นวัยที่จำเป็นต้องวางรากฐานการพัฒนา เพื่อปลูกฝังนิสัย อุปนิสัย มีบุคลิกที่ดี ที่สังคมปรารถนา นักการศึกษาต่างๆ ได้พัฒนารูปแบบและวิธีการสอนที่หลากหลายวิธี โดยนำนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยจากต่างประเทศมาประยุกต์จัดการเรียนการสอนในประเทศ วิธีการสอนเหล่านี้ได้รับการตรวจสอบทดลองแล้วว่าสามารถทำให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบหรือวิธีการสอนนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง.(2543: คำนำ) ได้กล่าวถึงเรื่องการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของไทยว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ศึกษาองค์ความรู้ เรื่องการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของกลุ่มแนวคิดทฤษฎีต่างๆ 10 แนวคิดทฤษฎี และพบว่า มี 5 แนวคิดทฤษฎี มีการนำมาประยุกต์ในบริบทของสังคมไทย ในโรงเรียนอนุบาลและประสบความสำเร็จ สามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด ได้แก่ การสอนแบบโครงการ การสอนแบบวอลดอร์ฟ การสอนแบบมอนเตสซอรี การสอนแบบไฮ/สโคป การสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย และ

การสอนภาษาแบบธรรมชาติ ซึ่งในแผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2545-2549 (กองวิชาการ กรุงเทพมหานคร. 2545:24) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา โดยจัดแผนงานพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินการอบรมครูให้มีความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมโดยยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด นิเทศ ติดตาม การจัดกระบวนการเรียนการสอนของครู

2.3 การประเมินผลการเรียนการสอน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การนิเทศภายในส่งผลต่อวิธีการประเมินการสอนของครูอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า จากการปฏิรูปการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการประเมินผลโดยใช้สภาพจริง (Authentic measurement) โดยเน้นการวัดจากการปฏิบัติ (Performance measurement) และการสะสมชิ้นงานหรือพอร์ทโฟลิโอ(portfolio) เป็นวิธีการประเมินผลที่เน้นสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏจากการปฏิบัติของเด็ก ด้วยการรวบรวมผลงานของผู้เรียนตามสภาพความเป็นจริงที่ผู้เรียนและครูคัดสรรว่าดีแล้วเป็นสื่อสะท้อนถึงศักยภาพและพัฒนาการแต่ละด้านของผู้เรียน (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2541: 10-24) การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเป็นการดำเนินการตรวจสอบผู้เรียนว่าบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยครูเตรียมเครื่องมือ วิธีการ ขั้นตอนการวัดและประเมินผลทุกครั้งให้ครอบคลุมทุกด้าน วัดและประเมินตามสภาพจริง โดยเน้นการวัดจากการปฏิบัติจากแฟ้มสะสมงาน (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. ม.ป.ป. : 15) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนางลักษณ์ สนธิสุวรรณ. (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงานพบว่า ครูเห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างตามปัจจัยพื้นฐานพบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนและจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมมีทัศนคติต่อปัญหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ประกอบกับนโยบายการส่งเสริมวิชาการ ให้แก่ครูสังกัดกรุงเทพมหานคร (คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543:29-31) ทำให้ครูเกิดตระหนักและเข้าใจการประเมินผลโดยใช้สภาพจริง ทั้งนี้ครูเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุด ในการดำเนินการตามกระบวนการนี้ไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียนและผู้ปกครอง ที่ให้ความร่วมมือกันในการส่งเสริม สนับสนุน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เรียน จากผู้รับเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

3. ความสัมพันธ์ของการนิเทศภายใน กับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

จากการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของครูอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง แสดงว่าครูมีความคิดเห็นเหมือนกัน และมีความสัมพันธ์กันระหว่างการปฏิบัติการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ประกอบกับความถี่ของการนิเทศซึ่งจากข้อมูลพบว่า มีการนิเทศภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีผู้ให้ความเห็นร้อยละ 55.8 (140 คน) ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลของการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางพบว่ามีความสัมพันธ์กันในทางบวก สามารถอธิบายได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน เป็นการแก้ปัญหาการสอนโดยบุคลากรในโรงเรียนนั้นๆ ซึ่งเป็นการการพัฒนาที่ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนที่ดีที่สุด (กัญญา ศรีคำมูล. 2535: 22) การนิเทศยังมีความจำเป็นต่อการเจริญงอกงามของครู ถึงแม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้ว แต่ครูก็ต้องปรับปรุงฝึกฝนอยู่เสมอในสถานการณ์จริง ต้องเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน (ชาญชัย อาจิณ-สมาจาร. 2525:5) การที่ครูได้รับการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอช่วยให้ครูได้พัฒนา

ประสิทธิภาพการสอน (นงเยาว์ คลินิกฉาย. 2544 : 7) หลักการสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน คือ การทำงานอย่างมีระบบ เป็นกระบวนการของการร่วมมือกันในการแก้ปัญหา ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาทุกคนต้องทำความเข้าใจให้ตรงกัน และส่งเสริมการนิเทศการศึกษาให้เกิดขึ้นในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพสูงสุด (กัญญา ศรีคำมูล. 2535: 25) โดยการร่วมมือประสานสัมพันธ์กันเพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้ที่อยู่ในโรงเรียนร่วมกันจัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการสอนและมีความพึงพอใจที่จะกระทำหน้าที่ของตนให้ดียิ่งขึ้น(เยาพา เดชะคุปต์ 2542:131) และในแผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานครฉบับที่ 5 พ.ศ.2540-2544 (กองวิชาการ กรุงเทพมหานคร.2540:135-141) ได้จัดโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนแก่บุคลากรทางการศึกษา ด้วยเล็งเห็นถึงความสำคัญของครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการจัดอบรมสัมมนา จัดทำเอกสารเผยแพร่ เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ในข่าวสารและวิทยาการที่ทันสมัย มีความเข้าใจและมีทักษะในการวางแผนการศึกษา สามารถจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน ได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยการจัดการเรียนการสอนที่แปลกใหม่โดยนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาปรับใช้ในการสอนให้ดีขึ้น ครูควรมีวิธีการพัฒนาเด็กที่หลากหลาย โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เรื่องที่เรียนสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ เหมาะสมกับวัย เรื่องที่เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กอบกุล ไชยพันธ์. (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความต้องการของผู้บริหารและครูในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า ผู้บริหารและครูมีความต้องการในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ในด้านลักษณะงานนิเทศและการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภพร คล้ายเอม. (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนนทบุรีพบว่า ครูมีเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในจำแนกตามปัจจัยพื้นฐาน

จากการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการนิเทศภายในของครูอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และระดับชั้นที่สอนของครู และวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นครูที่ได้รับการนิเทศจำนวนครั้งที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล พบว่ามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในทั้งโดยรวมและรายด้านทั้งสามได้แก่ด้านสนับสนุนการสอน ด้านส่งเสริมการสอน และด้านการสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอนแตกต่างกันทุกด้าน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้สามารถอธิบายได้ว่า การที่ครูได้รับการนิเทศมากมีโอกาสที่จะได้เรียนรู้และได้อภิปรายประเด็นปัญหา และมีพฤติกรรมการทำงานที่แตกต่างจากผู้ที่ได้รับการนิเทศน้อยได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมพร ศรีใส.(2533:บทคัดย่อ)ที่พบว่าครูปฐมวัยต้องการ การได้รับการนิเทศมากที่สุดและสม่ำเสมอ แต่การที่ครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่ได้รับการนิเทศเพียงพอ เนื่องจากการขาดแคลนบุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศ และผู้ที่ทำหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการนิเทศ ขาดการนิเทศอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของจินตนา สวิทร. (2536:1-2) พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ด้านวิชาการส่วนใหญ่เกิดจากบุคลากร เนื่องจากครูสังกัดกรุงเทพมหานคร มีภาระงานและความรับผิดชอบค่อนข้างมาก ครูส่วนใหญ่สอนเฉลี่ยประมาณ 20 – 24 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ต้องรับผิดชอบงาน

ประจำชั้น ซึ่งส่วนใหญ่มีนักเรียน 35-40 คนต่อห้อง และต้องทำหน้าที่สอนทุกวิชา สภาพดังกล่าวนี้ย่อมส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการทำงานของครู และยังพบอีกว่าครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีลักษณะที่หลากหลายแตกต่างกันในด้านต่างๆ ทั้งด้านวิทยุฒิ ความรู้ความสามารถ ความชำนาญด้านการสอน ความแตกต่างเหล่านี้ย่อมมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของครู และการติดตามผลของการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์โครงการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2535 (2535 : 2-3) พบว่า โรงเรียนต่างๆในสังกัดยังมีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังได้ไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากการนิเทศภายในโรงเรียนมีการปฏิบัติน้อยและไม่เป็นระบบ โดยเฉพาะการนิเทศงานวิชาการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิกร เพ็ญเวียง. (2537: บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนตำบลริมปิง จังหวัดลำพูน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายใน เนื่องจากผู้นิเทศขาดความรู้ ทักษะในการนิเทศภายใน ครูมีภาระหน้าที่หลักมากมาย ไม่สามารถดำเนินการได้สม่ำเสมอทุกขั้นตอน เวลาในการพบปะเพื่อชี้แจงต่างๆมีน้อย รวมถึงการขาดแคลนงบประมาณที่สนับสนุน และจากงานวิจัยของ กอบกุล ไชยพันธ์. (2537:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความต้องการของผู้บริหารและครูในการจัดนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า ผู้บริหารและครูมีความต้องการในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนในด้านลักษณะงานนิเทศและการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

5. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางจำแนกตามปัจจัยพื้นฐาน

จากการศึกษาความคิดเห็นต่อการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของครูอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามอายุ ประสบการณ์การสอน และระดับชั้นที่สอนของครูทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนำนวัตกรรมมาใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางด้านการนำนวัตกรรมมาใช้แตกต่างจากครูที่มีวุฒิปริญญาตรีอาจเป็นเพราะครูที่มีวุฒิสองกว่าปริญญาตรีส่วนใหญ่จะได้เรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ๆ อีกทั้งประสบการณ์และความเข้มข้นของเนื้อหาในการศึกษาทำให้ครูในระดับนี้มีความเข้าใจในเรื่องของการพัฒนาการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางมากกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรี และครูที่ได้รับการนิเทศจำนวนครั้งที่ต่างกันมีความคิดเห็นทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล พบว่ามีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางทั้งโดยรวมและรายด้านทั้งสามได้แก่ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน ด้านการนำนวัตกรรมการสอนมาใช้ในทางปฏิบัติ และด้านการประเมินผลการเรียนการสอนแตกต่างกันทุกด้าน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้สามารถอธิบายได้ว่าการนิเทศการศึกษาเป็นงานที่จัดขึ้นเพื่อปรับปรุง และสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทั้งครู นักเรียน และโรงเรียน เป็นการสนองนโยบายและจุดประสงค์ทางการศึกษา เกิดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนการสอนมากที่สุด การนิเทศภายในโรงเรียน โดยเฉพาะการนิเทศแบบคลินิก เป็นกระบวนการสำหรับการสังเกตการสอนในชั้นเรียนที่มีการดำเนินการอย่างมีระเบียบ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู โดยความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างครูและผู้นิเทศ ที่มีจุดมุ่งหมายสำคัญในการปรับปรุง และพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เป็นการนิเทศที่แก้ปัญหาการเรียนการสอนโดยตรง โดยครูและผู้นิเทศร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการวางแผนการสอน การสังเกตการสอนและการประเมินแนวการจัดการสอนเพื่อหาแนวทาง

ปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน(นิพนธ์ ไทยพานิช. 2531 : 25) ดังนั้นการที่ครูผู้สอนได้รับการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ จึงเป็นวิถีทางหนึ่งที่ช่วยให้ครูได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพการสอน มีความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานเป็นกลุ่มมากขึ้น มีความมั่นใจและคล่องตัวในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางที่เป็นปฏิรูปการเรียนรู้แนวใหม่ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการสอน ซึ่งครูต้องตระหนักต่อการพัฒนาตนเอง ศึกษาหาความรู้ทั้งจากเอกสารหนังสือ สื่อต่าง ๆ จนถึงการสนทนากับผู้รู้และนักการศึกษาเพื่อสร้างและพัฒนาข้อความรู้เกี่ยวกับเด็ก

ข้อเสนอแนะ

1. จากข้อมูลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ดังนั้นควรจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
2. สามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับอนุบาลและครู เป็นแนวทางในการปฏิบัติการนิเทศเพื่อการพัฒนาปฏิรูปการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ด้านการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง และการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
4. เป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าวิจัยทางด้านการนิเทศภายในที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเรื่องแนวโน้มการนิเทศภายในระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในระดับก่อนประถมศึกษา
2. ควรมีการวิจัยเชิงสำรวจปัญหา ความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางในระดับก่อนประถมศึกษา

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ,กระทรวงศึกษาธิการ.(2540). *แนวการจัดประสบการณ์ ระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา, หน่วยศึกษานิเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.) *การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เอกสารชุดแนวทางปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา* กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.
- กอบกุล ไชยพันธ์. (2537). *ความต้องการของผู้บริหารและครูในการจัดนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร.ปริญญานิพนธ์* กศ.ม.(การบริหารการศึกษา).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กองบรรณาธิการ. (2543, กุมภาพันธ์). “ครูแกนนำ” ความหวังในการพัฒนาครู. *สานปฏิรูป*. 2 (23) : 36-38
- กนิษฐา ชูพันธ์. (2541). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยใช้แกนนำในหน่วยการสอนที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. ปริญญานิพนธ์* กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กัญญา ศรีคำมูล. (2535). *การใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองกับการนิเทศแบบมีส่วนร่วม และการนิเทศแบบปกติ ที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ของครูระดับก่อนประถมศึกษา. ปริญญานิพนธ์* กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2541, กรกฎาคม – กันยายน). “วิสัยทัศน์การพัฒนานาวิชาชีพครู” *วารสารราชชนน*. 1 (3) :19 – 22.
- กาญจนา ไชยพันธ์. (2544, พฤษภาคม). “แนวคิดจิตวิทยาของโรเจอร์สกับการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” *วารสารวิชาการ*. 4 (5) : 6 – 9.
- กิตติ ปาประโคน. (2538). *การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์. ปริญญานิพนธ์* กศ.ม.(การบริหารการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิตติมา ปรีดีดิลก. (2535). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- กิตติคม คาวีรัตน์. (2543, ตุลาคม). “การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 4 Mat.” *วารสารวิชาการ*. 3 (10) : 31 – 34.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2543). *การสอนแบบจิตปัญญา : แนวการใช้ในการสร้างแผนการสอนระดับอนุบาลศึกษา*. กรุงเทพฯ : บริษัทเอดิชั่น เพรสโปรดักส์ จำกัด.
- _____. (2541, กรกฎาคม).“การใช้พอดโฟลิโอระดับอนุบาลศึกษา” *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 2 (3) : 16 – 24
- _____. (2542, กรกฎาคม).“ความหมายของการศึกษาปฐมวัย” *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 3 (3) : 17 – 24
- _____. (2542, ตุลาคม).“ความน่าจะเป็นของการศึกษาปฐมวัยไทย” *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 3 (4) : 9 – 13.
- _____. (2544, กรกฎาคม). “การสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5 (3) : 17 – 25.

- กุลยา ตันติผลลาชีวะ. (2545, มกราคม). “การประเมินตามสภาพจริง” วารสารการศึกษาปฐมวัย. 6 (1) : 26-33
- _____. (2545, กรกฎาคม). “การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครูศึกษาปฐมวัย” วารสารการศึกษาปฐมวัย. 6 (3) : 21 – 30.
- คณะบรรณาธิการ. (2540, มกราคม). “ปณิธานครูสำหรับครูอนุบาล” วารสารการศึกษาปฐมวัย. 1 (1) : 80 – 81.
- จินดา น้าเจริญ. (2540). การศึกษาความมีวินัยในตนเองด้านสิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมลักษณะนิสัยแบบวางแผนปฏิบัติและทบทวน. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา สนิท. (2536). การปฏิบัติงานด้านการนิเทศวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิราภรณ์ วสุวัต. (2540). การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมของเด็กอนุบาลตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จรี จันทรเจริญ. (2539). การปฏิบัติงานวิชาการนิเทศในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญชัย อาจินสมมาตร. (2525). “การนิเทศการศึกษา,” เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 243 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.
- ชาติชาย ปิลวาสน์. (2544). การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้กระบวนการวางแผนปฏิบัติ ทบทวน. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เทียมจันทร์ ฐุสินธุ์. (2539). ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฐปทอง ศรีทองท่วม. (2540, เมษายน). “การนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา” วารสารการศึกษาปฐมวัย. 1 (2) : 20 – 28.
- นงลักษณ์ สนิสูวรรณ. (2544). การศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นงเยาว์ คลีกคล้าย. (2544, เมษายน). “การพัฒนาคูณภาพการสอนอนุบาลศึกษา” วารสารการศึกษาปฐมวัย. 5 (2) : 5 – 8.
- นันทา โพธิ์คำ. (2534). การจัดกิจกรรมในวงกลมของครูชั้นเด็กเล็กที่ได้รับการนิเทศ แบบใช้เทปโทรทัศน์สาธิตการสอนและแบบปกติ. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิกร เพ็ญเวียง. (2537). การใช้กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ตำบลริมปิง จังหวัดลำพูน. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

- นิพนธ์ ไทพานิช. (2531). การนิเทศแบบคลินิก (การนิเทศแบบมีส่วนร่วม). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตินันท์ วิชิตชลชัย. (2542, กรกฎาคม). "การจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ". วารสารการศึกษาปฐมวัย. 3 (3): 9.
- นิเวศน์ คิตยา. (2542). ความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนเกี่ยวกับงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชู อังสวัสดิ์. (2536). ผลการนิเทศวิธีการจัดกิจกรรมในวงกลมของครูระดับก่อนประถมศึกษา ที่ได้รับการนิเทศทางไกลด้วยชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง และการนิเทศแบบปกติ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. (2526). การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวและวิธีการ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เบญญา แสงมลิ. (2540, เมษายน). ทักษะการศึกษาปฐมวัย "บทบาทครูกับการศึกษาปฐมวัย" วารสารการศึกษาปฐมวัย. 1 (2): 5 – 10.
- ประสาร โจรินคุณธรรม. (2540). กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนชุมชนบ้านศรีฐาน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ประอร อิศรเสนา ณ อยุธยา. (2542, มกราคม). "การสอนแบบไฮ/สโคป" วารสารการศึกษาปฐมวัย. 3 (1) : 18 – 30.
- ปัญญา วาชัยยง. (2535). การดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูประถมศึกษาในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2534. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เปลว ปุริสาร. (2543). การศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผกา แสงสุวรรณ. (ม.ป.ป.). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรใจ สารยศ. (2544). กระบวนการส่งเสริมการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรินทร์ ศิริสุข. (2533). การศึกษาการปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พิมพ์ิกา คงรุ่งเรือง. (2542). การศึกษาลักษณะพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะตามแกนแห่งการเรียนรู้ของไฮ/สโคป. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- พิศเพลิน ภิมย์ไกรภักดิ์.(2542).การศึกษาความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2543). การนิเทศการศึกษา : ทฤษฎีและการปฏิบัติ. เอกสารประกอบการเรียนภาควิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภรณ์ี คุรุรัตน์.(2540, มกราคม)"เด็กปฐมวัยในท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง" วารสารการศึกษาปฐมวัย. 1 (1): 43-51.
- ภาณุวัฒน์ จุลโสธ. (2534). การศึกษาการนิเทศภายในโดยการสังเกตการสอนในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- ยุวดี ฤาชาและคณะ, (2543). วิจัยทางการพยาบาล กรุงเทพฯ : บริษัทสยามศิลปการพิมพ์จำกัด
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2540). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. เอกสารประกอบการเรียนภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2530). "บรรยายพิเศษ" สรุปผลการดำเนินงานการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ปีงบประมาณ 2529. ม.ป.พ.
- เรไร ชนะการ. (2534). ผลการใช้ชุดการนิเทศที่มีต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เลิศลักษณ์ สุขแก้ว. (2533). การศึกษาการปฏิบัติงานด้านนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบท ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วัฒนา มัคคสมัน.(2539).การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนแบบโครงการเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2541, กรกฎาคม). "การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง" วารสารการศึกษาปฐมวัย. 2 (3): 25 – 30.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543, กันยายน – ตุลาคม). "การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : สูตรสำเร็จหรือกระบวนการ," ศึกษาศาสตร์ 2 (2): 2 – 3.
- วิเชียร วงศ์ก้อม. (2542). การศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในในระดับก่อนประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางไผ่ จังหวัดขอนแก่น. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา).มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วิไลวรรณ เกื้อทาน. (2540). ผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติในมุมหนังสือที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่มาจากโรงเรียนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ศุภพร คล้ายเอม.(2540).ความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สัจด์ อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา : หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม.
- สร้อยธร ฉันทวรภาพ.(2544).แนวโน้มการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. ปรินิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมจิตต์ สุวรรณวงศ์.(2542).การศึกษาการจัดสภาพการณ์เสริมความคิดเชิงคุณธรรมสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อพัฒนาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย. ปรินิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมชาย กล่อมอำภา. (2537). การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา. สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี.
- สมชาย พุ่มพิมล. (2538). การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการสอน : การพัฒนาคุณภาพการสอนคณิตศาสตร์ ฝายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก.
- สมพร ศรีใส. (2533). การพัฒนาแนวทางการนิเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เขตการศึกษา 11. ปรินิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพล ธงศิลา. (2534). กระบวนการจัดการนิเทศการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ เหล่าชัย. (2536). การศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สะอาด ศศิธรรมาศ. (2530, สิงหาคม). “การนิเทศปฏิบัติการสอน”, สารพัฒนาหลักสูตร. 6 (64) : 23 – 32
- สิทธิชัย เวศสุวรรณ.(2541). การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริมา ภิญโญนนตพงษ์.(2537).การนิเทศในสถานศึกษาปฐมวัย เอกสารการสอนการบริหารการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 8 นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุทธภา โชติประดิษฐ์.(2537).การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และการเล่นตามมุมที่เด็กริเริ่มกิจกรรมอย่างอิสระด้วยกระบวนการวางแผนปฏิบัติและทบทวน. ปรินิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมณฑา พรหมบุญ.(2544, มกราคม).” ทักษะการศึกษาปฐมวัย : การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย “ วารสารการศึกษาปฐมวัย. 5 (1) : 8 - 11.

- สุวรรณดี สวัสดิ์. (2533). ศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนประถมศึกษา
(หน้า 2 – 3) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันทา ศิริวัฒนานนท์. (2544). กระบวนการส่งเสริมพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยโดยใช้วิธีการเรียนรู้
แบบหัวเรื่องตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวันนา ทัดเทียม. (2538). กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
อ่างทอง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2536). แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาปฐมวัย. เอกสารการสอนการ
บริหารสถานศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 1 นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2537). การบริหารสถานศึกษาปฐมวัย. เอกสารการสอน หน่วยที่ 7. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2537). หลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา. เอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 9 – 15.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2535). แผนและโครงการของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4
พ.ศ. 2535-2539. ปีงบประมาณ 2535. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ สำนักงานฯ
- _____. (2540). แผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2540-2544.
ปีงบประมาณ 2540. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ สำนักงานฯ.
- _____. (2543). รายงานการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครปี 2543. กรุงเทพฯ : กองสารสนเทศ
สำนักงานฯ.
- _____. (2544). สถิติจำนวนนักเรียนและห้องเรียน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปีการศึกษา 2544.
กรุงเทพฯ : กองสารสนเทศ สำนักงานฯ.
- _____. (2545). แผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2545-2549. ปีงบประมาณ
2545. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ สำนักงานฯ.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. หน่วยศึกษานิเทศก์. (2540). คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ :
หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานฯ.
- สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. (2538). รายงานการประเมินโครงการจัดการศึกษาระดับก่อน
ประถมศึกษา พ.ศ. 2536-2538. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2531). คู่มือการนิเทศระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับ
ศน.สพช.ม.ป.ท.
- _____. (2536). แนวการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาลศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2538). โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สามเจริญการพิมพ์.
- _____. (2539). ครั้งที่ 2. คู่มือการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- _____. (2540). คู่มือการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2542). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (3 – 5 ปี) แนวคิดของกลุ่มนักการศึกษา. กรุงเทพฯ : เซเว่น
พรินติ้ง กรุป จำกัด.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). *การศึกษาปฐมวัย สร้างคน สร้างชาติ*. กรุงเทพฯ :
เซเว่น พรินต์ติ้ง กรุ๊ป จำกัด.
- _____. (2543). *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย : ตามแนวคิดเรกจิโอเอมีเลีย*. กรุงเทพฯ :
พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- _____. (2543). ครั้งที่ 3. *ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.(2537). *ชุดอบรมบุคลากรก่อนระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ :
รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- สำเร็จ จันทรโอกุล. (2541). *เอกสารการประชุมทางวิชาการและประชุมใหญ่สามัญประจำปี “อรุโณทัย”
สมาคมการศึกษาสำหรับเด็กนานาชาติ สาขาประเทศไทย 16 สิงหาคม 2541 ณ โรงเรียนราชวินิต*.
กรุงเทพฯ.
- เสาวณี สุขศิลป์. (2538). *การศึกษาความต้องการการนิเทศของครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อาคม จันทสุนทร. (2527). *“การนิเทศภายในโรงเรียน”*, เอกสารประกอบคำบรรยายการสัมมนาการศึกษาและ
พัฒนาหลักสูตร ที่ห้องศูนย์สารสนเทศ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อำพร ศรีหิรัญ.(2540).*ความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุรัญ หงษ์ศรีจันทร์. (2539). *ปัญหาการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- Elby, J.W. and Kujawa,E.(1994). *Reflective Planning, Teaching and Evaluation K-12*. New York :
Mcmillan Publishing Co.
- Joeeph, F. Healey.(1993). *Statistics : A tool for Social Research* 3rded. Belmont, California :
Wadsworth Publishing Company.
- Kao, Shu-Chen.(1997, May). “The Effects of Child-Centered play therapy Training on Trainees
(Counselor Education),” *Dissertation Abstracts. University of North Texas Ph.D.*
DAI-A 57/11 : 4659 .
- Spohn, William A.(1987, May). *How to Improve Supervision for Better School*, School Administration.
44(5) : 17-19
- Tilahun, Beyene.(1983, July). “The King of School Supervision Needed in Developing Countries :
Case Study Ethiopia,” *Dissertation Abstracts International*. 42(3) : 2168A .
- Wayne, Bullis Elmer. (1980, October). “Perception of Elementary Schools Concerning Their Role in
Supervision “ *Dissertation Abstracts International*. 41(10) : 787-A

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ฝ่ายประถม
2. อาจารย์เอื้องฟ้า สมบัติพานิช
ศึกษานิเทศก์ 8
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
3. อาจารย์บุญชู อังสวัสดิ์
ศึกษานิเทศก์ 8 หัวหน้าฝ่ายงานพัฒนาวิชาการ
สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
4. อาจารย์สุวรรณา ไชยะธน
อาจารย์ 2 ระดับ 7
สถาบันราชภัฏนครปฐม
5. อาจารย์อริภัทร สายนาค
นักวิชาการศึกษา 6 ว กองงานวิชาการ
สำนักการศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข
บัญชีรายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อโรงเรียน	จำนวนครูที่ตอบแบบสอบถาม	หมายเหตุ
1. เขตพระนคร โรงเรียนวัดมกุฏกษัตริยาราม	8	ผู้ตอบแบบสอบถาม ครูอนุบาลทุกคนที่ทำหน้าที่สอน ในระดับชั้นก่อนประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์การสอนในชั้น อนุบาลมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี
2. เขตป้อมปราบฯ โรงเรียนวัดสิตาราม	6	
3. เขตปทุมวัน โรงเรียนวัดดวงแข	1	
4. เขตสัมพันธวงศ์ โรงเรียนวัดสัมพันธวงศ์	2	
5. เขตบางรัก โรงเรียนวัดสวนพลู	3	
6. เขตดุสิต โรงเรียนเบญจมบพิตร	6	
7. เขตบางซื่อ โรงเรียนวัดสร้อยทอง	7	
8. เขตพญาไท โรงเรียนวัดไผ่ตัน	5	
9. เขตราชเทวี โรงเรียนวัดพระยาหยั่ง	3	
10. เขตยานนาวา โรงเรียนวัดปรีวาส	5	
11. เขตสาทร โรงเรียนวัดดอน	5	
12. เขตบางคอแหลม โรงเรียนวัดไทร	9	
13. เขตพระโขนง โรงเรียนพูนสิน	3	
14. เขตคลองเตย โรงเรียนวัดคลองเตย	4	
15. เขตห้วยขวาง โรงเรียนพระราม9 กาญจนาภิเษก	6	
16. เขตดินแดง โรงเรียนวิชากร	6	
17. เขตวัฒนา โรงเรียนสวัสดีวิทยา	2	

รายชื่อโรงเรียน	จำนวนครูที่ตอบแบบสอบถาม	หมายเหตุ
18. เขตบางนา โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์	7	ผู้ตอบแบบสอบถาม ครูอนุบาลทุกคนที่ทำหน้าที่สอน ในระดับชั้นก่อนประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์การสอนในชั้น อนุบาลมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี
19. เขตบางเขน โรงเรียนวัดไตรรัตนาราม	3	
20. เขตดอนเมือง โรงเรียนพหลโยธิน	6	
21. เขตจตุจักร โรงเรียนวัดเสมียนนารี	8	
22. เขตบางกะปิ โรงเรียนวัดเทพศิลา	5	
23. เขตลาดพร้าว โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์	5	
24. เขตบึงกุ่ม โรงเรียนวัดพิชัย	3	
25. เขตวังทองหลาง โรงเรียนวัดสามัคคีธรรม	5	
26. เขตสายไหม โรงเรียนประชานุกุล	4	
27. เขตหลักสี่ โรงเรียนทุ่งสองห้อง	3	
28. เขตประเวศ โรงเรียนอยู่เป็นสุขอนุสรณ์	4	
29. เขตมีนบุรี โรงเรียนวัดบำเพ็ญเหนือ	3	
30. เขตลาดกระบัง โรงเรียนวัดพลมานีย์	6	
31. เขตหนองจอก โรงเรียนสุเหร่าใหม่	2	
32. เขตสวนหลวง โรงเรียนคลองกลั่นต้น	6	
33. เขตคลองสามวา โรงเรียนวัดบัวแก้ว	6	
34. เขตคันนายาว โรงเรียนคันนายาว	7	

รายชื่อโรงเรียน	จำนวนครูที่ตอบแบบสอบถาม	หมายเหตุ
35. เขตสะพานสูง โรงเรียนสุเหร่าชีร่อ	4	ผู้ตอบแบบสอบถาม ครูอนุบาลทุกคนที่ทำหน้าที่สอน ในระดับชั้นก่อนประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์การสอนในชั้น อนุบาลมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี
36. เขตภาษีเจริญ โรงเรียนวัดวิจิตรการนิมิตร	4	
37. เขตบางกอกน้อย โรงเรียนวัดอัมพวา	6	
38. เขตบางพลัด โรงเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม	6	
39. เขตตลิ่งชัน โรงเรียนวัดชัยพฤกษ์มาลา	4	
40. เขตบางกอกใหญ่ โรงเรียนวัดราชสิทธิาราม	6	
41. เขตหนองแขม โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล	5	
42. เขตทวีวัฒนา โรงเรียนคลองมหาสวัสดิ์	5	
43. เขตธนบุรี โรงเรียนวัดบุคคโล	5	
44. เขตคลองสาน โรงเรียนวัดสุวรรณ	10	
45. เขตบางขุนเทียน โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา	7	
46. เขตจอมทอง โรงเรียนวัดศาลาครืน	5	
47. เขตราษฎร์บูรณะ โรงเรียนวัดสน	5	
48. เขตบางบอน โรงเรียนบ้านนายเหรียญ	4	
49. เขตบางแค โรงเรียนบางแคเหนือ	6	
50. เขตทุ่งครุ โรงเรียนบางมด	6	
รวม 50 เขต 50โรงเรียน	251 คน	

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็ก
เป็นศูนย์กลางของครูอนุบาลในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

]]]]]]]]

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการนิเทศภายใน ประกอบด้วยสาระเกี่ยวกับ

2.1 การสนับสนุนการสอน ได้แก่ การให้ความรู้ คำแนะนำ และการให้คำปรึกษา

2.2 การส่งเสริมการสอน ได้แก่ การสังเกตการสอน การสาธิตการสอน การประเมินผล และ
การให้ข้อมูลย้อนกลับ

2.3 การสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอน ได้แก่ การให้กำลังใจ การสร้างบรรยากาศในการทำงาน
และการเปิดโอกาสให้ครูแสดงผลงานที่ดี

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ประกอบด้วยสาระเกี่ยวกับ

3.1 วิธีการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ และการ
มีปฏิสัมพันธ์โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

3.2 การนำนวัตกรรมการสอนมาใช้ในทางปฏิบัติ ได้แก่ การนำนวัตกรรมต่างๆมาประยุกต์ใช้
ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เกิดการพัฒนา โดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

3.3 วิธีการประเมินผลการเรียนการสอน ได้แก่ การประเมินโดยผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง
จากการปฏิบัติจริง เพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาความก้าวหน้าของผู้เรียน

2. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ตามความคิดเห็นที่เป็นจริงของท่าน เมื่อท่านตอบแบบสอบถาม
เสร็จแล้วกรุณาตรวจสอบอีกครั้งว่าท่านได้ตอบแบบสอบถามครบถ้วนหรือไม่ แบบสอบถามที่ตอบครบ
ทุกข้อจะเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และใช้ได้

3. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานใน
หน้าที่ และสถานภาพของท่านแต่ประการใด

4. การวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จได้ด้วยดีก็เพราะ ได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามของท่าน

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

(นางอำพร ศรีประทุม)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของครูผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ☐ ลงใน () หน้าข้อความที่เกี่ยวข้องกับตัวท่าน

1. อายุ
 - () 21 – 30 ปี
 - () 31 – 40 ปี
 - () 41 ปีขึ้นไป
2. วุฒิทางการศึกษา
 - () ต่ำกว่าปริญญาตรี วิชาเอก.....
 - () ปริญญาตรี วิชาเอก.....
 - () สูงกว่าปริญญาตรี วิชาเอก.....
3. ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล
 - () 1 - 3 ปี
 - () 4 -5 ปี
 - () 6 ปีขึ้นไป
4. ระดับชั้นที่สอน
 - () อนุบาล 1
 - () อนุบาล 2
5. จำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศ
 - () เดือนละครั้ง
 - () สองเดือนต่อครั้ง
 - () ภาคเรียนละครั้ง
 - () ปีละครั้ง
 - () ไม่เคยได้รับการนิเทศ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการปฏิบัติการณ์เทศภายใน

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาพฤติกรรมของผู้นิเทศภายในโรงเรียนของท่านตามรายการด้านซ้ายมือว่ามีพฤติกรรมของการปฏิบัติการณ์เทศมากหรือน้อยเพียงใด

- 4 หมายถึง ผู้นิเทศได้มีการปฏิบัติมากที่สุด
 3 หมายถึง ผู้นิเทศได้มีการปฏิบัติมาก
 2 หมายถึง ผู้นิเทศได้มีการปฏิบัติน้อย
 1 หมายถึง ผู้นิเทศได้มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ที่	การนิเทศภายใน	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	การสนับสนุนการสอน ผู้นิเทศกับครูมีความเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน				
2	ผู้นิเทศนำความรู้ด้านการเรียนการสอนที่ทันสมัยมาเผยแพร่แนะนำเสนอ				
3	ผู้นิเทศสนับสนุนให้ครูได้หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ				
4	ผู้นิเทศจัดประชุมนิเทศข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาและการสอนให้แก่ครู				
5	ผู้นิเทศจัดหาหนังสือและเอกสารสำหรับการค้นคว้า อ้างอิง มาเพิ่มเติมให้แก่ครู เพื่อใช้ในการค้นคว้าได้สม่ำเสมอ				
6	ผู้นิเทศให้คำปรึกษาที่ครูผู้รับการนิเทศสามารถพิจารณาตัดสินใจได้ด้วยตนเอง				
7	ผู้นิเทศเปิดโอกาสให้คำปรึกษาหารือช่วยเหลือครูผู้สอนตามความต้องการ				
8	ผู้นิเทศเข้าเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อให้คำแนะนำ และช่วยเหลือ				
9	ผู้นิเทศช่วยเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาที่มีความเป็นไปได้ทั้งทางด้านการใช้สื่อ และเทคนิคการสอน				
10	ผู้นิเทศตระหนักและรับรู้ปัญหาของครูพร้อมช่วยเหลือให้งานประสบความสำเร็จ				

ที่	การนิเทศภายใน	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	การส่งเสริมการสอน ผู้นิเทศจัดกิจกรรมประชุมสัมมนา สาธิต เพื่อพัฒนาการสอน				
2	ผู้นิเทศให้โอกาสครูเลือกสอนตามความรู้ความสามารถ และความสนใจ				
3	ผู้นิเทศมีข้อตกลงและทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับครู ในการกำหนดเกณฑ์การประเมินการเรียนการสอน				
4	ผู้นิเทศเสนอแนะการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน				
5	ผู้นิเทศมีเครื่องมือหรือแบบสังเกตการสอนที่ยอมรับร่วมกันว่า สามารถใช้ในการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน				
6	ผู้นิเทศเปิดโอกาสให้ครูได้มีคำแนะนำการจัดการเรียนการสอน ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ร่วมงาน				
7	ผู้นิเทศจัดให้มีการประเมินการนิเทศอย่างเป็นระบบ				
8	ผู้นิเทศจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ				
9	ผู้นิเทศวิเคราะห์จุดดีจุดด้อยของการสอนเพื่อให้เกิดการพัฒนา				
10	ผู้นิเทศนำผลการนิเทศจากการสังเกตการสอนมาปรึกษาแก้ไข ปรับปรุงร่วมกันในการดำเนินการการนิเทศครั้งต่อไป				

ที่	การนิเทศภายใน	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	การสร้างเจตคติที่ดีต่อการสอน ผู้นิเทศให้เวลากับครูในการทำความเข้าใจและการปรับตัวเรื่องการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง				
2	ผู้นิเทศมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อครู และให้ความเคารพในศักดิ์ศรีของครู				
3	ผู้นิเทศช่วยเหลือและเกื้อกูลครู เพื่อให้ครูเกิดความรู้สึกศรัทธาในอาชีพ				
4	ผู้นิเทศเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน				
5	ผู้นิเทศใช้วิธีการสังเกตทางอ้อมทั้งในและนอกห้องเรียน (การสังเกตทางอ้อม หมายถึง การนิเทศที่ใช้การสังเกตห่างๆ หรือจากการดูผลงานการสอน)				
6	ผู้นิเทศสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนโดยการจัดกิจกรรมต่างๆ				
7	ผู้นิเทศส่งเสริมประสานงานการเรียนการสอนระหว่างผู้บริหารและครูและบุคลากรฝ่ายต่างๆ				
8	ผู้นิเทศเป็นผู้นำการพัฒนาหลักสูตร เพื่อการนำไปใช้ให้สอดคล้องกับท้องถิ่น				
9	ผู้นิเทศเป็นผู้นำการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง				
10	ผู้นิเทศเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความสามารถหรือนำเสนอผลงานแก่ผู้นิเทศและเพื่อนครู				

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการปฏิบัติพัฒนาการเรียนการสอนของครูโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง
คำชี้แจง : โปรดพิจารณาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของท่านตามรายการ
ด้านซ้ายมือว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาการสอนมากหรือน้อยเพียงใด

- 4 หมายถึง มีความสำคัญมากที่สุด
3 หมายถึง มีความสำคัญมาก
2 หมายถึง มีความสำคัญน้อย
1 หมายถึง มีความสำคัญน้อยที่สุด

ที่	การพัฒนาการเรียนการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	วิธีการจัดการเรียนการสอน ครูใช้จิตวิทยาการศึกษาและพัฒนาการของเด็กปฐมวัยเป็นหลักของการออกแบบกิจกรรมการสอน				
2	ครูใช้คำถามหรือสื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นพบและสร้างความรู้ด้วยตนเอง				
3	ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ของตน				
4	ครูใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การเล่านิทาน การทดลอง บทบาทสมมติ				
5	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เช่น พาเด็กไปดูต้นไม้เมื่อเรียนรู้เรื่องพืช				
6	ครูให้ผู้เรียนทดลอง ปฏิบัติ และค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก				
7	ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งค้นคว้าต่างๆอย่างหลากหลาย ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากเพื่อนครู และบุคลากรรอบๆ				
8	ครูใช้สื่อ และอุปกรณ์ที่สอดคล้องกับวัย ความสนใจ ความสามารถของผู้เรียนและจุดประสงค์การเรียนรู้				
9	ครูจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรม				
10	ครูสนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้จากชุมชน และส่งเสริมให้ผู้ปกครองหรือบุคลากรในชุมชนเป็นวิทยากร				

ที่	การพัฒนาการเรียนการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	การนำนวัตกรรมการสอนมาใช้ในทางปฏิบัติ ครูบอกความแตกต่างของการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง กับการสอนที่ครูเป็นศูนย์กลางได้				
2	ครูนำนวัตกรรมการสอนหนึ่ง ในหลากหลายวิธีมาใช้อย่างตั้งใจ				
3	ครูมีการประเมินติดตามผลนวัตกรรมที่นำมาใช้				
4	ครูใช้หลักการสอนที่คิดขึ้นเองโดยเน้น Active Learning และนำวิชาการสอนต่าง ๆ มาใช้อย่างหลากหลายโดยเน้นให้เด็ก เก่ง ดี และมีสุข				
5	ครูเน้นการสอนที่เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรม เป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม				
6	ครูเน้นให้เด็กได้เรียนรู้จากการกระทำด้วยตนเอง				
7	ครูนำสื่อต่างๆที่ได้รับการพัฒนามาประกอบการสอน เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน				
8	ครูสังเกตและเก็บข้อมูลในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเชิงวิจัย				
9	ครูนำผลการวิจัยที่พิสูจน์แล้วว่าดีมาปรับปรุงในการสอน				
10	ครูเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมการสอนที่นำมาใช้กับเพื่อนครู				

ที่	การพัฒนาการเรียนการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	ครูมีการประเมินผลเด็กครบทุกด้าน ได้แก่ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา				
2	ครูมีการประเมินผลอย่างเป็นระบบ ในหลายๆช่วงเวลา และหลายๆเหตุการณ์				
3	ครูมีการประเมินครอบคลุมทั้งกระบวนการ ผลงานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน				
4	ครูสะท้อนภาพการเรียนรู้ และพัฒนาการของเด็กจากการสะสมผลงาน				
5	ครูมีการประเมินผู้เรียนจากผลงานที่ปฏิบัติจริง และจากการสะสมผลงานตามจุดประสงค์ เพื่อประเมินระดับพัฒนาการของผู้เรียน				
6	ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียน เพื่อน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน				
7	ครูมีการรายงานความก้าวหน้าพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละด้าน				
8	ครูจัดทำสารนิทัศน์เพื่อการประเมิน และติดตามผลเด็ก อย่างไม่อย่างหนึ่ง เช่น บันทึกพฤติกรรม				
9	ครูใช้วิธีการสังเกต และเก็บรวบรวมข้อมูลของเด็ก ในการประกอบการประเมินอย่างสม่ำเสมอ และสามารถตรวจสอบได้				
10	ครูนำผลที่ได้จากการประเมิน มาเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง และส่งเสริมพัฒนาการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน				

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางอำพร ศรีประทุม
สถานที่เกิด	อำเภอบางรัก จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	58/193 หมู่ 1 ซอย บางกรวย 7 ถนนบางกรวย-ไทรน้อย ตำบลบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูใหญ่
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนทานตะวัน เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2520	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา
พ.ศ. 2522	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
พ.ศ. 2528	ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม กระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. 2532	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) วิชาเอกสังคม (มัธยมศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ